

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANA BİLİM DALI**

**GÖÇMENLERİN SOSYAL KAYNAŞMASINDA SOSYAL
SERMAYE, POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE, UMUT VE
EKONOMİK BEKLENTİLERİN ETKİSİ: ERZİNCAN'A
YERLEŞTİRİLEN AHİSKA TÜRKLERİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Burcu KAYA**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ**

Ocak 2023, Erzincan

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANA BİLİM DALI**

**GÖÇMENLERİN SOSYAL KAYNAŞMASINDA SOSYAL
SERMAYE, POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE, UMUT VE
EKONOMİK BEKLENTİLERİN ETKİSİ: ERZİNCAN'A
YERLEŞTİRİLEN AHİSKA TÜRKLERİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Burcu KAYA**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ**

Ocak 2023, Erzincan

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Burcu KAYA

T.C.

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı: İktisat

Program Adı : Tezli Yüksek Lisans

Tez Başlığı : Göçmenlerin Sosyal Kaynaşmasında Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentilerin Etkisi: Erzincan’a Yerleştirilen Ahıska Türkleri Örneği

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 100 sayfalık kısmına ilişkin 25/11/2022 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: %20’ dir.

Filtrelemeye **alıntılar dâhil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimeden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 25/11/2022

Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ

Burcu KAYA

KILAVUZA UYGUNLUK

“Göçmenlerin Sosyal Kaynaşmasında Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentilerin Etkisi: Erzincan’a Yerleştirilen Ahıska Türkleri Örneği” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Burcu KAYA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğretim Üyesi Şerafettin KELEŞ danışmanlığında **Burcu KAYA** tarafından hazırlanan “**Göçmenlerin Sosyal Kaynaşmasında Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentilerin Etkisi: Erzincan’a Yerleştirilen Ahıska Türkleri Örneği**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **İktisat** Ana Bilim Dalı’nda **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

06/01/2023

JÜRİ

Danışman	: Dr. Öğretim Üyesi Şerafettin KELEŞ	imza
Üye	: Doç. Dr. Zülküf AYRANGÖL	imza
Üye	: Dr. Öğretim Üyesi Arzu TURAL DİKMEN	imza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /...../..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /...../

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

“Göçmenlerin Sosyal Kaynaşmasında Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentilerin Etkisi: Erzincan’a Yerleştirilen Ahıska Türkleri Örneği” isimli tez çalışmamı hazırlama aşamasında bilgi ve desteklerini esirgemeyen tez danışmanım değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Şerafettin KELEŞ’e, üniversite hayatım boyunca bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren kıymetli hocam Doç. Dr. Zülküf AYRANGÖL’e ve iktisat bölümündeki bütün hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bu süreçte manevi desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen, beni sürekli destekleyen sevgili eşime ve varlığıyla hayatımıza neşe getiren kızıma teşekkür ederim.

Burcu KAYA, Erzincan, 2023

**THE EFFECT OF SOCIAL CAPITAL, POSITIVE PSYCHOLOGICAL
CAPITAL, HOPE AND ECONOMIC EXPECTATIONS ON THE SOCIAL
INTEGRATION OF IMMIGRANTS: THE EXAMPLE OF AHISKA TURKS
PLACED IN ERZİNCAN**

Burcu KAYA

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Master's Thesis, January 2023

Supervisor: Assistant Professor Şerafettin KELEŞ

ÖZET

Sosyal kaynaşma, toplumu oluşturan farklı etnik köken, farklı dini inanç, sosyal sınıf veya göçmen bireylerin demokratik kurallar içerisinde eşitlik ve özgürlük temelli birlik ve beraberliğini sağlar. Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'nin en temel sorunlarından biri olan "göçmenlerin sosyal kaynaşması"na bilimsel bir çalışmayla çözüm önerisi geliştirmektir. Sosyal kaynaşma ile bireylerin pozitif psikolojik sermayeleri, ekonomik beklentileri, umutları ve sosyal sermayeleri arasındaki ilişki hipotetik bir model oluşturularak analiz edilmiştir. Analizde Erzincan İli Üzümlü İlçesi'ne yerleştirilen Ahıska Türkleri arasından tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen 269 göçmenle yapılan anket çalışmasından elde edilen kesit veriler kullanılmıştır. Veriler, Yapısal Eşitlik Modeli kullanılarak analiz edilmiştir. Yapısal Eşitlik Modeli sonucu: Pozitif Psikolojik Sermaye'nin Sosyal Kaynaşma'yı pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.82$; $t = 7.65$); Ekonomik Beklenti'nin Sosyal Kaynaşma'yı pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.85$; $t = 12.69$); Umut'un Sosyal Kaynaşma'yı pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.85$; $t = 9.93$) ve Sosyal Sermaye'nin Sosyal Kaynaşma'yı pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.67$; $t = 6.09$) etkilediği bulunmuştur. Çalışma, Üzümlü İlçesi'ne yerleşmiş az sayıda Ahıska Türküyle ve dar bir alanda yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: : Sosyal Kaynaşma, Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut, Ekonomik Beklenti

GÖÇMENLERİN SOSYAL KAYNAŞMASINDA SOSYAL SERMAYE, POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE, UMUT VE EKONOMİK BEKLENTİLERİN ETKİSİ: ERZİNCAN'A YERLEŞTİRİLEN AHISKA TÜRKLERİ ÖRNEĞİ

Burcu KAYA

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2023

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ

ABSTRACT

Social cohesion provides the unity and solidarity of different ethnic origin, different religious belief, social class or immigrant individuals that make up the society, based on equality and freedom, within democratic rules. The main purpose of this study is to develop a solution proposal with a scientific study for one of the most fundamental problems of Turkey, "social cohesion of immigrants". The relationship between social cohesion and individuals' positive psychological capital, economic expectations, hopes and social capital was analyzed by creating a hypothetical model. In the analysis, the cross-sectional data obtained from the survey conducted with 269 immigrants selected by random sampling method among the Meskhetian Turks settled in the Üzümlü District of Erzincan Province were used. The data were analyzed using the Structural Equation Model. Structural Equation Model result: Positive Psychological Capital's Social Cohesion was positively and very high ($\gamma = 0.82$; $t = 7.65$); Social Cohesion of Economic Expectation was positive and very high ($\gamma = 0.85$; $t = 12.69$); It was found that Hope affects Social Cohesion positively and at a very high level ($\gamma = 0.85$; $t = 9.93$) and Social Capital affects Social Cohesion positively and at a very high level ($\gamma = 0.67$; $t = 6.09$). The study was carried out with a small number of Ahıska Turks settled in Üzümlü District and in a narrow area.

Keywords: Social Cohesion, Social Capital, Positive Psychological Capital, Hope, Economic Expectation

İÇİNDEKİLER

GÖÇMENLERİN SOSYAL KAYNAŞMASINDA SOSYAL SERMAYE, POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE, UMUT VE EKONOMİK BEKLENTİLERİN ETKİSİ: ERZİNCAN'A YERLEŞTİRİLEN AHISKA TÜRKLERİ ÖRNEĞİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABULVE ONAY TUTANAĞI	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
SİMGELER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
TABLolar DİZİNİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Sosyal Kaynaşma	9
1.1.1. Sosyal Kaynaşmanın Boyutları	11
1.1.2. Sosyal Kaynaşma Ölçüm Kriterleri.....	11
1.2. Sosyal Sermaye	12
1.2.1. Sosyal Sermayenin Tarihsel Arka Planı	14
1.2.2. Sosyal Sermayenin Kapsayıcı Boyutları	15
1.2.2.1. Normlar Ve Değerler	15
1.2.2.2. Sosyal Ağlar (İletişim Ağları)	16
1.2.2.3. Güven	17
1.2.4. Sosyal Sermaye Yaklaşımları.....	18
1.2.5. Sosyal Sermayede Temel Bakış Açıları	20

1.2.5.1. Pierre Bourdieu: Sermayenin Farklı Biçimleri	21
1.2.5.2. James S. Coleman: Beşeri Sermayenin Yaratılmasında Sosyal Sermaye	22
1.2.5.3. Robert D. Putnam: Makro Düzey Sosyal Sermaye Yaklaşımı	23
1.3. Sosyal Sermaye Düzeyleri	24
1.3.1. Mikro Düzeyde Sosyal Sermaye	25
1.3.2. Mezzo Düzeyde Sosyal Sermaye	25
1.3.3. Makro Düzeyde Sosyal Sermaye	25
1.4. Pozitif Psikoloji ve Pozitif Psikolojik Sermaye	25
1.4.1. Pozitif Psikoloji	25
1.4.2. Pozitif Psikolojik Sermaye	26
1.5. Umut ve Ekonomik Beklentiler	27
1.6. Göç Ve Göç Kararları	29
1.6.1 Göç Sistemleri Kuramı	30
1.6.2. Göç Türleri	31
1.7. Ahıska Türkleri ve Erzincan Üzümlü Yerleşkesi	32

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Sosyal Kaynaşma Üzerine Çalışmalar	34
2.2. Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentiler Üzerine Çalışmalar	35
2.3. Göç ve Ahıska Türkleri Üzerine Çalışmalar	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VERİ VE YÖNTEM

3.1. Veri	39
3.2. Yöntem	39
3.2.1. Yapısal Eşitlik Modellemesi	39
3.3. Çalışmanın Hipotetik Modeli ve Gizil Değişkenleri	42
3.3.1. Sosyal kaynaşma [SK]	43
3.3.2. Pozitif Psikolojik Sermaye [PPS]	44
3.3.3. Ekonomik Beklenti [EB]	45
3.3.4. Umut [UM]	46
3.3.5. Sosyal sermaye [SS]	47
3.4. Örnek Hacminin Belirlenmesi	49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Demografik ve Sosyoekonomik Bulgular.....	50
4.2. Yapısal Eşitlik Modeli Analiz Bulguları	51
4.2.1. Doğrulayıcı Faktör Analizleri - DFA	53
5.2.2. Yapısal Model (Açıklayıcı Faktör Analizi) - AFA	59
SONUÇ	66
KAYNAKÇA.....	73
ETİK KURUL ONAYI	82
EKLER	83
ÖZ GEÇMİŞ	106

SİMGELER DİZİNİ

- $\mathbf{x}$: Gözlenen değişkenler matrisi
- $\mathbf{\Lambda x}$: Bağımsız gizil değişkenlerin etkilediği, ölçülen bağımsız değişkenlere ait katsayılar matrisi
- ξ : Bağımsız gizil değişken
- σ : Bağımsız gizil değişkene ait gözlenen değişkenlerin hata vektörü
- γ : Bağımlı gizil değişkenlere ait gözlenen değişkenler vektörü
- $\mathbf{\Lambda^y}$: Bağımlı gizil değişkene ait gözlenen değişkenlerin katsayılar matrisi
- η : Bağımlı gizil değişkene ait gözlenen değişkenlerin katsayılar matrisi
- ε : Bağımlı gizil değişkenlere ait gözlenen değişkenlerin hata vektörü
- λ : (Yunanca harf lambda) gözlenen değişkene ait standardize edilmiş faktör yük değerini göstermektedir.
- $\mathbf{\Gamma}$: Bağımsız gizil değişkenlerin etkilediği bağımlı gizil değişkenlerin regresyon katsayıları matrisi
- $\mathbf{B}$: Bağımsız gizil değişkenlerin etkilediği bağımlı gizil değişkenler arasındaki regresyon katsayıları matrisi
- ζ : Bağımlı gizil değişkenlere ait, bağımsız gizil değişkenler tarafından etkilenmeyen hata matrisi
- n : Örnek hacmi
- N : Örnekleme çerçevesine ait toplam birim sayısı
- σ^2 : Popülasyon varyansı
- z : Kabul edilebilir hata oranına göre Standart Normal Dağılım tablosundaki Z değer

KISALTMALAR DİZİNİ

AGFI	: Düzeltilmiş iyi uyum endeksi
CFI	: Karşılaştırmalı uyum endeksi
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
GFI	: İyi uyum endeksi
IFI	: Artırmalı uyum endeksi
NFI	: Normlaştırılmış uyum endeksi
NNFI	: Normlaştırılmamış uyum endeksi
RFI	: Göreceli uyum indeksi
RMSEA	: Yaklaşık hatanın ortalamasının karekökü
SD	: Serbestlik Derecesi
SFC	: Sosyal ve Fiziksel Çevre (İçsel Gizil Değişken)
SYE	: Sosyal Yapı ve Ekonomik Etkenler (İçsel Gizil Değişken)
TK	: Konut Tercihi (Dışsal Gizil Değişken)
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YEM	: Yapısal Eşitlik Modeli

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1: Sosyal Kaynaşma Hipotetik Modeli.....	43
Şekil 4.1: Sosyal Kaynaşma Doğrulayıcı Faktör Analiz Sonuç Modeli.....	55
Şekil 4.2: Sosyal Kaynaşma Doğrulayıcı Faktör Analizi T Değerleri.....	56
Şekil 4.3: Sosyal Kaynaşma AFA Modeli.....	62
Şekil 4.4: Sosyal Kaynaşma AFA Modeli T Değerleri.....	63

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 4.1: Ankete Katılan Ahıska Türklerinin Demografik ve Sosyoekonomik Yapısı.....	51
Tablo 4.2: Sosyal Kaynaşma Korelasyon Matrisi.....	58
Tablo 4.3: Gözlenen Değişkenlere Ait Ölçüm ve İstatistik Değerleri.....	59
Tablo 4.4: Sosyal Kaynaşma Uyum İndeksleri.....	65

GİRİŞ

21. yüzyıl savaşlar, ambargolar, yokluklar, yoksulluklar ve daha birçok nedenlerle ulusal, uluslararası ve kıtalar arası kitlesel göçlere sahne olmaktadır. 53 milli devleti ve 110 milleti içinde barındıran (Şadıhanov, 2006, s. 1) Sovyetler Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) Afganistan'ı işgali, sonrasında 1991 yılında dağılmasıyla birlikte bölgede oluşan kaotik yapı (İpek, 2015, s. 105), savaşlar ve işgaller; ABD'nin Irak'a 2003 yılında askeri müdahalesi (Daban ve Daban, 2018, s. 101); Arap Baharı sonrası Suriye, Libya ve diğer Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde gelişen istikrarsızlık durumu ve iç savaşlar (Yağmur, 2013, s. 58-61) bu coğrafyalarda yaşayan halkların kitleler halinde bölge ülkelere, kıta Avrupası'na ve diğer dünya ülkelerine göç etmesine neden olmuştur. Bu göçlerle birlikte göç alan ülkelerde göçmenlerin, barınma, iâşe, eğitim, iş, entegrasyon ve sosyal kaynaşma sorunlarını da gündeme getirmiştir.

Göç alan ülkelerin başında Türkiye yer almaktadır. Göçle ilgili uzun vadeli uluslararası veriler, dünya genelinde tek tip göç olmadığını, göçün ekonomik, coğrafi, demografik, siyasi ve diğer birçok faktör tarafından şekillendirildiğini ve uzun yıllar boyunca geliştirilen göç "koridorları" gibi farklı göç kalıplarına yol açtığını göstermektedir. En büyük göç koridorları, gelişmekte olan ülkelere ABD, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan ve Almanya gibi daha büyük ekonomilere doğru olma eğilimindedir. İkinci büyük göç koridoru Suriye Arap Cumhuriyeti'nden Türkiye'ye uzanmaktadır (IOM, 2022, s. 2). Çoğunluğu Suriyeli olmak üzere tüm mültecilerin yarısından fazlası 10 ülkede ikamet etmektedir. 2020 yılında Türkiye, çoğunluğu Suriyeliler olmak üzere 3,6 milyonu aşkın mülteci ile dünyanın en büyük mültecilere ev sahibi ülkesi oldu (IOM, 2022, s. 46). Bu süreçte Türkiye başta Suriyeli olmak üzere, Afgan, Uygur, Kırgız, Kazak, Çeçen, Çerkez ve diğer Kafkasya halkları, Afrika kökenli halklar ve diğer Türk kökenli halklardan göçmenlere ev sahipliği yapmaktadır.

Türkiye'ye göç eden halklardan biri de Ahıska Türkleridir. Ahıska Türkleri Osmanlı İmparatorluğu'ndan Rusya egemenliğine geçene kadar Anadolu Türklüğünün ayrılmaz bir parçasıdır. Ahıska (Akalsikhe), Gürcistan Devleti'nin toprakları içinde yer alan Tiflis'in 150 km batısında, Türkiye'nin kuzeydoğu sınırına 12 km uzaklıkta yer

almakta ve Ardahan, Çıldır ve Posof'a komşu olmaktadır (Devrışheva, 2019, s. 334). Ahıska Türkleri tarih içerisinde Rus zulmünün bir neticesi olarak defalarca sürgün ve göç etmek zorunda kalmıştır. Son olarak 1989 yılında Özbekistan'dan göç etmeğe zorlanan Ahıska Türklerinin bir bölümü Ukrayna'nın Kırım Bölgesi'ndeki şehirlerde iskân edilmiştir (Hasanoğlu, 2016, s. 4-16). 2014 yılında Rusya Kırım'ı işgal ve ilhak etti. Bu ilhak sonrasında Ukrayna topraklarında Rus ve Ukrayna kökenli halklar arasında ayrılıkçı çatışmalar başladı ve Rusya Ukrayna'nın doğusunda bulunan topraklara müdahalede bulundu. Bu topraklarda Ahıska'dan daha önce buraya yerleşmiş Türkler (Ahıska Türkleri) yeni bir çatışma ve yıkımın eşiğine getirdi (Akpınar, 2016, s. 336). Rus ve Ukrayna çatışmaları sırasında Ukrayna'ya yerleşen 3 bine yakın Ahıska Türkü ailenin evleri, bahçeleri, ekili alanları ve tarımsal makinaları zarar görmüştür. Rus yanlıları ve Ukrayna birlikleri arasındaki çatışmaların şiddetlenmesi Ukrayna Ahıska Türkleri Vatan Cemiyeti'ni Ahıska Türklerinin Türkiye'de iskânı doğrultusunda harekete geçirmiş ve başta savaş bölgesinde yaşayanlar olmak üzere, 677 ailenin Türkiye'ye kabul edilmesi sağlanmıştır. 2.7.1992 Tarih ve 3835 numaralı kanun ile (Ahıska Türklerinin Türkiye'ye kabulü ve iskânına dair kanun) dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan Ahıska Türklerinin Türkiye'ye kabulü sağlanmıştır (Devrışheva, 2019, s. 344). Kanun gereği, her yıl belirli sayıda Ahıska Türkü Türkiye'ye peyderpey kabul edilerek yerleştirilmiştir. İlk olarak 200 Ahıska Türk ailesi Iğdır ilinde yerleştirilmiş ve konut, iş, iâşe, eğitim ve diğer temel ihtiyaçları kamudan karşılanmıştır. Daha sonra kanun kapsamında gelen Ahıska Türkleri kendi imkânlarıyla İstanbul, İzmir, Kocaeli, Bursa, Ankara, Antalya, gibi şehirlerde iskân edilmiştir (Yılmaz ve Mustafa 2014, s. 6). Ahıska Türklerinin Kabulü ve İskânına Dair 3835 Sayılı Kanun'a istinaden 17 Mayıs 2015 tarihli Resmi Gazete' de bir düzenlemeyle ilk göçmen grup 25 Aralık 2015 tarihinde Türkiye'ye gelmiş ve Erzincan'ın Üzümlü ilçesine yerleştirilmiştir. Bu süreçte Ahıska Türklerinin göçü devam etti ve 2016 Ekim ayı başı itibariyle Üzümlü'de iskân edilen aile sayısı 313, toplam nüfus miktarı ise 1315 kişi oldu. Üzümlü İlçesi Bayırbağ Beldesi'nde yaptırılan TOKİ konutlarına yerleştirilen Ahıska Türkü sayısı 2017 yılı itibariyle 3000'i aştı (Akpınar, 2016, ss. 336-340).

Göç alan ülkelerde temel sorun göçmenlerin, iskânı, iâşesi, eğitimi, istihdamı ve sosyal kabulüdür. Bu bir entegrasyon sürecidir ve bu süreç yerli halkların göçmenleri sosyal kabulü ve göçmenlerin yerli halkla sosyal kaynaşması ile gerçekleşebilir.

Küresel bir soruna dönüşen göç olgusu “sosyal kaynaşma” kavramının akademik ve siyasal çevrelerde önemini artırmıştır. Küreselleşmenin ve vahşi kapitalizmin hegemonyasında ülkeler arasındaki gelişmişlik farklılıkları ve ülkeler içindeki sosyal sınıfların aralarındaki refah düzeyinin giderek açılması sosyal kaynaşmayı kolaylaştıran kurumsal yapıları ve referansları zayıflatmaya başlamıştır (Duman & Alacahan, 2010, s.104). Ülkelerde yaşanan yoksulluk ve işsizlik yabancı düşmanlığına dönüşmekte yardımlaşma ve dayanışmanın zayıflamasına neden olmaktadır. Ayrıca, göç alan ülkelerde ulusal kimlik bilinci ve milliyetçi akımlar giderek güçlenmekte, hoşgörünün azalması ve artan bireyselleşme göçmenlerin entegrasyonunu zorlaştırmaktadır.

Demokrasi sloganıyla pazarlanan “Kadife Devrim”, “Arap Baharı” ayaklanmalarıyla baş gösteren sosyal hareketler, farklı etnisitelerden bireylerin birlikte yaşadığı Paris varoşları gibi büyük kentlerdeki ayaklanma hareketleri, Danimarka’da bir inancı (İslam) hedef alan karikatür krizi ve sonrasında yaşananlar, islamofobi ve antisemit hareketler çok kültürlü toplumları bir arada tutan değerlerin sorgulanmasına ve sosyal kaynaşmanın öneminin farkına varılmasına neden olmuştur. Neoliberal ekonomik sistemin bireyselleşmeyi ve tüketimi esas alan yaklaşımı, sosyal devletin dışlanması, milli birliği oluşturan ortak değerlerin zayıflaması, etnik, dini ve felsefi farklılıkların ayrışmaya dönüşmesi milli birlik ve beraberlik kaygılarını artırmaktadır. Sosyal kaynaşma, toplumu oluşturan bireylerin eşitlik ve özgürlük temelli demokratik kurallar içerisinde birlik ve beraberlik ideallerini karşılayabilir. Böylece sosyal kaynaşma, demokrasi ve siyasal istikrarın vaz geçilmez bir unsuru olarak kabul görmektedir. Çünkü adaletin ve eşitliğin, olmadığı toplumlarda istikrar uzun süre devam etmez (Duman ve Alacahan, 2010, s.105). Yine sosyal kaynaşma ulusal refah, zenginlik ve ekonomik büyümenin anahtarı olarak görülmektedir. Sosyal kaynaşmanın zayıf olduğu toplumlarda, emek piyasasından emek sömürüsü veya dışlanma, sosyal bağların zayıflaması ile birlik ve bütünlük duygusunun kaybolması ve sosyal dayanışmanın kalkmasıyla kamu harcamalarında artış görülür.

Sosyal kaynaşma kavramı İngilizcede “social cohesion” olarak yer almakta ve Türkçemize “sosyal uyum, sosyal bütünleşme, sosyal kaynaşma olarak tercüme edilmektedir. Bu çalışmada “social cohesion” kavramının Türkçemizde karşılığı olan “sosyal kaynaşma” terimi kullanılacaktır. Sosyal kaynaşma kavramı, iyi işleyen bir

toplumu karakterize eden toplumsal düzeydeki belirli koşulların ve süreçlerin olduğunu ve bu koşulların süreç içerisinde sektöre uğradığını varsaymaktadır (Jenson, 1998, s. 3). Sosyal kaynaşma, toplulukları ortak değler çerçevesinde yapılandırmayı, servet ve gelirdeki eşitsizlikleri azaltmayı ve genel olarak insanların ortak bir girişimde bulunma, ortak zorluklarla mücadele etme ve içinde yer aldıkları topluluğun bir parçası oldukları hissine sahip olmalarını sağlamayı içerir (Lecture, 1996).

Sürekli göç alan ülkelerde göçmenlerin entegrasyonu çerçevesinde sosyal kaynaşma, mültecilerin ev sahibi topluma işlevsel bir uyum sürecinden daha fazlasıdır ve daha temel bir sosyokültürel “uyum” ve “aidiyet” hissi gerektirir. Mültecilerin entegrasyonunda; mültecilerin yerleştikleri yerde daha önce yaşayan halkın sosyal kabulü ve mültecilerin sosyal kaynaşması gibi iki yönlü bir süreç işlemektedir. Mültecilerin ayrımcılığa tabi tutulmaması için kültürel, etnik ve sosyal ayrımları önleyen ve yerli halkla gönül köprüsü kurmaya teşvik eden bir süreç her iki tarafı da birbiriyle kaynaştıracaktır. Başka bir deyişle sosyal ve kültürel entegrasyon, hem mültecilerin hem de yerel toplulukların ayrım gözetmeksizin yan yana yaşama uyum sağladığı ve mültecileri ev sahibi ülkenin sosyal yaşamına katkıda bulunmaya veya aktif olarak katılmaya teşvik eden iki yönlü bir süreçtir (Strang ve Ager 2010, s. 590-591).

21. Yüzyılın en önemli bir olgusu olan “göç” ve mülteci” sorunu; ev sahibi ve mültecilerin birbirlerinin farklılıklarını kabul etmesi ve birlikte barış içerisinde yaşayabilecekleri bir toplum oluşturmalarıyla aşılabilir.

Göç olgusu bir sosyal bilim olan iktisadın da makro ve mikro ölçekte çalışma alanı içerisinde yer bulur. Göç ekonomik kalkınmanın bir parçası olarak Neoklasik iktisat teorisinde yer bulur. Dış ve iç göçler, geri kalmış ülke/bölgelerden emeğin değeri olduğu kalkınmış ülke/bölgelere doğru yaşanmaktadır. Çoğunlukla kırsal alandaki geleneksel tarım sektörü ile kentsel alanlarda modern imalat sektörü arasındaki coğrafi farklılıkların bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır ve işgücü arz ve talebinden kaynaklanmaktadır (Keleş, 2021a, s. 48). Geri kalmış ülke/bölgelerde ekonomi tarıma dayalıdır ve emek arzı fazlalığına neden olmaktadır. Gelişmiş ekonomilerde ise sanayi ve hizmet sektörlerinin yoğunluğu emek talebini artırmakta, göreceli yüksek ücret geri kalmış ülke/bölgelerde var olan emek arzı fazlasını gelişmiş ekonomilerde oluşan emek talebini karşılamaya yönlendirmektedir. Böylece gelişmiş ve geri kalmış ülke/bölgeler

arası çift emek piyasası göçlerin iktisadi sebeplerini ve teorilerini oluşturmaktadır (Lewis, 1954; Harris & Todaro, 1970).

Sosyal kaynaşma kavramını sosyal sermaye ile eş tutan ya da onun bir alt parçası kabul eden yaklaşımlar da mevcuttur. Avrupa Sosyal Göstergeler Sistemi'nde sosyal kaynaşma, sosyal sermaye temeline oturtulur ve sosyal sermayenin, sosyal ilişkiler ve bağlardan üretildiği ve sürdürüldüğü varsayılır (Berger ve Schmitt, 2002). Sosyal sermayenin sosyal kaynaşma politika çerçevesine dâhil edilmesinin önemli bir nedeni, insanların homoeconomicus olarak içine sığdırıldığı dar tanımlamanın, iş, istihdam, emek piyasası vasıtasıyla kaynaşmayı merkezine alırken daha yapısal ve işlevsel bir açıklama getirdiği ancak bu açıklamada dışarıda bırakılan ilişki, etkileşim ve algısal süreçlerin esasen azınlıklar, göçmenler gibi kesimlerin geniş toplumla kaynaşmasında asli işlevler gördüğünün fark edilmesidir. Bu algısal ve ilişkisel boyut, sosyal sermayenin ilgi alanını oluşturmaktadır (Portes, 1998).

Gelecekle ilgili beklentiler göçmen bireylerin göç edilen yerde kalma ve uyum gösterme ile geri dönme veya başka bir yere tekrar göç etme davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Göç kararı sonrası sosyal kaynaşma bireyler için gelecekle ilgili bir yatırım projesi olarak ele alındığında, sosyal kaynaşmanın göçmen bireylerin yararına olacak şekilde gerçekleşmesi gelecekle ilgili umut ve beklentilere bağlıdır (Czaika ve De Haas 2014). Sosyal kaynaşmada göçmen bireyler, kararlar alırken şimdiki ekonomik şartlar ve gelecekteki ekonomik beklentilerini dikkate alarak rasyonel bir kanaate göre hareket ederler. Gelecekte muhtemel genel ekonomik durum ve işsizlik hakkında kötü beklenti iyi beklentiden daha etkileyicidir ve sosyal kaynaşma isteği bu beklentilerden etkilenir. Eğer göç edilen yeni yuvada ekonomik durumla bireyin beklentileri örtüşürse sosyal kaynaşma daha kolay gerçekleşir (Kahneman ve Tversky, 1979). Beklenen fayda teorisi ve rasyonel seçim paradigması, davranışsal iktisat ve sınırlı rasyonellik anlayışıyla çalışmaktadır (Simon, 1983). Beklenen fayda teorisi, bireylerin kayıplardan kaçındığını varsayar. Bireyler ekonomik kayıplarını önlemek veya eşdeğer bir kazanımı güvenceye almak yerine daha yüksek kazanç için daha yüksek riskleri göze alırlar. Bireylerin, sonuçları kazanım veya kayıp olarak çerçevelenmesine bağlı olarak tercihleri tersine çevrilebilmektedir (Tversky & Kahneman, 1991). Sosyal kaynaşma, bireyin ekonomik beklentilerini karşılama ve gerçekleştirme süreciyle eşzamanlı ve doğrusal bir

ilişki göstermektedir. Sosyal kaynaşmada sadece ekonomik beklentiler değil, daha iyi ve güzel bir yaşama dair “umut” da etkili olmaktadır.

Beklenen fayda teorisinde varsayıldığı gibi göçmenlerin davranışları rasyoneldir, riski severler ancak oluşabilecek riskleri aile bireyleri arasında iş bölüşümü ve iş çeşitlendirme yaparak azaltmaya çalışırlar (Simon 1983; Katz ve Stark 1986). Bazı durumlarda göç seçenekleri davranışsal anomalileri içerebilmektedir yani çoğu kez rasyonel olmayan kararlar alınmaktadır (Kahneman vd., 1991). Sosyal kaynaşmanın hem göçmenler ve hem de yerel halk için başarılı ve faydalı olabilmesi için beklenen fayda teorisine dayalı standart neoklasik (iktisadi) göç modeli ile “umut teorisi” birlikte ele alındığında daha zengin ve kapsayıcı olacağı açıktır (Czaika ve De Haas, 2014).

Sosyal kaynaşmada yapıcı ve destekleyici unsurda göçmen bireylerin sahip oldukları pozitif psikolojik sermayeleridir. Pozitif psikoloji, temel olarak bireylerin olumlu ve güçlü yönlerini ortaya çıkarmayı ve geliştirmeyi esas almaktadır ve bu gaye ile bireylerin nasıl daha başarılı, daha mutlu ve daha iyi olabileceklerini araştırır (Alex Linley vd., 2006). Başka bir ifadeyle, pozitif psikoloji bireylerin yanlış ve doğru davranışlarıyla ilgilenmek yerine olumlu davranışları ve olayları hedef alır. Çünkü bireyler olumlu olayları "kalıcı ve doğru" olarak görürler. Olumsuz olaylar geçicidir (Avey vd., 2009).

Göçmenlerin sosyal kaynaşmasında onların sosyal sermayeleri, ekonomik beklentileri, umutları ve pozitif psikolojik sermayeleri önemli faktörlerdir. Çalışma, Türkiye’ye göç etmiş Ahıska Türklerinin bulundukları ortama ne derece kaynaştıklarını ampirik bir çalışmayla ortaya koymayı hedeflemiştir.

Çalışmanın Amacı

Türkiye jeostratejik konumu nedeniyle bir göçmenler ülkesine dönmüştür. Suriye, Afganistan, Uygur, Ahıska Türkleri, Afrika kökenli halklar ve daha birçok yerden her gün göç alır hale gelmiştir. Bu göçmenlerin büyük bir kısmı “misafir” statüsünde olsa da birçoğu Türkiye’de yerleşmek istemektedir. Bu durum göçmenlerin “sosyal kaynaşması” problemini doğurmaktadır. Sosyal kaynaşma olmadan göçmenlerle ülke vatandaşlarının bir arada yaşamaları zordur. Her gün göçmenlere karşı antipati arttığı görülmekte ve bu antipatinin kitlesel eylemlere dönüşme riski artmaktadır.

Bu çalışma, neoklasik iktisat göç teorileri olan beklenen fayda teorisi ve rasyonel seçim paradigması ile davranışsal iktisat ve sınırlı rasyonellik anlayışı kapsamında bir göç ülkesine dönüşen Türkiye’de göçmenlerin topluma entegrasyonu (kaynaşması) üzerine ekonomik beklentiler, umut, pozitif psikolojik sermaye ve sosyal sermayenin etkisini bir model içerisinde bütünleşik bir analizi hedeflemektedir. Böylelikle “göçmenlerin entegrasyonu nasıl sağlanır? Çatışmasız ve birlikte yaşama arzusunun nasıl ulaşılır?” sorusuna cevaplar aranacaktır. Mikroekonomi temelli çalışma, göçmenler üzerinde ülkede var olan ekonomik ve sosyal durum ile göçmenlerin sosyal kaynaşmalarını “Yapısal eşitlik modellemesi” ile ölçmeyi ve bu kapsamda politika yapıcılarına ve literatüre bilgi ve fikir sunmayı hedeflemektedir.

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye’nin en temel sorunlarından biri olan “göçmenlerin kaynaşması” sorununa bilimsel bir çalışmayla çözüm önerisi geliştirmektir.

Çalışmanın Önemi

Türkiye’de artan uluslararası göç hareketlerinin getirdiği olumsuzlukları en aza indirmek, mülteci, sığınmacı ve göçmenlerin temel hak ve özgürlüklerini uluslararası standartlarda garanti altına alabilmek için 1950’li yıllardan itibaren uluslararası hukuk kurallarına taraf olmuştur. Özellikle 2000’li yıllardan itibaren göç yönetimi ve uygulamalarında Avrupa Birliği Müktesebatına uyumlu düzenlemeler yapmıştır. Mülteci sorunun dünya genelinde ulaştığı boyut ve artan mülteci sayısının Türkiye’ye etkileri resmi kuruluşlardan alınan veriler ile ortaya konulmuştur. Türkiye’de tahmini olarak üç buçuk milyondan fazla Suriyeli olmak üzere Afganistan, İran, Kazakistan, Özbekistan, Uygur, Kafkas, Afrika, Kırım ve diğer halklardan beş milyonun üzerinde göçmen bulunmaktadır. Bu mülteci hareketleri ülke içinde sosyal huzuru bozar hale gelmiştir. Göçmen sorunu bir realitedir. O halde göçmenlerin topluma entegre edilmeleri bir zorunluluktur. “Sosyal kaynaşma” göçmenlerin topluma uyumunu sağlayacağı gibi toplumunda göçmenlere karşı antipatiyi giderecektir

Çalışmanın Kapsamı

Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, sosyal kaynaşma, göç, sosyal sermaye ve tezin ana konseptleri hakkında bilgi verilmektedir. Amaç ve kapsam ile çalışmanın temel hipotezleri ve çalışmanın önemi giriş bölümünde yer almaktadır. Birinci bölümde tez konusunun kavramsal çerçevesi aktarılmaktadır. İkinci bölüm

literatür taramalarından oluşmaktadır. İlgili yazın taranarak seçilmiş önceki çalışmalardan örnekler aktarılmıştır. Üçüncü bölüm veri ve metot ile çalışmanın hipotetik yapısı yer almaktadır. Dördüncü bölüm çalışmanın bulgularını ortaya koymaktadır. Sonuç bölümünde ise çalışmanın ulaştığı netice ve öneriler yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Sosyal Kaynaşma

Sosyal kaynaşma kavramı, sosyal bilimlerdeki çalışmalar arasında tarihi çok uzun zamana dayanmaktadır (Leininger vd. 2021, s. 2). Sosyal kaynaşma, sosyal bilimler literatüründe zamanla daha fazla kullanılmaya başlanmış ancak anlamı üzerinde tam bir görüş birliği yoktur (Loewe vd. 2020, s. 13). Sosyal kaynaşma, tarihsel süreç içerisinde sürekli bir araştırma ve inceleme konusu olmuştur ve çalışma yapan sosyologlar ve psikologlar sayısı arttıkça sosyal kaynaşma konusundaki görüşler giderek daha fazla artmaya ve karışmaya başlamıştır (Friedkin, 2004, s. 409).

Sosyal kaynaşma kavramı üzerinde araştırmacılar ve yazarlar arasında ortak bir görüş bulunmadığından kavramsal olarak farklılık göstermekle beraber içeriği ve kapsamı değişkenlikler göstermektedir. Konu üzerinde bazı ortak fikirler olsa da; amaç ve hedefler anlamında yine görüş ayrılıkları ortaya çıkmaktadır. Sosyal Kaynaşma kavramı günlük yaşıntıdan ortaya çıkan soyut bir kavramdır da denilebilir. Bir kısım araştırmacılar sosyal kaynaşmayı dayanışma, aidiyet ve güven olarak tanımlamaya çalışırken diğer bir kısım araştırmacılar ise sosyal sermaye, yaşam kalitesi olarak çerçevesini çizmeye çalışmışlardır (Duman ve Alacahan, 2010, s. 105). Teorik açıdan bazı sosyologlar ise terimi sosyal entegrasyon ve sistem entegrasyonu gibi fikirlerle ilişkilendirerek açıklamaya çalışmışlardır (Chan vd. 2006, s. 274). Sosyal kaynaşma belirsiz bir kavramdır ve farklı araştırmacılar onu farklı boyutlarda tanımlarlar (Veen vd., 2016, s. 1272). İşte kavramın bu soyut, belirsiz ve sübjektif özelliği kavram olarak da tanımlanmasını zorlaştırmaktadır. (Duman ve Alacahan, 2010, s. 105). Sosyal kaynaşma toplumda bireyler arasındaki güven gibi ortak fayda için işbirliklerini içeren kurallarla tarif edilen bireyler, gruplar ve devlet üyeleri arasındaki ilişkilere

değmektedir. Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma ve Araştırma Enstitüsü, sosyal politika ve kaynaşmayı “kişileri sosyal olumsuzluklardan ve yoksulluktan korumayı ve nihayetinde kişilerin kendi yaşam hedefleri için emek vermelerini sağlamayı amaçlayan kamu politikaları ve kurumları” olarak tanımlamıştır (Jenson, 2010, s. 1).

Avrupa Sosyal Uyum Komitesi ise sosyal uyumu yani kaynaşmayı, toplumu oluşturan tüm bireylerin refahını sağlama, hayat standartlarını yükseltme, eşitsizlikleri ve adaletsizliği en aza indirme ve kutuplaşmayı önleme kapasitesi olarak açıklamıştır (Hulse ve Stone, 2007, s. 113). Uzunca bir süre sosyal kaynaşma; öncelikle bireyleri toplum içinde bir arada tutan etkenlerle ilgili bir olgu olarak tanımlanmıştır (Burchi ve Roscioli, 2021, s. 6). Sosyal kaynaşma kavramı üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış ve bu çalışmaları yapanların başında Fransız sosyolog Émile Durkheim gelmektedir. Durkheim (2016), sosyal kaynaşmada toplumu bir arada tutan unsurun uyum ve dayanışma olduğunu savunmuştur. Durkheim’e göre sosyal bütünlük, bireyleri, grupları bir arada tutan bağları yani yapıştırıcı unsurları ifade eder (Yavuz, 2021, s. 422; Burchi vd. 2022, s. 5). Cooley (1909), çalışmasında “sosyal kaynaşma”yı bir kişinin benzer ortak kriterleri başka kişilerle paylaşması olarak açıklamış, Freud (1921), ise kişilerin toplulukla olan ilişkisini sürdürme ortak gayesi olarak izah etmiştir (Albarosa ve Elsner, 2022, s. 8). Bir başka düşünür Dick Stanley’e göre ise “sosyal kaynaşma”; toplumda yaşayan bireylerin hayat kalite ve standartlarını yükseltmek için bir araya gelerek iş birlikleri kurma ve diledikleri gibi bu birliği geliştirme sürecidir. Bu işbirliği ve sosyal kaynaşma; sağlık, ekonomik ve eğitim gibi birçok sosyal sonuçlara katkı sağlamaktadır.

Sosyal kaynaşmanın güvenlik ve istikrar ile ilişkisi olduğunu ileri süren önemli çalışmalar da bulunmaktadır. Öncelikle sosyal kaynaşma bir siyasi istikrar ve güvenlik ön şartıdır. Çünkü bir toplumda gelir eşitsizliği ve uyumsuzluk gibi sosyal adaletsizlik söz konusu ise bu sosyal dayanışma için büyük bir risktir. Toplum içi dayanışma ve bireylerin birbirine olan güveni toplumu bir arada tutan en önemli unsurdur. Çünkü güven duygusu ile sosyal kaynakların kullanımı arasında doğrusal orantı vardır. Bireyler arasında güvensizlik ve sosyal adaletsizlik bulunduğu sürece bencillik ön plana çıkacak ve sosyal dayanışma geri planda kalacaktır. Bu nedenlerledir ki sosyal kaynaşma toplumun servetinin artması ve refaha ulaşılması için önemlidir, devletler ise genellikle bunu kendilerine hedef olarak belirlerler. Yine diğer bir önemli husus ise sosyal kaynaşmanın süreç olduğudur. Sosyal kaynaşmayı ortaya çıkaran şartlar ve sosyal

kaynaşmanın yarattığı sonuçlar ayrı şekilde kapsama alınarak bir süreç olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü sosyal kaynaşma sosyal etkileşim ve etkinlikler sürecidir (Yavuz, 2021, s. 423). Sosyal kaynaşma bireyleri, grupları ve ülkeleri krizler, sosyal olaylar karşısında daha güçlü hale getirir ve herkesi ilgilendiren toplum yararına olan değişim ve gelişim süreçlerini hızlandırır (Leininger vd. 2021, s. 1). Sosyal kaynaşma, toplumu oluşturan bireyler, gruplar arasındaki bağlılık ve dayanışmanın seviyesi olarak da tanımlanabilir (Mouratidis ve Poortinga, 2020, s. 2). Tüm bu hususlar dikkate alınarak sosyal kaynaşmayı, kişilerin kendi istek ve arzularıyla (zorlama olmaksızın) birbirleriyle işbirliği içinde bir araya gelme ve ortak iş, değer ve enerji oluşturma sürecidir (Stanley, 2003, s. 9).

Her ne kadar sosyal kaynaşma kavramı ile ilgili farklı görüşler bulunsun ve farklı tanımlar yapılsa da bazı temel kriterleri içeren bir fikir birliği ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle sosyal kaynaşma temelde toplumu oluşturan bireyler arasında ilişkileri, davranışı ve tutumları, yatay (bireyler/gruplar arasındaki ilişki) ve dikey (bireyler/gruplar ile devlet/diğer kamu kurumları arasındaki ilişki) gibi bazı ortak boyutları bünyesinde barındırır (Leininger vd. 2021, s. 3).

1.1.1. Sosyal Kaynaşmanın Boyutları

Sosyal kaynaşma kavramı, sosyal kaynaşma boyutlarının açıklanmasında önemli bir yer tutar. Kavramlar, boyutların oluşturulmasında yol göstericidir (Sümer, 2017, s. 41). Sosyal kaynaşma kavramına ilişkin tanımların çoğunluğuna bakıldığında sosyal kaynaşma kavramının özellikle iki boyutunun öne çıkarıldığını söylemek mümkündür. Birinci boyut sosyal eşitsizliklerin, bölünmelerin azaltılması ikinci boyut ise sosyal ilişkiler, bağlar ve bağlılıkların artırılarak güçlendirilmesidir (Duman ve Alacahan, 2010, s. 109).

Toplumsal özelliklere göre sosyal kaynaşma boyutları aşağıdaki gibidir (Woolley, 1998, ss. 2-5): (1) sosyal dışlanmanın var olmayışı; (2) sosyal sermaye temelinde etkileşim ve bağlantılar; (3) grup kimliğine dayalı paylaşılan değerler ve yorumlardır.

1.1.2. Sosyal Kaynaşma Ölçüm Kriterleri

Sosyal kaynaşmanın ölçülmesi için Avrupa Birliği Sosyal Göstergeleri (EUSI), Laeken Göstergeleri, OECD/DEESA Göstergeleri gibi çeşitli göstergeler kullanılmıştır.

Avrupa Birliği Sosyal Göstergeler sistemi toplamda on dört yaşam alanları belirlemiştir. Bu yaşam alanları şu şekildedir: 1) nüfus, 2) hane halkı ve aileler, 3) barınma, 4) ulaşım, 5) boş zaman, medya ve kültür, 6) sosyal ve politik katılım ve entegrasyon, 7) örgün ve mesleki eğitim, 8) işgücü piyasası ve çalışma koşulları, 9) gelir, yaşam standardı ve tüketim biçimleri, 10) sağlık, 11) çevre, 12) sosyal güvenlik, 13) halkın emniyeti ve suç, 14) toplam yaşam durumu (Sümer, 2017, s. 42). Sosyal sermaye teorisi, sosyal sermayeyi birey ve bireyin oluşturduğu topluluk düzeyinde temsil etmek için birlik, güven, sivil işbirliği ve siyasi katılım gibi bazı ölçütlerini kullanır (Green ve Preston, 2001, s. 264).

Berger-Schmitt'e göre sosyal kaynaşma kavramının iki toplumsal hedefi içerdiğini ve bunların belirlenebileceğini savunmaktadır. Birinci boyut; sosyal anlamda farklılıklar, eşitsizlikler ve sosyal dışlanmanın ortadan kaldırılması. İkinci boyut; bireyler arasındaki sosyal ilişkiler, sosyal etkileşimler ve sosyal bağların güçlendirilmesidir (Sümer, 2017, s. 42). Sosyal dışlanma kavramı toplumdaki bireyler arasındaki iletişimin güçlendirilmesinin yerine, yeterince gelişmeyen sosyal kaynaşmanın nedenleri üzerinde durmaktadır. Yetersiz sosyal kaynaşmanın belirtileri bazı uyarıcı göstergeler içermektedir müspet bir sosyal kaynaşma için. Sosyal dışlanmanın en önemli unsurlarından biri de, toplumdaki önemli ekonomik ve sosyal fırsat eşitliğini sağlayan ve refah düzeyini belirleyen bazı hakların kullanılamaması veya bunlardan yoksun olunmasıdır. Sosyal dışlanmanın yoksulluğu da kapsayan daha geniş bir anlamı vardır. Çünkü dışlanmış kişiler her zaman yoksul kişi olmayabilir (Duman ve Alacahan, 2010, s. 109-110).

1.2. Sosyal Sermaye

Sosyal uyum yani sosyal kaynaşma kavramı kavramsal olarak sosyal sermayeden farklıdır. Nitekim "*sosyal sermaye*" de belirsiz bir terimdir, araştırmacılar kavramı farklı farklı tanımlamışlardır ve bazı tanımlar diğerlerinden çok daha geniş ve kapsayıcıdır (Chan vd., 2006, s. 292). Sosyal sermaye teorisinin temellerinin bir kısmı Tocqueville'in 1836 tarihli makalesine kadar uzanan Amerikan liberal, demokratik, yerel düşünce geleneğinden almıştır (Green ve Preston, 2001, s. 253). Son zamanlarda ise sosyal sermaye kavramı, ekonomiden eğitime, sağlıktan kurumsal faaliyetlere kadar farklı disiplinlerin temelini oluşturmaktadır (Aslan, 2016, s. 182 -183). Bourdieu

kavramı araçsal olarak ele almış ve bireylerin kasıtlı imkânlarla kendi yapılarını inşa ettiklerini söylemiştir (Portes ve Landolt, 2000, s. 531). Sosyal sermaye kavramının temelinde, toplumdaki bireyler arasındaki sosyal ilişkilerin üretken kaynaklar olabileceğidir (Chiu vd., 2006, s. 1875). Sosyal sermaye kavramını Hanifan (1916) genel kullanımı olan özel mülkiyet, para, menkul, gayrimenkul gibi maddi olguların dışında toplumdaki bireyler arası ilişkiler açısından ele almış ve bireylerin sosyal yaşamda aralarında geliştirdikleri akrabalık, arkadaşlık, hoşgörü ve sosyal bir takım ilişkileri tanımlamak için kullanmıştır (Aslan, 2016, s. 183). Fukuyama'ya göre, bireyler arasında işbirliğini teşvik eden sosyal sermaye, toplumda veya toplumun bazı kesimlerinde güven duygusunun hâkim olmasıyla ortaya çıktığını savunmuştur. Sosyal sermaye, bireysel olarak hareket eden ya da girişimde bulunan bireyler aracılığıyla kazanılamayacağı, bireysel değerlerden ve çıkarlardan ziyade toplumsal değerlerin ön plana çıkması, hâkim olması esasına dayanır (Aslan, 2016, s. 183). Putnam ise sosyal sermayenin karşılıklı fayda için koordinasyon ve işbirliğini kolaylaştırdığını öne sürdü. Sosyal sermaye, “sahip olunan ilişkiler ağından elde edilen ve bu ağ aracılığıyla elde edilen, içine gömülü, mevcut ve potansiyel kaynakların toplamı” olarak tanımlanmaktadır (Chiu vd., 2006, s. 1875). Sosyal sermaye, bir toplumun sosyal etkileşimlerinin niteliğini ve niceliğini şekillendiren kurumları, ilişkileri ve kuralları ifade eder (Beauvais & Jenson, 2002, s. 4). Yine Sosyal sermaye, belirli seviyede kurumsallaşmış karşılıklı ilişki ağına sahip olmasıyla kişiye veya topluma tahakkuk eden gerçekçi ve sanatsal kaynakların toplamıdır (Palloni vd., 2001, s. 1263). Sosyal sermaye kavramı üzerine farklı görüşler ileri sürülmüş ve sosyal sermaye kavramı genel olarak insanların çıkarları elde etmesi için yapacakları işbirliklerini kolaylaştıran, kurallar ve güven gibi sosyal ağlarda yerleşik kaynaklar olarak tanımlanmıştır. Bazı araştırmacılar, sosyal sermaye ve sosyal uyum arasında bazı benzerlikler olduğunu ancak seviyelerinin farklı olduğunu öne sürmüşlerdir. Araştırmacılar, ağlardan türetilen normlara vurgu yapan sosyal sermayenin temellerinin bireyler arasında oluşturulan gruplar ve topluluklarda olduğu konusunda genel olarak hemfikirdir. Sosyal uyum ise genel olarak bir millet veya devlet düzeyinde olduğu düşünülen toplumsal düzeydeki uyumu ifade eder (Chuang vd. 2013, s. 2). Sosyal sermaye, sadece bir toplumu bir arada tutan kuralların toplamı değil, onları bir arada tutan yapıştırıcıdır (Beauvais & Jenson, 2002, s. 4). Sosyal ağlar, bir toplumu bir arada tutmakla beraber belirli türdeki ağlar,

sosyal olarak uyumlu toplumları karakterize eder (Hooghe, 2011, s. 32). Sosyal sermaye, bireyler ve toplum arasındaki ilişkilerin doğasında var olan kapalı sosyal ağ bileşenleri olarak tanımlanır (Zhou & Bankston, 1994, s. 824). Sosyal sermaye, bireylerin toplumda birlikte yaşama duygusu, bir gruba veya topluluğa ait olma duygusu, birlikte yaşayan bireyleri önemseme ve orada yaşayanların onları önemseyeceğine inanması ile yakından ilişkilidir (Letki, 2008, s. 102).

Sosyal sermayeyi belirleyen bazı kriterler bulunmaktadır bu kriterler toplumda bulunan demokrasi, insan hakları, ülkedeki vergi kaçakçılığı ve rüşvet oranı, yürüyüşler, protesto gösterisi, cezaevindeki hükümlü ve tutuklu sayısı, özgürlük ve özgürlüğe gösterilen saygı, iktidara güvenin derecesi, işçi sendikalarına olan güvenin derecesi, toplumdaki birey ilişkisi, aile ilişkisi, akrabalık ilişkisi, sosyal etkinliklere katılım, birey sağlığı, çocuk sağlığı, teknoloji ile kaybedilen zaman, sivil toplum kuruluşlarının yaygınlık derecesi sosyal sermayeyi belirleyen önemli kriterlerdir (Aslan, 2016, s. 184).

Sosyal sermaye, bireylerin sağlıklı, güvenli, güçlü ve zengin olmasına yol açarak buna mukabil daha demokratik yönetimlerin oluşmasına katkı sağlar. Yine sosyal sermaye toplumda tüm bireyler arasında ayırım yapılmaksızın eşit bir şekilde eğitim, sağlık, sosyal aktivitelere katılım, güven gibi gelişmelere katkı sağlayarak bireylerin birikmiş problemlerinin daha kolay çözmelerine, bilginin paylaşılmasına imkân sağlar. İnsanların bireysel isteklerinden arındırarak toplumsal bütünleşmeyi artıran sosyal sermaye, toplumdaki ahlak, sadakat ve dürüstlük gibi erdemlerin kazanılmasını yardımcı olur (Aslan, 2016, ss. 184 -185).

1.2.1. Sosyal Sermayenin Tarihsel Arka Planı

Yaklaşık yüzyıllık bir maziye sahip olan sosyal sermaye, siyaset bilimi, sosyoloji ve ekonomi gibi çeşitli alanlara konu olmuş bir kavramdır (Aslan, 2016, s. 185). Zamanın ruhu ve değişen ihtiyaçlara göre sanal bir topluluk haline gelen bireyler sadece bilgi aramak ve problem çözmekle kalmaz; ayrıca burayı diğer insanlarla tanışmak, destek aramak, arkadaşlık ve aidiyet duygusu aramak için bir yer olarak görürler (Chiu vd., 2006, s. 1874). Sosyal sermaye kavramı, ilk olarak Pierre Bourdieu'nun çalışmasında insan sermayesi ve kültürel sermaye dâhil olmak üzere, edinilmesi ve aktarımını destekleyen çeşitli kaynakları ve süreçleri çözmeye çalışan bir kavramlar topluluğu olarak kapsamlı bir şekilde detaylandırmaya çalışmıştır (Green &

Preston, 2001, s. 253). Portes, sosyal sermayeyi sosyal sermayenin sahipleri ve kaynakları olarak ayırt etmiştir (Li, 2004, s. 173). XX. yüzyılın başlarında Max Weber yayınlamış olduğu makalesinde sosyal sermayeden dolayı olarak bahsetmişse de günümüzdeki yaygın kullanımını Robert D. Putnam'ın yapmış olduğu çalışmalarla kazanmıştır. İlk defa 1916'da L. J. Hanifan tarafından kullanılmıştır. Hanifan, yapmış olduğu çalışmalarda sosyal sermayenin oluşmasını ve yararlarını araştırmıştır. Sosyal sermaye kavramı Kanadalı bazı araştırmacılar tarafından şehirdeki bireyler arasındaki toplum kültürüyle ilgili bir çalışmada yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Modern anlamda sosyal sermaye kavramı Robert D. Putnam, Pierre Bourdieu, James Coleman ve Francis Fukuyama'nın çeşitli alanlarda yapmış olduğu çalışmalarda ortaya çıkmıştır (Aslan, 2016, s. 185).

1.2.2. Sosyal Sermayenin Kapsayıcı Boyutları

Genel olarak sosyal sermaye yapısal ve ilişkisel yönleri aynı zamanda sosyal sermaye kavramının boyutlarını (unsurlarını) da içermektedir (Yiyit, 2017, s. 1503). Sosyal sermaye kavramı normlar, iletişim ağları ve güven olmak üzere üç unsurdan oluşmakta ve her biri diğeri ile bağlantılı sosyal değerleri ortaya koymaktadır (Aslan, 2016, s. 185).

1.2.2.1. Normlar Ve Değerler

Sosyal sermaye unsurunun başında gelen normlar toplumda yaşayan bireylerde dahil olmak üzere her toplum açısından sui generis özellikler gösterir. Normlar bir toplumda yaşayan bireylerin nasıl davranmaları gerektiği hususundaki kuralların tamamıdır. Bir başka açıdan normlar, gerek grup içi bireylerin davranışlarını gerekse de gruplar arası etkileşim kurallarını belirleyen ve sosyal düzenin oluşmasını sağlayan yazılı ya da yazılı olmayan kurallardan oluşan değerlerin somutlaştırılmış halidir (Aslan, 2016, s. 186). Genel olarak normlar, kanunlar, tüzükler ve yönetmelikler gibi devletin yasama organı tarafından düzenlenip uygulanan yazılı normlar ve toplumun tarihinde eskiden beri uygulanagelmış tecrübe ve birikiminden kaynaklanan örf, adet, gelenek, görenek ve ahlak kurallarından oluşan yazılı olmayan normlar olmak üzere iki şekilde ayrılabilir (Aslan, 2016, s. 186). Normlar, kurumsallaşmış olan yazılı kurallara olan ihtiyacı azaltıp sosyal sermayenin oluşmasında, uygulanmasında ve toplumsal olarak etki göstermesinde rol oynamaktadır. Normlar aynı zamanda sosyal düzenin

oluşmasında da önemli bir yere sahiptir, gerek bireylerin toplum içindeki davranışlarının sınırlandırılmasıyla gerekse de toplumdaki gruplar arası etkileşimi sağlayarak sosyal düzeni sağlamaktadır. Bu yönüyle normlar bireyler arasında paylaşılan güven ve karşılık duygusunun aracı olarak da görülebilmektedir. Yazıya dökülmemiş normlar da grup ya da bireylerin toplum içerisinde hangi davranışların beklendiğini, hangi davranışların doğru olduğunu ve onaylandığını belirterek herkes tarafından anlaşılma ve uyum göstermeyi sağlamaktadır (Yiyit, 2017, s. 1503).

1.2.2.2. Sosyal Ağlar (İletişim Ağları)

İletişim ağları yani sosyal ağlar bireyler arasındaki veya toplumda yaşayan gruplar arasındaki bağlantılar bütünüdür. Sosyal sermaye bakımından sosyal ağlar gerek kavramın açıklanmasında kullanılan gerekse de istenilen sonuçlara ulaşmada sosyal sermayenin nasıl kullanıldığını gösteren bir değişken olarak da tanımlanmaktadır (Yiyit, 2017, s. 1503). Sosyal sermaye için değerli olan sosyal ağlar, toplum halinde yaşayan bireylerin birbirleriyle işbirliği yapmasına yardımcı olur ve böylece sosyal uyumu kolaylaştırır (Aslan, 2016, s. 186).

Her biri kendi içinde ve toplum arasında ayrı iletişim kanalı oluşturan grupların diğer gruplarla sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan bağlantı içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu ilişkiler ise ticari ortaklıklar, yönetim kurulu üyelikleri, genel kurul üyelikleri, çalışanların bireysel ilişkileri ve daha önce kurulan ittifaklardan oluşmaktadır (Yiyit, 2017, s. 1503).

Sosyal ağlar, sosyal sermayenin diğer unsurları olan güven ve normlar ile yakından ilişkilidir. Sosyal ağlar yani iletişim ağları normlar ve güven unsurunun verimliliğini artırmakta ve sosyal sermaye sayesinde ekonomik kalkınma ve refahın artmasına müspet bir etkisi bulunmaktadır. Sosyal ağlar sayesinde piyasada ve toplumda güven oluşur, bireyler arasında paylaşılan değerler artar, maliyetler azalır ve işlemler daha da kolay bir hal alır (Yiyit, 2017, s. 1506). Sosyal ağlar, toplumun ortak değerleri paylaşarak etrafında bütünleşmesini sağlar. İletişim (sosyal) ağlarının sosyal sermaye için çok önemli bir yeri vardır, bireylerin başka bireylerle tanışıklık seviyeleri ve bu bireylerle paylaşılan ortak değerlerin seviyesi o bireylerin sosyal sermaye düzeyini ortaya çıkarmaktadır (Aslan, 2016, s. 187). Sosyal ağ yoğunluğu arttıkça ağ içerisindeki bireylerin etkileşimleri de artmakta ve özellikleri birbirine yakınlaşmaktadırlar, sosyal

ağ yoğunluğu azaldığında ise bireyler arasındaki etkileşim de azalarak farklılaşmaktadır (Yiyit, 2017, s. 1507).

1.2.2.3. Güven

Tarihsel süreç içerisinde sosyoloji, psikoloji, siyaset bilimi, ekonomi ve tarih gibi birçok çalışma alanına konu olan güven korku ve çekinme olmadan inanma, dürüst davranma, sözünde durma gibi birçok anlamı bulunmaktadır (Aslan, 2016, s. 187). Bir diğer ifadeyle güven toplumdaki ortak kurallara normlara dayalı, düzenli, dürüst, korku ve çekinme olmadan inanma ve ortaklıklara yönelik davranışların görüldüğü toplumlarda oluşan beklentiyi de nitelemektedir (Yiyit, 2017, s. 1505). Bireylerin veya toplumun günlük hayatta ihtiyaçlarını karşılamada yapılan müzakerelerde duyulan temel duygudan birisidir. Sosyal sermayenin önemli unsurlarından olan güven toplumsal düzenin, bireyler arasındaki ilişkilerin, ekonomik gelişmelerin ve temel hak ve özgürlüklerin korunduğu demokrasinin temelidir. Nitekim aynı yönde Fukuyama'da sosyal sermaye ve güveni birbirinin yerine kullanmış ve onun için biri diğerinden daha önemli değildir. Güven ortamı olmadan sosyal sermayenin gelişmesi ve sosyal ilişki ve bağlantı oluşturması mümkün olmadığından sosyal sermayenin ön koşulu olarak kabul edilmektedir (Aslan, 2016, s. 187). Fukuyama sosyal sermayenin, gruplar arasında işbirliğine yol açan ve dolayısıyla dürüstlük, verilen sözlerin, görevlerin güvenilir bir şekilde yerine getirilmesi, karşılıklılık gibi geleneksel erdemlerle ilgili olan somutlaştırılmış bir kurallar bütünü olduğuna işaret eder (Schmeets ve Riele, 2014, s. 793). Toplumda güvenin, dürüstlüğün yüksek seviyelerde olması kişiler ve toplumlar arasındaki sosyal bağlantıları güçlendirmekte, işbirliğine ve katılıma gönüllülüğü arttırmaktadır. Ayrıca toplumun başkalarına ihtiyaç duymadan kendi kendine yeterli olması ve kendine olan güveninin yüksek seviyede bulunması, girişimciliğin artmasına ve aynı zamanda üretimde ve ticaretle uluslararası düzeyde rekabet etme gücünün gelişmesine fırsat vereceği öngörülmektedir (Yiyit, 2017, s. 1505).

Güven kavramının üç farklı değerlendirmeye tabi tutulmaktadır:

- Kişisel güven: Bireylerin günlük yaşantılarında yakın kan bağı, akrabalık ilişkisi bulunan bireylere karşı duymuş olduğu güvendir.
- Ahlâki güven: Bireylerin günlük yaşantılarında yakın kan bağı bulunmayan bireylere karşı duymuş olduğu güvendir.

- Kurumsal güven: Bireylerin kendilerinin dışında ekonomik ve siyasal hayattaki kurumlara olan güvenini ifade etmektedir (Aslan, 2016, s. 188).

Sosyal ağlar ve bireyler arasındaki etkileşimler toplumsal çekinceleri ve tedirginliği azaltan bir mekanizma olan güvenin bireylerin birbirlerini tanıdıkları, ilişkilerinin yaygın ve yoğun olduğu bir ortamda gerçekleşebileceği, güven seviyesinin yüksek olduğu toplumlarda korku, tedirginlik ve yolsuzluk daha az, iktidar ve bürokrasinin performansı yüksek seviyededir (Aslan, 2016, s. 188). Başarılı ve güçlü ekonomilere sahip devletlerde ve toplumlarda güçlü güven duygusu hâkimdir (Aslan, 2016, s. 189). Güven seviyesinin düşük olduğu toplumlarda küçük aile işletmeleri kendi çapında gelişim gösterirken daha geniş bir gelişme göstermek isteyen büyük işletmeler kendi güçleriyle değil de devlet katkısıyla varlıklarını sürdürürler. Gelir dağılımının eşit olmadığı, işçilerin hakkını tam anlamıyla alamadığı, ekonomik yolsuzlukların olduğu toplum ve gruplarda güven esasına dayalı ilişkiler oluşmayacağı için sosyal adaleti ve barışı oluşturmak oldukça zordur (Aslan, 2016, s. 189).

1.2.4. Sosyal Sermaye Yaklaşımları

Sosyal sermaye kavramı son zamanlarda asıl değerine kavuşmuş gibi görünse de toplumun geçirmiş olduğu her aşamada önemi ve etkinliği araştırmacılar tarafından çok daha önceki zamanlara dayandırılan sosyolojik bir faktördür. Geçmişten günümüze Adam Smith, Karl Marks, Emile Durkheim, Thorstein Veblen ve Max Weber gibi düşünürler tarafından sosyal sermayenin sosyal hayatta karşılaşılan problemlerin aşılmasında, ekonomik krizlerin aşılmasında ve sosyal refaha kavuşmanın önemi üzerinde görüşler öne sürmüşlerdir. Ancak gerçek manasıyla sosyal sermaye son 30 yılda sistematik bir şekilde ortaya koyulmuştur ve ekonomik boyutu üzerinde araştırmalar arttığı görülmektedir (Karagül ve Dündar, 2006, s. 63). Ancak sosyal sermayenin sistematik bir terim olarak ilk kez Hanifan (1916) tarafından kullanıldığını görülmektedir (Çekiç ve Ökten, 2009, s. 206).

Sosyal sermaye kavramı, psikoloji, siyaset bilimi, iktisat gibi birçok sosyal bilim alanlarında kendisine yer bulmuş son zamanların en popüler kavramlarından biridir. Birbirinden farklı bu sosyal bilim alanları, sosyal sermaye kavramını kendi bakış açılarına göre farklı anlamlar yükleyerek kullanmış ve tartışmalara neden olmuşlardır.

Ancak zamanla sosyal sermaye kavramının herkesçe kabul edilen tanımlamaları da ortaya çıkmaya başlamıştır (Sizer, 2019, s. 26).

Modern sosyal sermaye kavramı öncelikle klasik anlamından oldukça uzaklaşmış bir vaziyettedir. Klasik iktisatta kullanıldığı anlamıyla sermaye; üretim için gerekli temel unsurlardan olan emek ve hammadden başka bir şey değildir (Sizer, 2019, s. 27). Sermayenin toplumsal bağlamı ise Karl Marks’a dayandırılabilir. K.Marks artı değerden bahseder ve üretimde kollektif sermaye (mülkiyet) varsa üretilen ürünler üzerinde de kollektif sermaye (mülkiyet) olması gerektiğini savunmaktadır. İşçilerin almış oldukları sabit bir ücret ile aldıkları ücretten daha fazlasını üretmesine karşı çıkmış ve burada oluşan artı değerın burjuvaya yani patrona veya fabrikatörlere kalmaması üretilen sermayenin de kollektif olması gerektiğini savunmaktadır (Etgü, 2009, s. 93).

Sermaye denilince akıllara öncelikle ekonomik yönü gelmektedir. Klasik anlamda her ne kadar toplumsal yani sosyal anlamı bulunsa da bu anlam kendine fazla yer bulamamış ve geri planda kalmıştır. Bourdeiu’da ekonomik sermayeyi maddi anlamda parasal değer olarak açıklamıştır (Bourdieu, 1986:241). İşte sermaye kavramının fiziksel ya da ekonomik yönünün yanı sıra sosyal anlamının gelişmesi zamanla tartışmalara neden olmuştur. Bu tartışmaların altında ve sosyal sermayenin gelişmesinin altında T.W. Schultz ve G. Becker’in beşeri sermaye yaklaşımı yatmaktadır. Bu yaklaşıma göre; toplumda kendini geliştirerek eğitmiş sağlıklı bireylerin o toplumun bir sermayesi olduğudur (Sizer, 2019, s. 27). Zamanla farklı görüşler çerçevesinde sosyal sermaye kavramı günümüz anlamına kavuşmuştur.

Sosyal sermaye; birey ve birey toplum arasındaki ilişkilerin niteliğine yönelik tanımlamadır. Bu kavramın sosyolojik kökleri; Tocqueville’e, Durkheim’a, Weber’e, Marks’a, Tönnies’e ve Simmel’e kadar götürülebilmektedir (Field, 2008). Ancak sosyal sermaye kavramı, modern anlamı ilk kez 1916 yılında Amerikan eğitim sistemi üzerine çalışmalar yapan L. J. Hanifan tarafından kullanılmıştır. Hanifan’a göre bireylerin çevresiyle gruplar ve komşuları ile iletişim ve etkileşim halinde olmaları halinde sosyal sermayenin ortaya çıkacağını ileri sürmüştür. Bu çalışmada sosyal sermaye kavramı; günlük yaşamın görünür ve bilinir kavramlarıyla ilişkili bir şekilde ilk kez ortaya konulmuştur. Sosyal sermaye bugünkü anlamıyla ilk defa Jane Jacobs’un 1961 tarihli “The Death and Life of Great American Cities” çalışmasında kullanılmış ve sosyal

sermaye kavramı; komşuluk ve birey toplum ilişkilerinin temeli sosyal sermayenin unsurlarına dayanan güven, işbirliği ve kolektif eyleminin oluşturulmasına vurgu yapmak amacıyla kullanılmıştır (Sizer, 2019, s. 28).

1.2.5. Sosyal Sermayede Temel Bakış Açıları

Sosyal sermayenin kavramsallaştırılmasında birçok araştırmacı düşünürün katkı sağladığı görülmektedir. Bu araştırmacılar Bourdieu, Coleman, Burt, Putnam ve son dönemde Lin'dir. Bourdieu, sosyal sermayeyi Karl Mark'ında savunduğu Marksist açıdan değerlendirmiş, kaynakları elde etmedeki yapısal eşitsizlik, adaletsizlik ve hükümet olgularıyla açıklamaya çalışmıştır. James S. Coleman ise sosyal sermaye kavramını, rasyonel birey ve çıkar sağlamayla açıklamaya çalışmıştır. Putnam sosyal sermaye kavramını, ulus yani ülke seviyesinde toplumsal bütünleşmenin ve sosyal hayat ile refahın temeli olarak görmüştür (Ağcasulu, 2017, s. 118). Sosyal sermaye için bazı gerekli şartların varlığından bahseder bunlar; bireylerin oluşturduğu topluluk ağlarının varlığını, yurttaşların katılımını, yurttaşların kimliğini, karşılıklı güven içerdiği konusunda genel olarak fikir birliği bulunmaktadır. Putnam'ın en önemli ve herkesçe bilinen eserlerinden biri olan *tek başına bowling oynamak*, sosyal sermayenin üç temel yapısal bileşeni olarak sosyal dernekleri grupları ve ağları, karşılıklılık normlarını yani kurallarını ve güveni tanımlamıştır (Kushner ve Sterk, 2005, s. 1139). Sosyal sermayeyi bir bütün olarak yapısal açıdan ele alan Coleman, bu kavramı ağ yaklaşımı ile birlikte değerlendirmeye tabi tutmuştur. Lin (2001) ise sosyal sermaye kavramı üzerindeki tartışmaları dayanışmacı ve aracı sosyal sermaye olarak tasnif ederek, daha sahih anlaşılır olmasını sağlayarak kolaylaştırmıştır. Lin, yapmış olduğu çalışmalarında kendisinden önceki düşünürlerin çatışan fikirlerinden ziyade sosyal sermayenin genel ve kapsayıcı olması için farklı görüşleri tek bir çatı altında toplamaya çalışmıştır (Lin, 2001).

Sosyal sermaye araştırmacılar açısından farklı yönlerden değerlendirme ve boyuta sahip bir kavram olsa da, en önemli yönlerden biri bilişsel ve davranışsal sosyal sermaye ile yapısal sosyal sermaye arasındaki farktır. Bu sosyal sermaye çeşitleri birbirleriyle yakından ilişkilidir. Sosyal sermayenin bilişsel boyutunda normlar, değerler, bireylerin inançları kapsar. Yapısal sosyal sermaye ise toplumdaki bireylerin sosyal etkinliklerini, iletişim yoğunluğunu, örgütlenmelerin yoğunluğunu, sosyal

entegrasyon seviyesini kapsar. Sosyal sermaye tamamen psikolojik bir değişkenle ortaya koyulmaktadır. Sosyal kaynaşma birey ve birey toplum arasındaki güven, duygusal bağlar ve karşılıklılık normları gibi kaynakları kapsamaktadır (Duman ve Alacahan, 2010, s. 1112-1113).

Sosyal sermaye kavramını yatay ve dikey sosyal sermaye olarak iki açıdan değerlendirilebilmektedir. Yatay sosyal sermaye eşdeğer seviyede bulunan birey ve topluluklar arasındaki ilişkileri ortaya koyarken, dikey sosyal sermaye eşdeğer seviyede olmayan iktidar, kaynak veya statü bakımından hiyerarşik ilişkileri ortaya koyar (Duman ve Alacahan, 2010, s. 113). Görüleceği üzere her araştırmacı sosyal sermaye kavramını kendi araştırmalarının konusuna göre farklı anlamlarda kullanılmıştır ve sosyal sermaye kavramını daha iyi anlamak için temelinin oluşmasına müspet katkıda bulunan Pierre Bourdieu, James Coleman ve Robert D. Putnam yaklaşımlarının bilinmesi gerekmektedir (Sizer, 2019, s. 29).

1.2.5.1. Pierre Bourdieu: Sermayenin Farklı Biçimleri

Sosyal sermaye kavramının kurumsallaştırılmasında ve gelişiminde Bourdieu'nun önemli bir katkısı olmuştur. Bourdieu, ncelikle Fransız toplumu ve bireyi üzerinde detaylı ve kümülatif bir çalışma yaparak marksist sosyolojinin yetersiz kaldığı yerde sosyal eşitsizliği ve adaletsizliği nasıl gidereceği üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. İşte bu sebeplerle Bourdieu sosyal sermaye kavramı; geliştirdiği alan, habitus, doxa, gibi kavramlarla bir bütününün içerisinde anlam kazanmakla kendi sosyal sermaye kuramında bu kavramı nasıl ele aldığını "Sermaye Biçimleri" (1986) isimli makalesinde ortaya koyarak, dünyanın terakm eden bir tarih olduğunu, bugünün oluşması, dnden aktarılan birikimler olduğunu ileri sürmüştür. Bourdieu'ya göre sermaye, dnden bugüne terakm ederek biriken emek ve emeğin  biçimidir.

Anında ve doğrudan paraya çevrilebilir ve mülkiyet hakları biçiminde kurumsallaştırılabilir olan ekonomik sermaye; belirli şartlar içinde ekonomik sermayeye çevrilebilir olan ve eğitim vasıfları biçimlerinde kurumsallaştırılabilir olan kültürel sermaye ve toplumsal yükümlülüklerden (bağlantılar) oluşan, belirli şartlar içinde ekonomik sermayeye çevrilebilir ve bir soyluluk unvanı gibi biçimlerde kurumsallaştırılabilir olan sosyal sermaye.

Bourdieu'nun savunmuş olduğu kuramında ekonomik ve kültürel sermayenin evirilerek toplumda ortaya çıkış şekli sosyal sermayedir. Onun savunduğu kurama göre sosyal sermaye; bir insanın toplum yaşamında belirli bir seviyeye kadar kurumsallaşmış, devamı için belli bir sosyal aktivite gerektiren emeği sonradan dahil olduğu gruplar veya baştan itibaren var olan aile ve akrabalık ağlarına sahipliğiyle ilişkili olarak işbirliğinde olduğu grup üyelerinin sahip olduğu kültürel ve ekonomik sermayenin sevk edilebilir fiili ve potansiyel hacmidir (Sizer, 2019, s. 30-31). Daha sonraki çalışmalarında yalın bir şekilde sosyal sermayeyi şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Bir bireyin ya da bir grubun, kalıcı ilişkiler ağında, az çok kurumlaşmış karşılıklı tanıma ve tanınmalara sahip olması sayesinde elde ettiği gerçek ya da potansiyel kaynakların toplamıdır, yani böylesi bir ağın harekete geçirmeye olanak sağladığı sermaye ve güçlerin toplamıdır" (Bourdieu, 1989).

1.2.5.2. James S. Coleman: Beşeri Sermayenin Yaratılmasında Sosyal Sermaye

Karl Marx'ın ortaya koyarak savunmuş olduğu Marksist gelenekten gelen Bourdie'nun toplumsal eşitsizliğin ve adaletsizliğin nasıl ortaya çıktığına dair yaptığı çözümlemelerde kullandığı sosyal sermaye kavramından habersiz olarak James S. Coleman aynı dönemlerde yazılarında yeni bir kavramsallaştırma ortaya koymuştur. Eğitim sosyolojisi alanında yaptığı çalışmalarında sosyal sermayeyi toplumun ekonomik düzeyi düşük ve toplum içine entegre olmamış topluluklar için dahi faydalı yönleri olan bir kaynak olacağını ileri sürmüştür. Bu özelliği ile ilk sosyal sermaye kuramcılarından olan Coleman, beşeri sermaye üzerine yapılan çalışmalarında etkisiyle sui generis rasyonel seçim teorisini geliştirme çabasına girmiştir (Sizer, 2019, s. 31).

Coleman'a göre sosyal sermaye de diğer sermaye biçimlerinden olan fiziksel sermaye ve beşeri sermaye gibi verimli olup, toplumdaki bireylerin gayelerini gerçekleştirmesi için kaynaktır. Ekonomik sermaye cisimlendirilmiş haliyle somut olarak kolayca elle tutulabilmektedir. Beşeri sermaye, bireylerin sahip oldukları hayat tecrübesi, yetenek ve bilgi birikimleri olması yönüyle soyut elle tutulamayan sermaye biçimidir. Sosyal sermaye ise bireylerin tek başına sahip olduğu sermaye biçimi olmayıp toplum içindeki işbirliğine dayandığından yalnız başına sahip olamayacağı zor kavranabilen bir sermaye biçimidir (Coleman, 1988). Bu özelliği ile sosyal sermaye

diğer sermaye biçimlerinden ayrılır. Coleman, sosyal sermaye kavramını önemini şu şekilde tanımlamaktadır:

“Şekil, görünüş ve üretimindeki farklılıklara rağmen ‘sandalye’ kavramının belli fiziksel nesneleri işlevi ile tanımlaması gibi, öncelikle sosyal sermayenin önemi toplumsal yapının belli yönlerini işlevleri ile tanımlamasında yatar. Toplumsal yapının bu yönlerinin aktörlere çıkarlarını elde etmek için kullanabilecekleri kaynak olarak faydası, ‘sosyal sermaye’ kavramı tarafından tanımlanan işlevidir.” (Coleman, 1988).

1.2.5.3. Robert D. Putnam: Makro Düzey Sosyal Sermaye Yaklaşımı

Putnam; 1992 yılında yayınlamış “Making Democracy Work” isimli eseriyle sosyal sermaye kavramına yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Çalışmasında; Kuzey İtalya ve Güney İtalya’nın kalkınmışlık düzeylerini karşılaştırarak Kuzey İtalya’nın gelişmişliğinin temelinde bu bölgenin sosyal sermaye alt yapısının yüksek olması olduğunu ileri sürmüştür. Putnam’ın araştırmasına göre Kuzey İtalya’da sosyal sermayeyi ortaya koyan unsurlar sosyal ağlar, güven ve karşılıklılık normudur. Özetle bu çalışmada ortaya koyulan şey; bir toplumu bir araya getiren bireyler arasında, karşılıklılığa dayalı bir güven ilişkisi içinde işbirlikleri gelişmişse ve bununla beraber bireyler kendi özgür iradeleri ile sivil toplumda da organize olarak problemlerine çözüm arayabiliyor ve çözüme ulaşabiliyorlarsa o toplumun sosyal sermayesi o derece yüksek demektir (Putnam, 1992). Daha sonraki çalışmalarında Putnam, sosyal sermayenin yalnızca bireyi değil bireyi aşan makro boyutunu ön plana çıkartarak demokrasi ve kalkınma çalışmalarının sosyal sermaye kuramlarını benimsemesine öncülük etmiştir (Sizer, 2019, s. 35). Putnam 1830’ların Amerika’sını Alexis de Tocqueville’nin “Democracy in America” çalışmasından şu alıntı ile tanımlamaktadır (Putnam, 1995):

Her yaştan, her mevkiden ve her yaradılıştan Amerikalı sürekli birlikler oluşturuyordu. Sadece herkesin katıldığı ticari ve endüstriyel birlikler değil, farklı türden –dini, ahlaki, ciddi, beyhude, son derece genel ve son derece sınırlı, son derece geniş ve çok darbinlercesi vardı. Bana göre, hiçbir şey Amerika’daki entelektüel ve ahlaki birliklerden daha çok dikkati hak etmiyor.

Yukarıdaki alıntıdan da anlaşılacağı üzere çalışmasının temeli; yüz yüze sosyal iletişimin ve etkileşimin gerçekleşmemesinin sonucunda, norm paylaşımlarının

azalması bununla birlikte birey ve birey toplum güvenin sağlanamaması sonucunda azalan sosyal sermaye kuramı üzerinedir (Sizer, 2019, s. 36).

Putnam, ülkeler ve eyaletlerin karşılaştırılması üzerine yaptığı bu araştırmasının sonucunda ise şu sonuca varmıştır:

“Uzun bir zaman dilimi söz konusu olduğunda başarılı göçmen toplumları, grupları aşan yeni dayanışma formlarıyla ve kimlikleri kucaklayarak bu tarz parçalanmaların üstesinden gelenlerdir.”

Portes ve Vickstrom isimli araştırmacılar ise Putnam’ın yapmış olduğu araştırma neticesinde elde etmiş olduğu sonuçları aynı data setleri ile yapılan ve farklı sonuçları olan akademik yayınları da ele alarak eleştirmiştir. Portes ve Vickstrom’a göre esas olarak dışlanma yani kabullenmeme süreçleri gibi farklı yan faktörler, etnik çeşitliliğin sosyal sermaye ve sosyal uyum düzeyine etkisini belirlemektedir (Sizer, 2019, s. 37). Sosyal sermaye konusunda üç farklı klasik anlayışa sahip kuramcının ortaya koyduğu görüşlerden sosyal sermayenin yalnızca bireye ait olmayacağını, bireyin topluluk ve toplum içinde yaşayarak etkileşim kurarak işbirliği sağlaması ile etkileşim içinde olan herkese ait olduğudur. Farklı olarak çoğu düşünür, sosyal sermayenin kurumsallaşmış haliyle hem bireysel hem de kolektif bir sosyal varlık olduğunu kabul eder. Tüm bunlardan hareketle sosyal sermayenin; sosyal hareketliliğin yapısında olan bilgi ve normların aktarımını sağlayan, bünyesinde çeşitli kaynakları barındıran, belirli seviyede aile ve akrabalık ilişkileriyle devralınan ve belirli seviyede amaçlanan getiriyle yatırım yapılan sosyal iletişim ve ağların bir bütünüdür (Putnam, 2000).

1.3. Sosyal Sermaye Düzeyleri

Sosyal kaynaşma kavramında olduğu gibi sosyal sermayenin boyutlarında da herkesin üzerinde görüş birliğine vardığı bir tanımının olmadığı ve müphem bir kavram olarak tartışılmaktadır (Duman ve Alacahan, 2010, s. 105). Sosyal sermaye genel olarak tek boyutlu bir kavram olarak değerlendirmelere tabi tutulmasına rağmen, kullanılmasında ve uygulamada çok yönlü ve boyutlu bir kavram olduğu bilinmektedir. Bu boyutların her biri sosyal sermaye kavramını oluştururken ancak tek başına bunlar sosyal sermaye kavramını tam anlamıyla karşılayamaz. Aslında sosyal sermaye kavramının boyutlarına ilişkin literatürde ve akademik çalışmalarda bir fikir birliği bulunmamaktadır (Abdioğlu ve Yavuz, 2013, s. 33). Sosyal sermaye boyutları

sınıflandırılırken bireyler arasında mikro seviye, toplumlar arasında kollektif makro seviye, hem bireyler arası hem de toplumlar arasında denge olarak ise mezzo seviye olarak üç boyutta değerlendirilebilir (Dağ, 2018, s. 18).

1.3.1. Mikro Düzeyde Sosyal Sermaye

Mikro düzeyde sosyal sermayenin kapsamı bireyler, bireylerin oluşturduğu aileler ve komşuluk ilişkileri, değerleri ve normları kapsar. Özetle mikro seviyede sosyal sermayede bireyin, grupların ve toplumu oluşturan küçük yapıların sermayesi olarak değerlendirilebilmektedir (Dağ, 2018, s. 18).

1.3.2. Mezzo Düzeyde Sosyal Sermaye

Mezzo düzeyde sosyal sermayenin kapsamı bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu topluluklar, sendikalar, gruplar, şirketler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iletişimi, etkileşimi kapsar. Amaç; gruplar, birlikler, topluluklar arasındaki yeni sosyal ağların oluşturulması ve geliştirilmesidir (Dağ, 2018, s. 19).

1.3.3. Makro Düzeyde Sosyal Sermaye

Makro düzey sosyal sermayenin kapsamı ise bireyler, bireylerin oluşturduğu gruplar topluluklar dışında daha da kapsayıcı olan devlet yönetimi, hukuk düzenini ve hükümeti etkileyen ve arasındaki ilişkileri ve yapıları kapsar. Özetle; sosyal sermayenin makro düzeyi tüm sosyoekonomik faaliyetleri kapsayan, hizmet eden yönetim için ihtiyaç olan düzenleyici ilişkilerin tamamıdır (Dağ, 2018, s. 19).

1.4. Pozitif Psikoloji ve Pozitif Psikolojik Sermaye

1.4.1. Pozitif Psikoloji

Pozitif psikolojinin birçok tanımı yapılabilir, özetle bireyin içinde bulunduğu hayata kendini bağlayan, hayatında ve yaşam standartlarında daha iyi seviyelere gitmesine imkân sağlayan bir alandır. Pozitif psikoloji kişinin problemlere karşı nasıl çözüm bulacağını ve pozitif bir bakış açısı kazanmasına ilişkin bir yaklaşımdır (Demir ve Türk, 2020, s. 110). Pozitif psikoloji, birey davranışların olumsuz yönlerine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Pozitif psikolojinin amacının, bireylere yanlış olan olgular üzerinde değil de, doğru olan olguların üzerinde durulması gerektiği bu sayede bireylere dayanıklılık, sağlık, refah ve daha iyi bir yaşam hazırlamaktır (Kutanis ve Yıldız, 2014, s. 136).

Pozitif psikoloji yaklaşımı klasik psikoloji anlayışına bir tepki olarak doğmuştur. Pozitif psikoloji yaklaşımının tarihi her ne kadar son yirmi beş yıldan bu yana ön plana çıktığından bahsedilmiş ise de bu alana ilişkin çalışmalar çok eski tarihlere kadar uzanmaktadır. İlk çağ filozoflarından bu zamana başta Gazali, Belhi, vb. Türk-İslam araştırmacıları olmak üzere mutluluk, ahlak, erdem gibi kavramaları araştırarak modern pozitif psikolojinin ilgilendiği kavramları araştırmışlardır. Klasik psikoloji yaklaşımının bireyin “eksik”, “olumsuz” ve “hastalıklı” yönleriyle bireyi tanımak isteğine karşın, pozitif psikoloji bireyin olumlu, yetenek ve sağlıklı vb. gibi pozitif yönlerini ele alarak bireyi tanımaya çalışmıştır (Gürsu ve Ay, 2019, s.3). 1940’a kadar klasik psikolojinin üzerinde durduğu konular üç ana kategoride toplanmaktadır. Bu kategoriler; insan yaşantılarının daha üretken ve yeterli hale getirilmesi, insanların kendi üst düzey yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesine imkân sağlanması ile akıl hastalığı veya zayıflığı bulunan bireylerin sağlığına kavuşturulması olarak kategorize edilmiştir (Ağaçbacak, 2019, s. 9). Yapılan araştırmalara bakıldığında öncelikle ruh sağlığını pozitif yönde etkileyen araştırmaların daha az olduğu, bilakis ruh sağlığını negatif yönde etkileyen araştırmaların daha fazla olduğu görülmektedir. Zamanla özellikle de son yirmi beş yıl içerisinde araştırma yapılan konuların zamanla değiştiği görülmüştür (Ağaçbacak, 2019, s. 9). Bu çalışmaların başını ise pozitif psikoloji çekmiştir. Pozitif Psikoloji ise sorundan çok sorunların çözümü üstesinden gelinmesi üzerine yoğunlaşmıştır. Pozitif psikoloji alanında araştırma yapan ve kurucuları olarak kabul edilen Martin Seligman, Cristoper Peterson ve Mihaly Csikszentmihalyi klasik psikolojinin bireye yönelik olumsuz bakış açısını tenkit etmişlerdir. Seligman ve Csikszentmihalyi pozitif psikolojiyi şu şekilde açıklamıştır: “Pozitif öznel deneyim, pozitif kişisel özellikler ve hayat kalitesini iyileştiren aynı zamanda hayat kısır ve anlamsız geldiğinde bireyi patolojilerden koruyan pozitif kurumların bilimi.” Bu kapsamda pozitif psikoloji bireyin negatif yönlerini de nazara alarak, iyiye doğru yöneltecek ahlaki değerler kazanmasına yönelik bilimsel bir girişimdir (Gürsu ve Ay, 2019, s.3).

1.4.2. Pozitif Psikolojik Sermaye

Pozitif psikoloji, işletmelerde pozitif etki yaratan ve güç temelli yönetim planları uygulayan, birbiriyle ilişkili iki eylemi ortaya çıkarmıştır. Bunlardan birincisi, ekonomik krizlerde ve olumsuz koşullarda örgütsel işletme olarak ayakta kalmayı

ortaya koymaktadır. İkincisi, bireyler ve toplumların performansın iyileştirmesini amaçlar, örgütsel davranış kapasiteleri öz-yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılığı içerir ve bunlar hep birlikte bir araya gelerek pozitif psikolojik sermaye diye adlandırılan yapıyı oluşturur (Koç ve Keklik, 2019, s. 574). Pozitif psikolojinin katmış olduğu bakış açısı bireye müspet bir sosyal yaşam, yaşam sevinci pozitif psikolojik sermayesini oluşturmaya katkıda bulunur. Pozitif psikolojik sermaye, bireyin negatif hayat koşullarında bile mücadele ederek üstesinden gelmesi için olumlu özelliklerini açığa çıkarır. Bireysel pozitif psikolojik sermaye;

- Bireyin zorlukların üstesinden gelebilecek gerekli kudreti çabayı gösterebileceğine dair özgüven ve kabiliyet,
- Zor koşullarda ve zamanlarda her zaman başarılı olacağına ilişkin pozitif bakış açısı ve iyimserlik,
- Bireyin amacına ulaşma arzusu ve umudu,
- Bireyin zorluklar ve olumsuzluklar karşısında yaşam mücadelesinde direnç göstermesi, çapa sarf etmesi, şeklinde sahip olduğu özelliklerle ortaya koyulmakta ve bireyin psikolojik gelişimine ve bakış açısına katkı sağlayan psikolojik yapı olarak tanımlanmaktadır (Keleş, 2021a, ss. 52-53).

1.5. Umut ve Ekonomik Beklentiler

İnsanların var oluşundan bugüne hayatta kalma, yaşamını sürdürme, baskıdan ve kaos ortamından kurtulma, ekonomik ve kültürel nedenlerle bir yerden başka bir yere göç etmiştir (Keleş, 2021b, s. 48). Göç olgusu birçok alanla ilgisi olmakla beraber iktisat biliminin de çalışma alanına girmektedir. İktisat sosyal biliminde, göç olgusu ancak teori ve modellerle değerlendirmeye tabi tutulmaktadır (Keleş, 2021b, s. 48). Bu teorilerden biri dinamik ve mekânsal bir süreci kapsayan sistem modelidir. Kişilerin göç etme nedenleri arasında sadece sosyal ve ekonomik koşullar değil bunların yanı sıra devletlerin siyasal, ekonomik, kültürel politikaları, ulaşım, iletişim, iş bulma gibi birçok neden bulunmaktadır (Keleş, 2021b, s. 48). Yapılan çalışmalarda kişilerin göç için karar almalarında sadece ekonomik faktörler değil aksine ekonomik olmayan iyi ve kaliteli yaşam umudu, sosyal kaynaşma, kültürel aktiviteler ve sosyal sermaye gibi faktörlerde etki etmiştir. Toplumda yaşayan kişilerin ekonomik gereklerin dışında istikbal ile ilgili birtakım umutları bireyleri göç etme hususunda bilinçsel ve bilişsel karar almaya

yönelmektedir. Bireylerin amaçlamış olduğu umutları ise sınırlı sayıda olmamakla beraber ekonomik açıdan özgür ve zengin olma, daha iyi yaşam standartlarına sahip olma, daha kaliteli eğitim, her zaman ulaşılabilir sanatsal ve kültürel aktiviteler olarak sıralanabilir. Ancak bu umutlar rasyonel ve psikolojik olarak kişiden kişiye değişen öznel bir kavramdır. Önce göç eden bireylerden sonra kalan bireylerin kendisinden önce göç edenleri taklit etmesiyle göç süreklilik arz eden bir olgu haline gelmektedir. İşte göçün sürekli hale gelmesine sosyal ağlar, sosyal ilişkiler ve sosyal sermaye neden olmaktadır.

Sosyal sermaye; kişilerin belirli bir sosyal çevrede karşılıklı olarak birbirlerini tanıması, uzunca bir zaman devam eden ilişkilerin ve etkileşimlerin sonucunda ortaya çıkan dostluk, güven ve sadakate dayalı ilişkiler ve etkileşim ağının toplamı tanımlanmaktadır. Sosyal sermaye, belirli bir amaca ulaşmak için kullanıldığında kişiler için fayda ve üretken uygulamaya dönüşmektedir. Ekonomi temel olarak geleceğe yönelik hedeflerle ilgilenir. Kişiler geçmişteki tecrübeleri ile gelecekte daha iyi bir yaşam beklentisine ve yönelimlerine sahiptir. Uygulamada ve pratikte geliştirilen ekonomik modeller ve teoriler gelecek nesiller için yaşamı daha iyi hale getirmek için fikirler ortaya koymayı gerektirir, ancak “daha iyi” kavramı zamana ve mekâna bağlı olarak “bir umudu” ifade etmektedir (Keleş, 2021b, s. 49).

Kişiler göç kararı alırken bazı risk ve belirsizlikleri de göze alırlar. Bireylerin göç kararı aşamasında Davranışsal İktisat alanında geliştirilen ve savunulan “umut teorisinin” pek uygulama alanı bulunmamaktadır. İktisatta göç ekonomisi halen uygulama alanı bulunan neoklasik modellerle açıklanmaya çalışılmaktadır. Neoklasik iktisat bireylerin göç kararı almasında kazanç, gelir ve diğer ekonomik fırsatlar, sosyal ağlar, sosyal kaynaşma, sosyal sermaye, riskler ve belirsizliklerin yön verdiğini savunmaktadır. Bireylerin göç kararı almasında beklenen fayda teorisine göre ise kişilerin bazı kayıplardan kaçınmasını savunmaktadır. Bireyler kayıplarını azaltmak için aynı değere sahip bir kazanımı garanti altına almaktansa daha büyük kazanımlar için daha yüksek riskleri ve belirsizlikleri göze almalarıdır. Bireylerin yapacakları göçten önemli kazançlar elde etme umutları ve hedefleri aynı seviyede veya daha fazla zararı göze almaları demektir. İşte bu nedenlerle kazançlı göç fırsatlarına rağmen rasyonel seçim teorisi kapsamında akılcı bir kararla batık maliyetler nedeni ile kişiler göç etmekten vazgeçebilirler (Keleş, 2021b, s. 50).

Göç kararını etkileyen faktörleri; ekonomik beklenti, umut ve sosyal sermaye olarak sınıflandırabiliriz (Keleş, 2021b, s. 51).

- **Ekonomik Beklenti:** Ekonomik beklenti bireylerin göçe yönelik davranışlarının ve kararlarını belirlenmesinde önemli bir rol oynamakla beraber yakından ilişki içerisindedir. Ekonomik buhran ve kriz zamanlarında, göç etmek isteyen bireyler iş bulma ve geçim kaygısı güderler. Yapılan çalışmalar, ekonomik kaygıların göç eden kişiler üzerinde menfi bir tutum ve davranışa yol açtığı tespit edilmiştir.
- **Umut:** Bireyler göç kararı ile göç etmeden önceki yaşadıkları coğrafi bölge ile göç etmek istedikleri yeni yerleşim arasındaki imkân ve kısıtlamalar olarak ortaya koyulmaktadır. İmkânlar kişilerin göç yönünde karar vermelerinde etkili olan yani göçü kolaylaştırıcı müspet faktörlerdir. Kısıtlamalar ise kişilerin göç yönünde karar vermelerinde zorlaştırıcı menfi faktörlerdir. Göç eden bireyler, daha iyi bir yaşam, daha iyi bir sosyal çevre, daha çok gelir ve daha yüksek bir hayat standartı gibi umutların peşinden gitmek için göç ederler.
- **Sosyal Sermaye:** Sosyal sermayenin göç üzerindeki etkisi çeşitli yönlerde farklı farklı araştırmalarda incelenmiştir. Sosyal sermaye kişilerin göç kararı almasında etkilidir. Aile bağlarının bağlayıcı sosyal sermaye de göç kararını etkilemiştir. Sosyal ağlar; aile, köken, yakın arkadaşlık, memleket olarak bireyler arası ilişkiler ve etkileşimler yoluyla kişileri birbirine bağlayan kişilerarası bir ağ toplamıdır. Bu ağ bağlantıları ise göç olasılığını olumlu yönde artırmaktadır. Çünkü sosyal ağlar yoluyla bireyler göç nedeniyle beklenen belirsizlikleri ve riskleri azaltmaktadır.

1.6. Göç Ve Göç Kararları

Geçmişten günümüze göç kavramı özetle; sosyal yaşam, politik krizler, ekonomik buhranlar, istikrarsız yönetimler, kültürel gibi birçok sebebe bağlı olarak, temelde insanların yaşam mücadelesi içerisinde hayatta kalmak adına bir coğrafi bölgeden, başka bir coğrafi bölgeye geçici veya kalıcı olarak kalmak suretiyle yer değiştirmesidir (Keleş, 2021b, s. 48). Tarih boyunca hemen hemen her dönemde insanların ve toplumun karşılaşmış oldukları durumlardan birisi olan göç sadece yer değiştirme olarak değerlendirilemeyeceği sonuçları itibarıyla sosyolojik, psikolojik,

entegrasyon, ekonomik ve kültürel boyutları olan kapsamlı bir kavramdır. Bireyler veya toplumlar göç etmekle amaçları genellikle kısa, orta veya uzun vadeli yerleşmek ve hayatlarını idame ettirmektir (Taş, 2021, s. 14). Göçmen kültürü genellikle göç eden toplulukların asıl kültürüdür bu bağlamda konuştukları diller, düşünceler, inançlar, kültürel değerler, davranış biçimleri ile göçmenler her şeyi göç ettikleri ülkelere götürürler (Zhou & Bankston, 1994, s. 824). M. Heidegger’e göre ise göç kavramı ile köklere bağlılık (ortsverbundenheit) kavramı arasında yakından ilişki olduğunu yersel, yaşamsal, toplumsal ve ruhsal kavramları da içinde barındırdığını ileri sürmektedir. Köklere bağlılık ise belirli bir yerde mukim olunmasını gerektirir. Mukim kelimesinin anlamı belirli bir yerde “oturmak” ya da “iskân olmak” anlamına gelmektedir (Taştan vd., 2018, s. 44).

Göç olgusu birçok sosyal bilim alanını etkilemekle beraber ekonomi alanını da etkilemiştir. İktisat biliminde göç olgusu, klasik anlayışta ekonomik kalkınmanın mütemmim cüz’ü olarak açıklanmaktadır (Keleş, 2021b, s. 48). Son yıllarda yapılan çalışmalar, sosyal ağların uluslararası göçün merkezi konumunda olduğunu ortaya çıkardı. Sosyal bir yaşam içinde insanlar, kendisinden daha önce göç deneyimi olan insanlarla zayıf veya güçlü bağlar kurarlar ve bu bağlar göçmen ağını yani sosyal ağları oluşturur. İşte kurulan bu sosyal ağlar daha sıkı bağlarla beraber potansiyel bir sosyal sermaye kaynağını da ortaya çıkarır (Massey ve Lastra, 2011, s. 1). Ancak çatışma teorisi çeşitli etnik grupların yani göçmenlerin varlığını kabul ederek, bu farklı grupların farklı özellikleri nedeniyle sosyal uyumu engellemekte olduğunu ileri sürmüştür. Bu durumdan sosyal sermayenin de etkilendiği açıktır (Albarosa ve Elsner, 2022, s. 9). Göç olgusu üzerinde ilk araştırmayı 1885’te Ravenstein “*Göçün Kanunları*” eserinde formüle ederek ortaya koymuştur. İleri sürdüğü görüşe göre göç toplumların ilerlemesi ve gelişmeyle yakından ilişkilidir. Bireylerin göç etmesine neden olan en önemli şeyin ekonomi olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır (Yaman, 2016, ss. 99-100).

1.6.1 Göç Sistemleri Kuramı

Göç sistemleri kuramı, göç kavramının uluslararası statüde siyasal, ekonomik ve politik açıdan etkilerini araştıran ve sonuçlarını ortaya koyan bir sistemdir. Bu kuramın savunduğu anlayışa göre bir göç eyleminin veya olgusunun olması için büyük kapsamlı kurumsal etkenler gösterirken, küçük kapsamlı ağların, göçmenlerin duygu ve

düşünceleri ile toplumsal etkileşimler sonucunda ortaya çıktığı düşünülmektedir. (Taş, 2021, s. 20). Göç, henüz insan varlığının devamlılığı için kaçınılmaz bir gerçek olmaya devam etmektedir. Toplumlar arası sosyal ve ekonomik eşitsizliklerinin artması, kültürel ilişkilerin olumlu etkileri ve küreselleşmenin getirdiği ortak ağlar ile uluslararası göçler yaygınlık kazanmıştır (Akanle vd., 2021, s. 319).

Göç kuramları kısaca değerlendirilecek olursa;

- **Dünya Sistemi Göç Kuramı:** 1970’li yıllarda ortaya koyularak geliştirilen bu kuram göçü; göç veren henüz gelişmesini tamamlamamış ve gelişmekte olan ülkelerin, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmelerinin negatif bir şekilde etkilendiği; göç alan gelişmelerini tamamlamış gelişmiş ülkelerde ise işgücü kaynakları açısından pozitif bir durum oluşturduğunu belirten kuramdır (Taş, 2021, s. 21).
- **Göçmen İlişkileri Ağı Kuramı:** Bu kuram göçü; henüz göç etmiş olan göçmenlerin göç ettikleri ülkeler ile yeni yaşam alanı kurdukları ülkelerde bulunan bireyler ile akrabalık, soydaşlık, dostluk, ortak örf adet gibi bağlarla oluşan ilişkiler üzerinde inceleme ve değerlendirme yapan kuramdır (Taş, 2021, s. 21).
- **Neo-Klasik Ekonominin Makro Güç Kuramı:** Neo-klasik ekonominin makro güç kuramına göre; toplumu ve bireyleri göçe iten şeylerin alt yapısında uluslararası düzlemde devletlerin kendi içindeki çalışma alanı ve ücretler arasındaki farklılıklar, sermaye ve emeğin coğrafi olarak eşit olarak dağılmaması olarak ortaya koyulmasıdır. Bu kuramın savunmuş olduğu anlayışa göre devletlerarasındaki emek-gelir farklarının zamanla azalması, halinde emek ve gelirden kaynaklı hareketlerinde yavaşlayacağı buna bağlı olarak da göç hareketlerinin yavaşlayacağıdır (Taş, 2021, s. 23).

1.6.2. Göç Türleri

Göç kavramı ve göç türleri üzerine birçok çalışma yapılmıştır ve farklı sınıflandırmalar mevcuttur. Göç türlerinden en çok kullanılanlar şu şekilde sıralanabilir; düzensiz göç, iç göç, dış göç, zorunlu göç, düzensiz göç ve kitle göçüdür. Bu çalışmada detaylarına fazla inilmeden konu kapsamında değerlendirme yapılacaktır (Taş, 2021, s. 24).

- **İç Göç:** Devletin idari sınırları içerisinde köy, kasaba, ilçe, il ve bölgeler arasında meydana gelen nüfus hareketi olarak tanımlanmaktadır. Dünyada ve ülkelerde en çok görülen göç türüdür. En yaygın şekli ise kırsal alandan kente yapılan göçtür (Taş, 2021, s. 24).
- **Dış Göç:** Devletin idari sınırları dışında yani ülke sınırlarını aşarak meydana gelen nüfus hareketidir. İç göçe nazaran daha uzun vadeyi ve yerleşmeyi kapsayan göç türüdür (Taş, 2021, s. 25). Özellikle 1960'lı yıllardan sonra dış göç dikkat çekici bir şekilde artmıştır ve gelişmiş batı devletleri göçle başa çıkmayı amaçlayan politikalar geliştirmeye çalışmışlardır.
- **Zorunlu Göç:** Zorunlu göç kavramı ise, göç eden bireylerin, grupların veya toplulukların kendi istekleri dışında bir yerden başka bir yere gitmek zorunda bırakılması olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle göç eden kişilerin ekonomik, siyasi, güvenlik gibi nedenlerle bir otoritenin baskısı ile bir yerden başka bir yere göç etmek zorunda bırakılmasıdır (Taş, 2021, s. 25).
- **Düzensiz Göç:** Göç eden kişilerin ülkelerin hukuk kurallarına uymadan giriş yapmaları ve o ülkede usulsüz bir şekilde kalmalarıdır (Taş, 2021, s. 26).
- **Kitle Göçü:** Beşeri olaylar ya da doğal afetler gibi nedenlerle birden fazla kişinin, grupların veya toplulukların aynı anda göç etmesidir (Taş, 2021, s. 26).

1.7. Ahıska Türkleri ve Erzincan Üzümlü Yerleşkesi

Göç olgusunun tarihi insanlık tarihi kadar eskidir ve dünya gündeminde her zaman kalmayı başarmıştır. Tarihsel süreç içerisinde meydana gelen göçler, dünyanın bugünkü nüfus dağılımını, sosyal ekonomik yapısını ve kültürel gelişimini önemli derecede şekillendirmiştir. Son zamanlarda uluslararası gelişmelerin etkisiyle kitlesel bir göç dalgasının yaşandığı toprakların başında yer alan ülkelere birisi de Türkiye olmuştur. Bu göçlerin toplumsal yapısını ağırlıklı olarak yakın dönemde Ortadoğu ve Doğu Avrupa'da yaşanan savaş ve siyasi sorunlardan dolayı bu bölgelerde yer alan ülkelere gelen çeşitli nüfus grupları oluşturmaktadır. Başta 2011 yılından sonraki göçler olmakla birlikte göçlerin büyük bir kısmını savaştan kaynaklı olarak Suriyeli göçmenler oluşturmakla birlikte Türkiye'deki göçmenlerin tamamen homojen bir nitelik taşımamaktadır.

Yine benzer bir şekilde Rusların Kafkasya bölgesini işgal ettikten sonra o bölgede yürüttüğü siyasal ve kültürel politikalar, orada yaşayan Türkler için çok sayıda sorunları da beraberinde getirmiştir. “Ahıska Türkleri Sorunu” bunlardan biridir. Tarih boyunca birçok sürgüne maruz kalan Ahıska Türkleri için sorun yapılan Osmanlı Devleti ve Rus Çarlığı arasındaki uluslararası antlaşmalarla savaş tazminatı olarak Rus Çarlığı’na verilmesi ile başladığını söyleyebiliriz. Zamanla Rus Çarlığı ve Rusya Federasyonun izlemiş olduğu politikalardan Türkiye’de etkilenmiştir. Bu durum Türkiye’ye yönelen bir göç hareketliliği meydana getirmiştir. Türkiye’ye yapılan göçlerden neredeyse tüm şehirler etkilenmiştir. Bu göç hareketliliğinin bölgelere, şehirlere dağılımları farklılıklar gösterse de bu durumdan etkilenen şehirlerden birisi de Erzincan’dır. Son zamanlarda özellikle Ahıska Türklerinin yaşamış olduğu bölgelerdeki siyasal hareketliliğin etkisiyle 7668 sayılı karar 17 Mayıs 2015’te yürürlüğe giren kararın uygulanması kapsamında 595 ailenin Erzincan’ın Üzümlü ilçesine iskânı planlanmıştır. Erzincan’daki göç hareketliliğinde ilk ve en ciddi göç 2015 yılı Aralık ayından itibaren kademeli olarak Üzümlü ilçesine yerleştirilen, 2017 yılında sayıları 2000’e yaklaşan Ahıska Türkleri olmuş ve Erzincan’ın Üzümlü ilçesinde hayatlarını idame ettirmektedirler. Bu göçler yurt dışından ve yurt içinden olmuştur. Yurt dışından en fazla göç Ukrayna’dan, yurt içinden ise Bursa’dan olmuştur. Bu hareketlilik ve artan göç nüfusu zamanla Erzincan şehrine sosyal ve kültürel çeşitlilikler kazandırmıştır. Göçün vermiş çeşitliliklerin yanı sıra bazı farklılıklara ve farklı toplumsal uyum sorunlarına da neden olmuştur. Yaklaşık nüfusu 7000 olan Üzümlü İlçesi’nin demografik yapısı içerisinde dikkat çekici seviye de nüfusu olan Ahıska Türkleri’nin ilçedeki toplumsal uyum süreci göç hareketliliğinin doğal sonucu olarak bir problem olarak ortaya çıkmaktadır. İşte yapmış olduğumuz bu çalışmalarda, Erzincan İli Üzümlü İlçesinde yaşayan Ahıska Türklerinin yeni yaşam tarzları ve sosyal uyum süreçleri üzerinde durulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

Sosyal kaynaşma, sosyal sermaye, pozitif psikolojik sermaye, ekonomik beklentiler ve umut üzerine literatürde birçok çalışma bulunmaktadır. Kavramsal çeçevede ve ölçekleri tanımlarkan bunların birkismından yararlanıldı. Bu bölümde çalışmanın konusunu oluturan sosyal kaynaşma ve diğer kavramlar üzerine literatürde yer alan çalışmalardan birkaçı yer almaktadır.

2.1. Sosyal Kaynaşma Üzerine Çalışmalar

Easterly vd. (2006)'da yapılan “Social Cohesion, Institutions, and Growth” isimli çalışmalarında; sosyal kaynaşmanın kurumsallaşma ve konomik büyüme üzerine etkisi araştırılmıştır. “Gelir eşitsizliği gibi sosyal kaynaşma ölçümlerinin ve etnik parçalanmanın içsel olarak kurumsal kaliteyi ve iktisadi büyümeyi etkilediği sonucuna varılmıştır.”

Chan, Pong To ve Chan (2006)'da yapılan “Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition And Analytical Framework For Empirical Research” isimli çalışmada; sosyal kaynaşmanın kavramsallaştırıldığı yolların eleştirel bir incelemesi yapılmıştır. Çalışma sosyal uyumun nedenleri veya etkileri arasında daha net ve daha kesin olmasını umduğu açık bir tanım önermek amacıyla, sosyal uyum üzerine ampirik çalışmayı kolaylaştıran bir ölçüm şemasına nasıl uygulanabilir hale getirilebileceği üzerinde durulmuştur.

Schiefer ve van der Noll (2016)'da yapılan “The Essentials of Social Cohesion: A Literature Review” isimli çalışmada; sosyal kaynaşma kavramı, kavram üzerinde fikir birliğinin bulunmaması ve teorik kavramsallaştırılması ile ilgili bir bilgi ve öneriler sıralanmış; özellikle, sosyal kaynaşmanın üç temel boyutunu üzerinde

durulmuştur. Bu boyutlar (1) Sosyal ilişkiler, (2) coğrafi birimle özdeşleşme ve (3) ortak iyi olarak ifade edilmiştir.”

Fonseca, Lukosc ve Brazier (2019)’de yapılan “Social cohesion revisited: a new definition and how to characterize it” isimli çalışmada; farklı bakış açıları ve sosyal bilimler üzerine yapılan çalışmalara genel bir bakış sunmaktadır. Sosyal kaynaşma kavramı geçmişten günümüze tanımlanmaya çalışılmış ve sosyal uyumu karakterize etmek ve tasvir etmek için kullanılabilecek bir çerçeve sağlamak amaçlanmıştır. Böylece sosyal kaynaşmanın toplumsal barışı sağlamadaki rolü ve hangi bakış açılarından teşvik edilebileceği gösterilmiştir.”

Friedkin (2004)’da yapılan “Social Cohesion” isimli çalışmada; “Genel bir sosyal kaynaşma teorisi geliştirmekle ilgilenen araştırmacılar, çeşitli tanımları içeren karmaşık bir çalışma grubuyla karşı karşıya kalırlar. Sosyal kaynaşmanın tanımlandığı grup seviyelerinin aynı zamanda bir bakış açısı geliştireceği ile ilgili nedensel olarak birbiriyle ilişkili fenomenlerin bir alanı olarak sosyal kaynaşma üzerine bireylerin üyelik tutum ve davranışlarının temel boyutlarının yer aldığı sosyal kaynaşma, birbirine göre farklı teorik konumları işgal ettiği sonucuna varılmıştır.”

2.2. Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentiler Üzerine Çalışmalar

Jackman ve Miller (1998)’da yapılan “Social Capital And Politics” isimli çalışmada; “Siyaset biliminde sosyal sermaye üzerine yapılan en son çalışmaları değerlendirmekte ve bunların, sosyal sermayeyi içsel olarak ele alan orijinal yaklaşımdan önemli ölçüde saptığını iddia etmektedir. Çalışmada sosyal sermayenin içsel olarak ele alınmasına geri dönülmesi sonucuna varılmıştır.”

Flora (1998)’de yapılan “Social Capital and Communities of Placel” isimli çalışmada; “Sosyal sermayenin topluluklarda refah için bir fark yaratıp yaratmadığı üzerinde durulmuş ve sosyal sermayenin ekonomik kalkınmaya katkıda bulunduğunu ve sosyal sermayenin kapsayıcılık (iç dayanışma), toplumun kendi gelişimi ile daha yakından ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Yine endüstriyel işe alım ise güçlü dış bağlar (sosyal sermayenin boyutları) tarafından daha iyi tahmin edilir olduğu sonucuna varılmıştır.”

Fukuyama (2010)' de yapılan "Social capital, civil society and development" isimli çalışmada; "Sosyal sermayenin, ekonomik kalkınma ve girişimciliği teşvik eden somutlaştırılmış gayri resmi bir norm olduğu; bireyler arasındaki işbirliğinin ekonomik alanda işlemleri (brokratik yavaşlama) azalttığı, maliyetleri düşürdüğü ve siyasi alanda bir tür dayanışmayı teşvik ettiği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, sosyal sermayenin farkındalığı artırdığı, kalkınmanın kamu politikası yoluyla sağlanmasının zor olduğu sonucuna çıkarılmıştır."

Pine (2014)' de yapılan "Migration as Hope" isimli çalışmada; "Polonya'nın dağlık bölgelerindeki alanlardan kentsel bölgelere gelecekte daha iyi bir yaşam umuduyla ekonomik göçün farklı bağlamları üzerinde durulmuş ve göçün hem geleceğe yönelik hem de geriye dönük bir süreç ve farklı zamansallıklar arasında hareketi içeren bir süreç, mekânlar ve sosyal hareketler olduğu sonucuna varılmıştır."

McGovern (2007)' de yapılan "Immigration, Labour Markets and Employment Relations: Problems and Prospects" isimli çalışmada; "Göçmenliğin istihdam araştırmacıları sunduğunu, umut verici bir stratejik araştırma alanı ile emek ve işgücüne yönelik ekonomik yaklaşımlarla ilgili teorik olarak önemli bir takım sorunları üzerinde durulmuştur. Economicus kişileştirilmiş göçün kurumsallığı getirdiğini savunmuştur."

Rumbaut ve Komaie (2010)' de yapılan "Immigration and Adult Transitions" isimli çalışmada; on sekiz ila otuz dört yaşları arasındaki 68 milyondan fazla genç yetişkinin yaklaşık yüzde 30'u bugün Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan yabancı kökenlidir. Yapılan çalışmada yazarlar, geçmişteki Amerika Birleşik Devletleri'ndeki demografik değişiklikleri belgeledikleri sonucuna varılmıştır.

Hirschman (2014)' de yapılan "Immigration to the United States: Recent Trends and Future Prospects" isimli çalışmada; "Amerikan nüfusunun neredeyse yüzde 13'ü yabancı doğumludur. Yabancıların çocukları dâhil, yaklaşık 4 Amerikalıdan 1'i son göçmenlerin bir parçası olarak sayılabilir. Göçmenlerin toplum üzerinde olumsuz bir etkisi olduğuna dair çok az kanıt vardır. Ayrıca göçmenler ve çocukları çok çeşitli bilimsel ve kültürel alanlarda orantısız bir şekilde temsil edilmekte olduğunu ileri sürmüştür."

Mar (2005)' de yapılan "Unsettling Potentialities: Topographies of Hope in Transnational Migration" isimli çalışmada; bazı umut konfigürasyonları

incelenmektedir. Hong Kong göçmenlerinin hareketleri üzerine etnografik araştırmalara dayanarak Hong Kong ve Avustralya arasında karmaşık bir duygusal ve entelektüel uygulama olarak umut, hem anlık cisimleşmiş etkileri hem de daha bilinçli ve kolektif olarak kapsamaktadır. Göçmen umudu mekânsallaştırılmış nesne açısından incelenmektedir. Mekânsalın genellikle ikili bir yapısı tasavvurlar, hayali bir varoluş doluluğunun tamamlayıcı unsurlarını içerir. ‘İyi yaşam’ın farklı toplumsal tahayyüllerine bağlandığı sonucuna varılmıştır.

2.3. Göç ve Ahıska Türkleri Üzerine Çalışmalar

Koriouchkina (2009)’ da yapılan “Meskhetian Turks and The Regime of Citizenship In Russia” isimli çalışmada; “Rusya’da ortaya çıkmakta olan bir vatandaşlık rejimi, insanların nüfus sayımına tepkilerine ilişkin etnografik verilerle ve etnik ötekiler üzerine kamusal söylemde ortaya çıkan Rus siyasi tahayyülünün incelenmesini analiz etmiştir. Bu çalışmada, bir “göç ve göçmen” ülkesi olarak Rusya’nın paradoksunu vurgulayarak “sosyal vatandaşlık” çalışması için bir gündem sunulmuştur.”

Aydingün (2002)’ de yapılan “Creating, recreating and redefining ethnic identity: Ahıska / Meskhetian Turks in Soviet and post-Soviet contexts” isimli çalışmada; Stalin tarafından 1944’te Orta Asya Cumhuriyetleri Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan’a sürülen etnik açıdan heterojen ve vatansız bir azınlık olan Ahıska Türklerinin durumunu incelemiştir. Vatansız bir azınlık olarak Ahıska Türkleri, Sovyet rejimi öncesinde ve sonrasında çeşitli ayrımcılığa maruz kalmışlardır. Ayrıca, sınır dışı edilen birçok uyruğun aksine, rehabilite edilmemişlerdir ve hala kendi ülkelerinde resmi olarak hoş karşılanmamaktadırlar. Bu çalışma aynı zamanda 1944 tehciri bağlamında doğan Ahıska Türk etnik kimliğinin inşası, muhafazası ve değişimine odaklanmaktadır.”

Kuznetsov (2007)’de yapılan “Constructing Identity and Social Networks: Meskhetian Turks in the Russian Federation” isimli çalışmada; Rusya Federasyonu’ndaki Ahıska Türkleri ile ilgili olarak, Voronej bölgesi, Krasnodar bölgesi ve Rostov bölgesinde yapılan saha çalışmalarının sonuçlarına dayanmaktadır ve ayrıca Stavropol krai Belgorod bölgesi ve Kabardey-Balkar’a yapılan daha kısa saha ziyaretleri ile ilgili incelemeler yapılmaktadır. Rusya’daki Ahıska Türklerinin kendine özgü yaşam koşulları göz önüne alındığında (çoğu 1989 Fergana olaylarından sonra mülteci

durumuna getirilmiş ve birçok yerde Rus makamları tarafından doğrudan ayrımcılığa maruz bırakılarak bir kez daha Rusya'dan göç etmeye zorlanmıştır.), bu çalışma esas olarak kimlik ve sosyal ağlara odaklanmaktadır.

Mirkhanova (2006)'da yapılan “People in exile: The oral history of Meskhetian Turks (*Akhyskha Turkleri*)” isimli çalışmada; Aslen Gürcistanlı olan ve daha sonra Stalin'in emriyle Orta Asya'ya yerleşen ve daha sonra SSCB'nin dağılmasından hemen önce Rusya'ya göç eden Ahıska Türklerinin Sovyet sonrası dönemdeki durumlarını incelemektedir. Büyük bir nüfus Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etti. Çalışmada ABD'de ikamet eden, çeşitli mesleki ve sosyo-ekonomik geçmişlerden gelen bir dizi Ahıska Türkü ile görüşmeler yapılmış ve çeşitli bulgular elde edilmiştir. Buna göre bu insanların en belirgin özelliğinin çoklu, gönüllü olmayan yer değiştirmeleri ve ayrımcılık deneyimleri olduğunu göstermektedir. Gerçekten de, dünya çapında çoğunluk yönetimi tarafından zulme uğrayan diğer azınlıkların çoğu gibi, Ahıska Türklerinin zorlukları, kendilerinden değil, sosyal ve politik koşullardan kaynaklanmaktadır. Bu çalışmada Ahıska Türklerinin kökenleri incelenerek, çeşitli sınır dışı edilmeleri; kendilerinin ve seleflerinin Stalin yönetimi ve 1989 Ferghana Pogromu döneminde katlandıkları zorluklar; Rusya'nın Krasnodar kentinde peşpeşe zulümleri ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki şu anki yaşamları da ayrıca ele alınmıştır.

Pentikäinen ve Trier (2004)' de yapılan “Between integration and resettlement: the Meskhetian Turks” isimli çalışmada; Ahıska Türklerinden oluşan nüfus grubunun bugünkü kaderini büyük ölçüde şekillendiren halkın tarihini ve olayları kısaca incelemektedir. İlk bölümde Ahıska Türklerinin ikamet ettikleri ülkelerde karşılaştıkları koşulların ülkeye özgü kısa açıklamalarını sunulmaktadır. Sonuç kısmında ise Ahıska Türkleri üzerine yürütülecek araştırmalar için yeni yaklaşımları belirleyerek, yurttaşlık konusuna ilişkin söylemlerin bir tartışmasını açmakta ve eksikliklerini tespit etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VERİ VE YÖNTEM

3.1. Veri

Çalışmanın ana materyalini, Erzincan Üzümlü İlçesi'ne yerleştirilen Ahıska Türkleriyle yüz yüze yapılan anketlerden elde edilen birincil veriler oluşturmaktadır. Bu veriler 2022 yılına aittir ve yatay kesit verileridir. Sosyal kaynaşma konulu çalışmanın anket katılımcıları, 138'i erkek ve 131'i kadın olmak üzere toplamda 269 kişiden oluşmaktadır. Çalışma Yapısal Eşitlik Modeli kullanılarak yapılmıştır ve paket program olarak LISREL 8.72 ve SPSS 21 kullanılmıştır. Çalışmanın yöntemi ve hipotezi “sosyal kaynaşma” üzerine kapsamlı bir literatür taramasından sonra oluşturulmuştur.

3.2. Yöntem

3.2.1. Yapısal Eşitlik Modellemesi

Yapısal Eşitlik Modeli (YEM): Gözlenen (açık, ölçülen) ve gözlenemeyen (gizil, ölçülemeyen) değişkenler arasındaki korelasyonel ve nedensel ilişkilerin bütünü ile birlikte olduğu modellerin test edilmesi hedeflenerek kullanılan bir istatistik yaklaşımıdır. Yöntemin ana özelliği, tamamen teorik çerçevede yapılması ve gizil değişkenler arasında bir nedensellik yapısının mevcut olduğunu kabul etmesidir (Yılmaz, 2004). Gizil değişken, YEM'de merkezi bir kavramdır. Gizil değişkenler, gizli veya gözlemlenmemiş fenomenlerin ve teorik yapıların ölçüleridir. Sosyal bilimlerde çalışmada, gizil değişkenler, en iyi şekilde birden fazla gözlemlenen öğeyle ölçülen tutumlar, sosyal ilişkiler veya duygular gibi karmaşık sosyal ve psikolojik fenomenleri temsil eder. YEM literatüründe gizil değişkenler için birçok terimle karşılaşılmaktadır (örneğin faktörler, yapılar, ölçüler veya boyutlar gibi). Buna karşılık, gözlenen değişkenler, bir veri tabanında veya elektronik tabloda bulunan değişkenlerdir. Örnek

üyeler için ham puanları bir veri setinde görülebilen veya gözlemlenebilen değişkenlerdir. Gözlemlenen değişkenler, anket maddelerinden veya görüşme sorularından alınan puanları içerebilir veya diğer değişkenlerden hesaplanmış olabilir (örneğin, sürekli bir gelir ölçüsünün kategorize edilmesiyle elde edilen ikili bir gelir değişkeni). Bireysel gözlemlenen değişkenler, farklı kaynaklarda öğeler, göstergeler, açık öğeler, değişkenler, anket öğeleri, ölçüler veya diğer terimler olarak adlandırılabilir. Gizil değişkenleri ölçen gözlenen maddeler toplu olarak bir ölçek, alt ölçek, araç, ölçü, anket vb. olarak adlandırılabilir. Gözlenen değişkenler, veri dosyalarındaki ham verilerden gelir (Bowen & Guo, 2011, s. 33).

Bir YEM analizinin ilk amacı, bir dizi değişkenin gözlemlenen ortalamaları, varyansları ve kovaryanslarını kullanarak araştırma hipotezlerini doğrulamaktır. Hipotezler, gözlemlenen parametre sayısından daha küçük bir dizi yapısal parametreyle (örneğin faktör yükleri, regresyon yolları) temsil edilir. Doğrulayıcı bir yaklaşım olarak, güçlü teorik veya ampirik temellere sahip modelleri test etmek için YEM kullanan araştırmacılar için çok önemlidir. Eşzamanlı denklem modelleri olarak da adlandırılan yapısal denklem modelleri (YEM), çok değişkenli (yani, çok denklemlili) regresyon modelleridir. Bununla birlikte, daha geleneksel çok değişkenli doğrusal modelden farklı olarak, bir YEM'deki bir regresyon denklemindeki yanıt değişkeni, başka bir denklemde bir öngörücü olarak görünebilir; aslında, bir YEM'deki değişkenler, doğrudan veya aracılar olarak diğer değişkenler aracılığıyla karşılıklı olarak birbirini etkileyebilir. Bu yapısal denklemlerin, modeldeki değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri temsil etmesi amaçlanmıştır (Fox, 2002, s. 2). YEM modellemesi yapılırken aşağıdaki aşamalardan yapılmaktadır (Keskin & Keleş, 2018).

1. Teorik bir modeli geliştirmek
2. Geliştirilen modelin, nedensel ilişkilerini ortaya koyan diyagramı çizmek
3. Çizilen diyagramı ölçüm ve yapısal modellerine çevirmek
4. Yapısal modelin değerlendirmelerinin yapılabilmesi için tahminleme yapmak
5. Yapısal modelin uygunluk ölçütlerini hesaplamak

Yapısal Eşitlik Modellerinin Matematiksel Yapısı: Bağımsız gizil değişkene ait gözlenen değişkenler için oluşturulan doğrusal eşitlikler aşağıdaki gibidir:

$$x = \Lambda^x \cdot \xi + \sigma$$

x: Gözlenen değişkenler matrisi,

Λ^x : Bağımsız gizil değişkenlerin etkilediği, ölçülen bağımsız değişkenlere ait katsayılar matrisi,

ξ : Bağımsız gizil değişken,

σ : Bağımsız gizil değişkene ait gözlenen değişkenlerin hata vektörüdür.

Bağımlı gizil değişkenlere ait gözlenen değişkenler için oluşturulan doğrusal eşitlikler aşağıdaki gibidir;

$$y = \Lambda^y \cdot \eta + \varepsilon$$

y: Bağımlı gizil değişkenlere ait gözlenen değişkenler vektörü,

Λ^y : Bağımlı gizil değişkene ait gözlenen değişkenlerin katsayılar matrisi,

η : Bağımlı gizil değişkene ait gözlenen değişkenlerin katsayılar matrisi,

ε : Bağımlı gizil değişkenlere ait gözlenen değişkenlerin hata vektörüdür.

Yapısal model için oluşturulan doğrusal eşitlikler aşağıdaki gibidir;

$$\eta = \Gamma \cdot \xi + B \cdot \eta + \zeta$$

Γ : Bağımsız gizil değişkenlerin etkilediği bağımlı gizil değişkenlerin regresyon katsayıları matrisi,

B : Bağımsız gizil değişkenlerin etkilediği bağımlı gizil değişkenler arasındaki regresyon katsayıları matrisi,

ζ : Bağımlı gizil değişkenlere ait, bağımsız gizil değişkenler tarafından etkilenmeyen hata matrisidir.

Modelin İstatistiksel Uygunluğu: YEM çözümlemesinde kullanılan farklı istatistik bilgisayar paket programları farklı sayıda ve türde uyum istatistiği vermektedir. Bunlar Ki-kare uyum iyiliği (Chi-Square Goodness of Fit) testi, Uyum iyiliği indeksi (Goodness of Fit Index) ve Karşılaştırmalı uyum indeksi (Comperative Fit Indices)'dir. Bu testler için elde edilen değerler 0 ile 1 arasında değişir ve 1'e ne kadar yakın olursa uyum iyi demektir. Yapısal Eşitlik Modellemesinde veri ile model arasındaki uyumu değerlendirmede kullanılan ölçüm kriterlerinden birisi Ki kare uyum indeksleridir. Ki-kare/serbestlik derecesi (X^2/DF), p değeri ve RMSEA (Ortalama hata karekök yaklaşımı- Root - mean-square error approximation) değerleri bu başlık altında

incelenmiştir. Söz konusu Ki-kare / serbestlik uyum indeksinin sıfıra yakın olması ya da 5'in altında bir değer alması iyi uyum göstergesidir (Schumacker & Lomax, 2004)

Modelin Varsayımları: Model aşağıda ifade edilen yedi varsayım içermektedir.

1. Gözlenen değişkenlerin çok değişkenli normal dağılıma sahip olduğu,
2. Gizil değişkenlerin çok değişkenli normal dağılıma sahip olduğu,
3. Gizil değişkenler arasında ve gözlenen ve gizil değişkenler arasında doğrusal ilişkilerin olduğu,
4. Aykırı değerlerin var olduğu,
5. Hata terimlerinin korelasyonsuz olduğu,
6. Çoklu doğrusal bağlantı sorununun olmadığı,
7. Yeterli örneklem büyüklüğünün olduğu varsayılmaktadır.

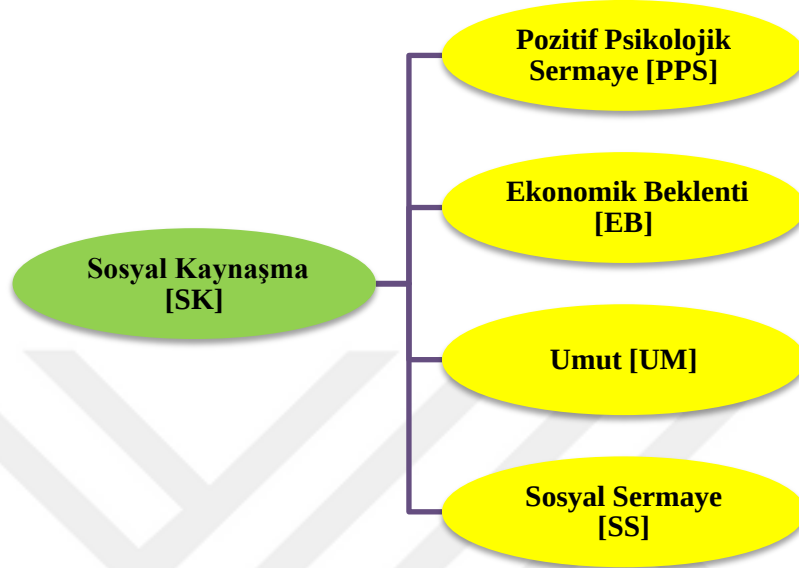
3.3. Çalışmanın Hipotetik Modeli ve Gizil Değişkenleri

Çalışma, Rusya Federasyonu'nun Kırım'ı işgali ile ülkelerinden ayrılmak zorunda kalan ve Erzincan ili Üzümlü ilçesine yerleştirilen Ahıska Türklerinin bölgeye adaptasyon ve bütünleşmesini ifade eden “kaynaşması” olayını sağlayan parametreleriyle bir model ortaya koymaktadır. Hipotetik modelde bağımlı dışsal gizil değişken yani tespiti edilmek istenen **Sosyal Kaynaşma**'dır [SK]. Sosyal Kaynaşmayı etkileyen içsel gizil değişkenler aşağıda sıralanmıştır:

- Pozitif Psikolojik Sermaye [PPS]
- Ekonomik Beklenti [EB]
- Umut [UM]
- Sosyal Sermaye [SS]

Şekil 3.1'de Ahıska Türklerinin sosyal kaynaşmasını ölçmeyi amaçlayan çalışmanın hipotetik modeli verilmiştir.

Şekil 3.1: Sosyal Kaynaşma Hipotetik Modeli

3.3.1. Sosyal kaynaşma [SK]

Kentsel alanlarda ve kırsal topluluklarda sosyal kaynaşma üzerine odaklanan çalışmalarda kaynaşmanın beş temel unsur etrafında gerçekleşeceği vurgulanmaktadır (Jenson, 2010, s. 9). Bunlar sırasıyla; (i) ortak değerler ve yurttaşlık kültürü; (ii) sosyal düzen ve sosyal kontrol; (iii) sosyal dayanışma ve servet eşitsizliklerinde azalma; (iv) sosyal ağlar ve sosyal sermaye; (v) bölgesel aidiyet ve kimliktir. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslar üstü düzeylerde sosyal kaynaşma bu unsurlar etrafında gerçekleşir.

Şehirler, sosyal olarak birbirine bağlı ancak idari ve coğrafi olarak bölünmüş mahallelerden oluşur. Yerel toplulukları birbirine bağlayan bağlar ne kadar güçlüyse, aralarındaki sosyal, ırksal veya dini çatışma o kadar az gerçekleşir. Bu durum göçmenler ve yerleşik halklar için de geçerlidir. Bir mahalle içerisinde veya toplulukların kendi aralarında bir sosyal kaynaşma göstermesi ancak diğer mahallelerle veya toplumun bütünüyle bağlarının bulunmaması; başka bir deyişle bir bütünleşme, bir sosyal kaynaşma içerisinde olmaması kesinlikle iyi bir şey değildir. Bu durum ayrımcılık ve dışlamaya sebebiyet verebileceği gibi çoğunluk durumunda olanların kendi iradesini veya değer sistemini bir azınlığa dayatmasına da yol açabilir. Yüksek derecede sosyal uyumu olan bir mahalleler şehri, mahalleler içinde ve arasında yüksek

düzeyde çatışma olan bir şehir olabilir. Benzer şekilde, güçlü ve farklı imajlara sahip, son derece uyumlu şehirlerden oluşan bir ulus, paylaşılan değerlerin ve normların nispeten sınırlı olduğu ve şehirlerarası yaşam tarzları ve yaşam standartlarında geniş eşitsizliklerin olduğu bir ülke olabilir. Bu nedenle, sosyal kaynaşma konusunda eşzamanlı, çok düzeyli bir bakış açısına ihtiyaç duyulmaktadır (Kearns & Forrest, 2000, s. 1013).

Sosyal kaynaşmayı ölçmeyi amaçlayan bu çalışmada tüm ölçeklerde katılımcılara sorulan anket sorularının hepsi 5'li likert ölçeğinde "Kesinlikle Katılmıyorum = 1", "Katılmıyorum = 2", "Orta Derece Katılıyorum = 3", "Katılıyorum = 4", "Kesinlikle Katılıyorum = 5" şeklinde puanlanmıştır. Sosyal kaynaşmayı ölçmek için anket katılımcılarına aşağıdaki on soru sorulmuştur:

- X1 Buradaki (Üzümlü) komşularımı evlerinde ziyaret ederim.
- X2 Buradaki (Üzümlü) diğer insanlarla kurduğum dostluklar ve birliktelikler benim için çok şey ifade ediyor.
- X3 Bir konuda tavsiyeye ihtiyacım olursa mahallemdaki birine gidebilirim.
- X4 Komşularımın acil bir durumda yardım edeceğine inanıyorum.
- X5 Bir şeyler ödünç alırım ve komşularımla iyi ilişkiler içindeyim.
- X6 Kendimi buraya ait hissediyorum.
- X7 Bir ömür burada yaşamak istiyorum.
- X8 Burada rahat bir yaşamım var.
- X9 Burada kendimi değerli hissediyorum.
- X10 Burayı seviyorum.

3.3.2. Pozitif Psikolojik Sermaye [PPS]

Başta ekonomi ve sosyoloji üzerine çeşitli çalışmalarda "psikolojik sermaye" teriminden bahsedilmiş olsa da pozitif psikoloji yeni ve farklı bir kavram olarak durmaktadır (Luthans vd., 2004, s. 46). Pozitif psikoloji yanlış ve işlevsiz olan durumlar yerine, bireyler için doğru ve iyi olan durumlarla ilgilenmektedir. Bireylerin geleceklerini inşa ederken kendileri için iyi ve doğru olduğuna karar verdikleri davranışları tercih ederler (Seligman, 2002). Psikolojik sermaye, spesifik olarak, güven, umut, iyimserlik ve dayanıklılık gibi dört ögeye atıfta bulunur (Stajkovic, 2003). Ölçek soruları bu meyanda hazırlanmıştır. Sosyal kaynaşmayı ölçmek için katılımcılara pozitif

psikolojik sermaye ile ilgili soruna sorular diğer ölçeklerde olduğu gibi 5'li likert yapıdadır ve yedi soru sorulmuştur. Sorular aşağıda verilmiştir:

- Y39 Yaptığım şeylere karşı ilgili ve kendini adayan birisiyim.
- Y40 Pek çok şeyi eğlenceli buluyorum.
- Y41 Hayat güzeldir.
- Y42 Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum.
- Y43 Hayatımdaki her şeyden oldukça memnunum.
- Y44 Çok mutluyum.
- Y45 Çevremdeki güzellikleri fark ederim.

3.3.3. Ekonomik Beklenti [EB]

Umut ve geleceğe yönelik ekonomik beklentiler sosyal, politik kargaşa ve ekonomik kriz zamanlarında göçmen bireylerin yerel halkla sosyal kaynaşmasında yardımcı olabilmektedir. Bu iddia, hem farklı bölgelerde (kırsal ve kentsel) hem de farklı gruplar açısından (yerleşik ve marjinal veya dışlanmış) ve farklı tarihsel dönemler için doğrulanabilir. Statik neo-klasik model (Berry & Soligo, 1969, ss. 780-782; Borjas, 1995, ss. 5-7), göçmen emekçilerin emek piyasasına katılımıyla piyasa entegrasyonunun ekonomik refahı artırdığını savunur. Çünkü emek, üretkenliğinin ve değerinin yüksek olduğu yere hareket edecektir ve işçilerin elde edebileceği gelirden en yüksek noktada gerçekleşecektir. Bu, daha az üretken işlerden daha üretken işlere hareketliliği varsayar. Bu süreç, marjinal üretkenlik ve dolayısıyla aynı iş için ücretler entegrasyon alanı boyunca eşitlenene kadar devam edecektir. Sonuç olarak göç, ülkeler arasında üretim faktörü fiyat yakınsamasının işlevselliğine neden olabilmektedir (Münz vd., 2006, s. 16).

Umut, belirsizlik ve göç konusu 21. Yüzyılın en temel problemi olarak görünmektedir. 2015 yılında bir milyon insanın Akdeniz'i geçip Avrupa'ya ulaşmaya çalışmasıyla birlikte Avrupa'da baş gösteren derin mülteci krizi benzeri görülmemiş bir kamuoyu ve siyasi ilgiye neden olmuştur. Bu süreçte, göçmen ve mülteci terimleri tek bir kategoride birleştirildi ve bu kategori artık geniş ölçüde, hareketliliği yasa dışı kabul edilen ve tamamen ekonomik güdülerle hareket eden kişilerle ilişkilendirildi. Ancak bütün bu belirsizliğe ve olası tehlikelere rağmen, "göç", güvencesiz veya sabit yaşam koşullarıyla yaşamlarını karakterize eden birçok istekli göçmen için sembolik ve maddi

düzeyde potansiyel ve umut çağrıştırmaya devam etmektedir (Kleist, 2016, s. 16). Göç, bireylerin, diğer sosyal yükümlülükleri sürdürmek veya yerine getirmek için bir çare olabilmektedir. Göç aynı zamanda, sosyal ve ekonomik beklentilerin yerine getirilmesiyle yakından ilişkilidir ve dolayısıyla göç bir yetişkin erkek ya da kadın için hayata devam etme arzusunun ifadesi de olabilmektedir (Cole, 2014, s. 227; Vigh, 2009, s. 93). Aslında göçmenler büyük ekonomik çıkarlar peşinde değildir. Göçün ekonomik nedenleri içerisinde, daha iyi yaşam şartları, bireyin kendisinin ve ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, iş imkânları ve kimseye muhtaç olmadan geçinebilme isteği vardır. Sosyal kaynaşmada ekonomik beklentileri oluşturan sorular aşağıda verilmiştir:

- Y11 Ekonomik durumum burada daha iyiye gidiyor.
- Y12 İş imkânları burada daha iyidir.
- Y17 Burada geçim daha kolaydır.
- Y18 Burada refah seviyesi yüksektir.
- Y19 Buranın bana ve aileme ekonomik ve sosyal katkısı daha fazla olacaktır.
- Y20 Buranın iş imkânlarından faydalanmak istiyorum.
- Y21 Burada yaşam koşulları iyidir.

3.3.4. Umut [UM]

Umut, hayal gücü kapasitesine, zaman ve zamansal ilerleme duygusuna, daha iyi bir geleceğe veya bir şeylerin değişebileceği olasılığına inanma arzusuna ve bir dereceye kadar belirsizliğe dayanan karmaşık, çok katmanlı bir kavramdır (Pine, 2014, s. 96). Umut da her zaman karşıtı olan umutsuzluk tarafından yansıtılır veya gölgelenir. Gelecek için umutluyuz, ancak bunun istediğimiz şekilde gerçekleşeceğini veya gerçekleşmeyeceğini kesin olarak bilemeyiz. Geçmiş, bireylerin yaşadıkları tecrübe ve dersleri içerir ve “keşke ve iyi ki” ile ifade edilen pişmanlık ve memnuniyetle tekrarı mümkün olmayan hatıralarla doludur. Gelecek, hem “iyi” hem de “kötü” geçmişteki anılarla hayal edilir (Hann, 2002, ss. 95-97).

Doğu Bloku’nda sosyalist devletlerin çöküşünden, küreselleşmenin ve umut ve kurtuluş olarak sunulan kapitalizmin eşzamanlı olarak gücünü artırmasından bu yana, postsosyalist dünyada ve özellikle Ortadoğu ve Afrika başta olmak üzere İslam dünyasında en yaygın alternatif stratejilerden biri “göç” oldu. Geleceğe yönelik ve umudu somutlaştıran bir strateji olarak göç, ulus inşası ve moderniteyle sadece “emek”

sahibi bireylerin bir gelecek için emek yoluyla inşa edebilecekleri başka bir yurt ve gelecekle alakalıdır. Sadece modernite değil tüm zamanlarda yurt dışında çalışmak, tüm hane halkının yaşam kalitesini önemli ölçüde değiştirebilecek şekillerde para kazanmak ve mal biriktirmek için en iyi strateji olarak görünmekteydi. Bu nedenle “göç”, genellikle bir hane halkı stratejisi olarak geliştirildi ve bazı hane üyelerini diğerlerinin geleceğini güvence altına alma umuduyla uzağa gönderdi. Gelecek adına büyük umutla dolu göçmenler, genellikle hem göç ettikleri ülkede ve hem de kendi yurtlarında insani olarak çok değer verilmeyen ve aynı zamanda emeğine de düşük değer verilen koşullarda ve sosyoekonomik bağlamlarda çalışmak durumundadır (Pine, 2014, s. 98). Bir anlamda göç, işin ahlaki ya da toplumsal değerini bir kenara iter; katlanılan tüm sıkıntılar ve harcanan emek, uzun vadeli “gelecekte” daha büyük bir iyilik (refah) için kısa vadeli “şimdiki zamanda” katlanılması gereken bir şey haline gelir. Yakın gelecek, “mazi tarafından yeniden iskân edilir”ken, daha uzak gelecek, bazı olası ütopyalara ilişkin bir umut, hayal veya düş yeridir (Guyer, 2007, s. 210). Bunlar şimdi incelemek istediğim fikirler. Ölçek soruları bu meyanda hazırlanmıştır. Sosyal kaynaşmayı ölçmek için katılımcılara “umut” ile ilgili sorular diğer ölçeklerde olduğu gibi 5’li likert yapıdadır ve yedi soru sorulmuştur. Sorular aşağıda verilmiştir:

Y15 Genel olarak, buranın çocukları büyütmek için iyi bir yer olduğunu düşünüyorum.

Y28 Burada yaşantımdan memnun olacağımı umut ediyorum.

Y29 Burada yaşantım zamanla olumlu yönde değişecektir.

Y30 Burada gelecek kaygısı duymayacağım.

Y38 Geleceğim hakkında çok iyimserim.

3.3.5. Sosyal sermaye [SS]

Sosyal ağlar ve güven sosyal sermayeyi ifade eden ve odağında yer alan iki faktör (Coleman, 1988, s. 102) olarak yer almaktadır. Putnam sosyal sermayeyi, bireylerin ortak çıkarlarını sürdürmek için birlikte daha etkili bir şekilde hareket etmelerini sağlayan ağlar, normlar ve güvenin özellikleri olarak tanımlar (Putnam, 1995, s. 664). Coleman ve Putnam sosyal sermayeyi ortak kavramlar çerçevesinde açıklamışlardır (Jackman & Miller, 1998, s. 49). Fukuyama ise sosyal sermayeyi bir toplumda veya onun belirli bir toplulukta güvenin yaygınlığından kaynaklanan bir yetenek olarak tanımlamaktadır. Sosyal sermaye; toplumun yapı taşı olan en küçük ve

en temel sosyal grup ailede, tüm grupların en büyüğü olan ulusta ve aradaki diğer tüm gruplarda somutlaştırılabilir (Fukuyama, 1995, s. 26). Bu ortak kavramlardan hareketle sosyal sermaye; geniş gönüllü ağlarının ortaya çıktığı bir güven ve hoşgörü kültürü olarak yorumlanmaktadır (Inglehart, 2020, s. 188).

Çalışmada sosyal sermaye geniş bir perspektifte düşünülmüş ve sosyal ağlar, üyelikler ve katılım, güven ve birliktelikler kapsayıcı sorularla ortaya konmuştur. Anket katılımcılarına 5’li likert puanlı 25 soru sorulmuştur. Sosyal sermaye ölçeği soruları aşağıda verilmiştir:

- Y46 Siyasete ilgi duymaktayım.
- Y47 Seçimlerde oy kullanırım.
- Y48 Bir siyasi partide aktif görev almak isterim.
- Y49 Etrafınızda gördüğünüz bir problem hakkında insanlarla görüşürüm.
- Y50 Burada halka karşı güçlü bir bağlılık duygusu hissediyorum.
- Y51 Buradaki insanlara karşı bir sadakat duyuyorum.
- Y52 Buradaki insanlarla pek çok ortak yönümüz vardır.
- Y53 Üzümlü’nün insanına itimat edilir.
- Y54 Alışverişlerimi genelde Üzümlü esnafından yaparım.
- Y55 Üzümlü halkı verdiği sözü yerine getirir.
- Y56 Üzümlü halkı kimsenin hakkını yemez.
- Y57 Üzümlü’de antlaşmalar adilce olur.
- Y58 Üzümlü halkı bana karşı dürüştür.
- Y59 Üzümlü halkına karşı güçlü bir bağlılık duygusu hissediyorum.
- Y60 Komşularla olan ilişkim gündelik hayatımın bir parçasıdır
- Y61 Burada kendimi güvende hissediyorum.
- Y62 Buradaki arkadaşlarım güvenilir kişilerdir.
- Y63 Buranın halkı insanlar gerçekten dürüst ve güvenilirdir.
- Y64 Devlete güvenirim.
- Y65 Türkiye’deki eğitim sistemine güvenirim.
- Y66 Güvenlik kuvvetlerine güvenirim.
- Y67 Hükümete güvenirim.

- Y68 Belediyeye güvenirim.
Y69 İnsanların çoğu dürüştür.
Y70 İnsanların çoğu güvenilirirdir.

3.4. Örnek Hacminin Belirlenmesi

Araştırma bölgesi Erzincan İli Üzümlü İlçesidir. Ahıska Türkleri Rusya'nın Kırım'ı işgaliyle bu ilçeye peyderpey yerleştirilmişlerdir. Erzincan Valiliği'nin internet sitesinde Ahıska Türklerinden 528 aile ve toplamda 3213 kişi Üzümlü İlçesinde iskân edilmiştir (Anonim, 2022). Örneklem evrenini Erzincan'ın Üzümlü İlçesine yerleştirilen Ahıska Türkleri oluşturmaktadır. Örneklem sayısının belirlenmesinde %95 güven sınırları ve %5 hata payı sınırları kabul edilmiştir. Evreni oluşturan bireylerin homojen olduğu kabul edilmiş ve tesadüfi örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

Tesadüfi Örnekleme Yöntemine göre örneklem büyüklüğü aşağıdaki formülle belirlenmiştir (Çiçek ve Erkan, 1996).

$$n = \frac{N \cdot P \cdot Q \cdot Z^2}{(N - 1) \cdot d^2 + P \cdot Q \cdot Z^2}$$

$n = \frac{(3213) \cdot (0.75) \cdot (0.25) \cdot (1.96)^2}{(3212) \cdot 0.05^2 + (0.75) \cdot (0.25) \cdot (1.96)^2} = 264$ olarak hesaplanmış, muhtemel hata payları dikkate alınarak örnek büyüklüğü 269 olarak belirlenmiştir.

Formülünde n= Örnek hacmi, N= Örnekleme çerçevesine ait toplam birey sayısı, P = Sosyal kaynaşmaya istekli birey oranı, Q = Sosyal kaynaşmaya gönülsüz birey oranı. (1-P), Z = % (1-α) Z test değeri, α = önem düzey, d = hata (tolerans) payıdır (Yamane, 1967). Z Güven katsayısı (%95'lik güven katsayısı, 1,96 alınmıştır). Sosyal kaynaşmaya istekli birey sayısının çok fazla olacağı düşünülerek araştırma evreninin %75'ini bu kategoride değerlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Demografik ve Sosyoekonomik Bulgular

Ahıska Türkleri özelinde sosyal kaynaşma ile pozitif psikolojik sermaye, ekonomik beklenti, umut ve sosyal sermaye arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma 269 anket katılımcısıyla yapılan anketlerden elde edilen kesit verilerle gerçekleştirilmiştir. Tablo 4.1’de Erzincan İli Üzümlü İlçesi’ne yerleştirilen Ahıska Türkleri ile yapılan ankete katılanlara ait demografik ve sosyoekonomik özellikler aktarılmıştır.

Tablo 4.1: Ankete Katılan Ahıska Türklerinin Demografik Ve Sosyoekonomik Yapısı

Yaş	n (Frekans)	Oran %
20-29	65	24,2
30-39	88	32,7
40-49	56	20,8
50-59	34	12,6
60 ve üzeri	26	9,7
Toplam	269	100
Cinsiyet		
Kadın	131	48,7
Erkek	138	51,3
Toplam	269	100
Eğitim		
İlkokul	36	13,4
Ortaokul	93	34,6
Lise	84	31,2
Ön lisans	24	8,9
Üniversite	25	9,3
Yüksek lisans	7	2,6
Toplam	269	100,0
Hane Geliri		
Asgari ücretten az	78	29,0
Asgari ücret	97	36,1
6000 TL- 9000TL	60	22,3
9001 TL- 12000 TL	26	9,7
12000 üzeri	8	3,0
Toplam	269	100,0
Ahıska'da yaşadığı yer		
Şehir merkezi	31	11,5
İlçe	111	41,3
Kasaba/köy	127	47,2
Toplam	269	100,0
Medeni durum		
Bekar	66	24,5
Evli	203	75,5
Toplam	269	100,0
Çocuk sayısı		
Çocuk yok	47	17,5
Tek çocuk	39	14,5
2 çocuk	58	21,6
3 çocuk	68	25,3
4 ve üstü	57	21,2
Toplam	269	100,0

4.2. Yapısal Eşitlik Modeli Analiz Bulguları

Çoklu regresyon, lojistik regresyon ve varyans analizi gibi birinci nesil çok değişkenli veri analizi teknikleri, ilgilenilen değişkenler arasındaki varsayımsal ilişkileri deneysel olarak test etmek için araştırmacılar tarafından kullanılan temel istatistiksel yöntemler grubuna aittir (Hair vd., 2021, s. 3). Çeşitli bilimsel disiplinlerdeki çok sayıda

araştırmacı, bugün dünyayı görme ve anlayabilmemizi önemli ölçüde şekillendiren bulgular üretmek için bu yöntemleri uygulamıştır. Bu tekniklerin ortak olarak üç önemli sınırlaması vardır: (1) basit bir model yapısının varsayımı, (2) tüm değişkenlerin gözlemlenebilir olarak kabul edilmesini gerektirmesi ve (3) tüm değişkenlerin hatasız olarak ölçüldüğü varsayımı (Haenlein ve Kaplan 2004, s. 284). İlk sınırlama ile ilgili olarak, çoklu regresyon analizi ve uzantıları, bir bağımlı ve bağımsız değişken katmanını içeren basit bir model yapısını varsayar. "A, B'ye yol açar, C'ye yol açar" gibi nedensel zincirler veya çok sayıda araya giren değişkenleri içeren daha karmaşık nomolojik (genelleme kapsamına alınmış olay, aynı koşullar altında, gelecekte de aynı biçimde tekrarlanması beklenen) ağlar, sonuçların kalitesi için ciddi sonuçlara yol açabilecek, eşzamanlı olarak değil, yalnızca bu yöntemlerle parça parça tahmin edilebilir. (Hair vd., 2021, s. 3).

İkinci sınırlama ile ilgili olarak, regresyon tipi yöntemler, yaş veya satışlar (birim veya dolar olarak) gibi gözlemlenebilir değişkenleri işlemekle sınırlıdır. "Sosyal bir varlık biriminin soyut, gözlemlenemeyen özellikleri veya nitelikleri" (Bagozzi ve Philipps, 1982, s. 465) olan teorik kavramlar, ancak örneğin bir doğrulayıcı faktör analizi (DFA) aracılığıyla önceden bağımsız doğrulamadan sonra düşünülebilir. Birinci nesil teknikler, kesinlikle, yalnızca ölçülen değişkenler ne sistematik ne de rastgele hata içermediğinde uygulanabilir. Bununla birlikte, özellikle amaç teorik kavramların ölçüleri arasındaki ilişkileri tahmin etmek olduğunda, bu durumla gerçekte nadiren karşılaşılır. Sosyal bilimler ve diğer birçok bilimsel araştırma alanı, rutin olarak algılar, tutumlar ve niyetler gibi teorik kavramlarla ilgilendiğinden, birinci nesil tekniklerin bu sınırlamaları esastır.

Bu sınırlamaların üstesinden gelmek için araştırmacılar ikinci nesil tekniklere yönelmektedir. Yapısal eşitlik modellemesi (YEM) olarak adlandırılan bu ikinci nesil yöntemler, araştırmacıların birden çok bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki karmaşık ilişkileri aynı anda modellemesini ve tahmin etmesini sağlar. Söz konusu kavramlar tipik olarak gözlemlenemez ve birden çok gösterge tarafından dolaylı olarak ölçülür. İlişkilerin tahmininde YEM, gözlenen değişkenlerdeki ölçüm hatasını hesaba katar. Sonuç olarak yöntem, ilgilenilen teorik kavramların daha kesin bir ölçümünü elde eder (Cole ve Preacher, 2014, s. 301).

4.2.1. Doğrulayıcı Faktör Analizleri - DFA

Genel anlamda, faktör analizi, doğrudan ölçülebilen çeşitli gözlemlenebilir göstergeler kullanarak varsayımsal yapıların matematik dilinde ifade edilmesine yönelik bir yaklaşımdır. Analiz, gözlemlenen göstergeler arasındaki ilişkileri açıklamak için kaç tane parametrenin (faktörün) gerekli olduğunu belirlemekle ilgili olduğunda açıklayıcı ve göstergeler arasındaki ilişkinin önceden var olan bir modeli aramayı yönlendirdiğinde doğrulayıcı olarak kabul edilir. Bu nedenle, doğrulayıcı faktör analizi (DFA), bir faktör yapısını keşfetmekle değil, belirli bir faktör yapısının varlığını doğrulamakla ilgilenir. Tabii ki, belirli bir faktör yapısının varlığını doğrulamak için, yapının bileşimi hakkında bazı ön fikirlere sahip olmak gerekir. Bu açıdan doğrulayıcı faktör analizi, sayısı ve ilişkileri önceden verilmiş bir faktör yapısına ilişkin hipotezleri test etmek için tasarlanmış genel bir modelleme yaklaşımı olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, doğrulayıcı faktör analizinde (1) önce teori gelir, (b) ondan sonra model türetilir ve son olarak (c) model, YEM tipi bir yaklaşım kullanılarak gözlemlenen verilerle tutarlılık açısından test edilir (Raykov ve Marcoulides, 2012, ss. 94-95).

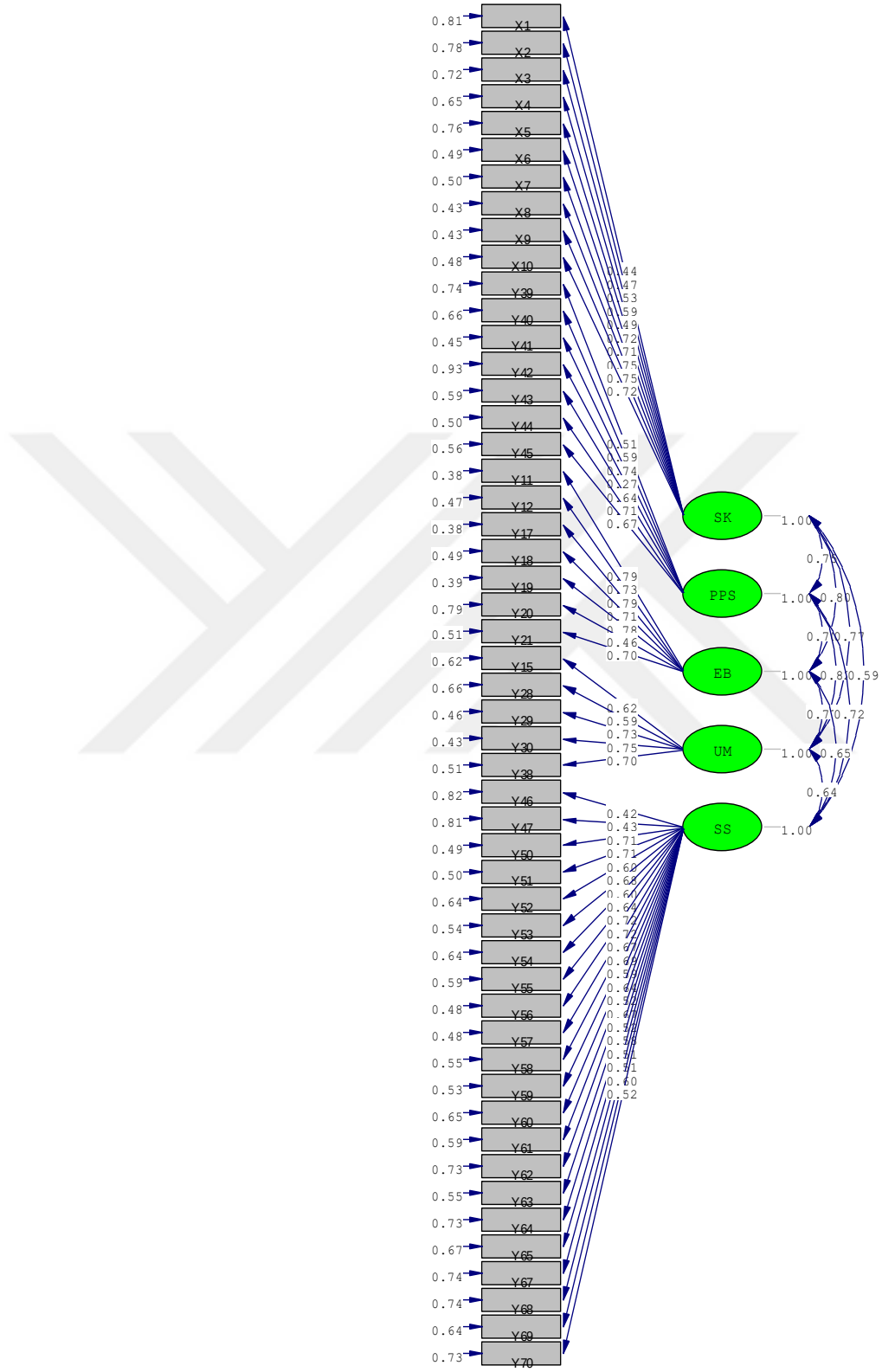
DFA'nın başlangıç noktası, verilere uydurulmadan önce önerilen bir modelin tüm ayrıntılarının belirtilmesini gerektiren çok zorlu bir noktadır. Bu potansiyel sınırlamalar nedeniyle, model oluşturma ve test etme ile ilgili üç durumu ayırt etmiştir: (a) tek bir formüle edilmiş modelin kabul edildiği veya reddedildiği kesin olarak doğrulayıcı durum, (b) alternatif modeller veya rekabet eden birkaç modelin formüle edildiği ve bunlardan birinin seçildiği modeller durumu ve (c) bir başlangıç modelinin belirtildiği ve verilere uymuyorsa değiştirildiği ve bir uyum elde edilene kadar tekrar tekrar test edildiği model oluşturma durumu (Jöreskog ve Sörbom, 1993).

Kesin olarak doğrulayıcı durumun pratikte nadir olduğu açık olmalıdır, çünkü çoğu araştırmacı en azından alternatif bir model önermeden önerilen bir modeli reddetmeye istekli değildir. Alternatif veya rakip model durumu da çok yaygın değildir çünkü araştırmacılar genellikle önceden alternatif modeller belirlememeyi tercih eder. Bu nedenle model oluşturma, uygulamada karşılaşılan en yaygın durumdur (Jöreskog ve Sörbom, 1993; Marcoulides, 1989). Sonuç olarak, DFA'nın birçok uygulaması aslında hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı yaklaşımların bazı karakteristik özelliklerini taşımaktadır.

Şekil 4.1’de Ahıska Türklerinin sosyal kaynaşması ve sosyal kaynaşma üzerinde etkili olan değişkenlerin korelasyonel ilişkisini gösteren doğrulayıcı faktör analizi verilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi modelinde gizil değişkenler sırasıyla; Sosyal Kaynaşma (SK), Pozitif Psikolojik Sermaye (PPS), Ekonomik Beklentiler (PPS), Umut (UM) Ve Sosyal Sermaye (SS)’den oluşmaktadır. Yine modelde gözlene değişkenlerin gizil değişkeni tek başına açıklama potansiyelini gösteren standardize edilmiş faktör yük değerleri yer almaktadır.

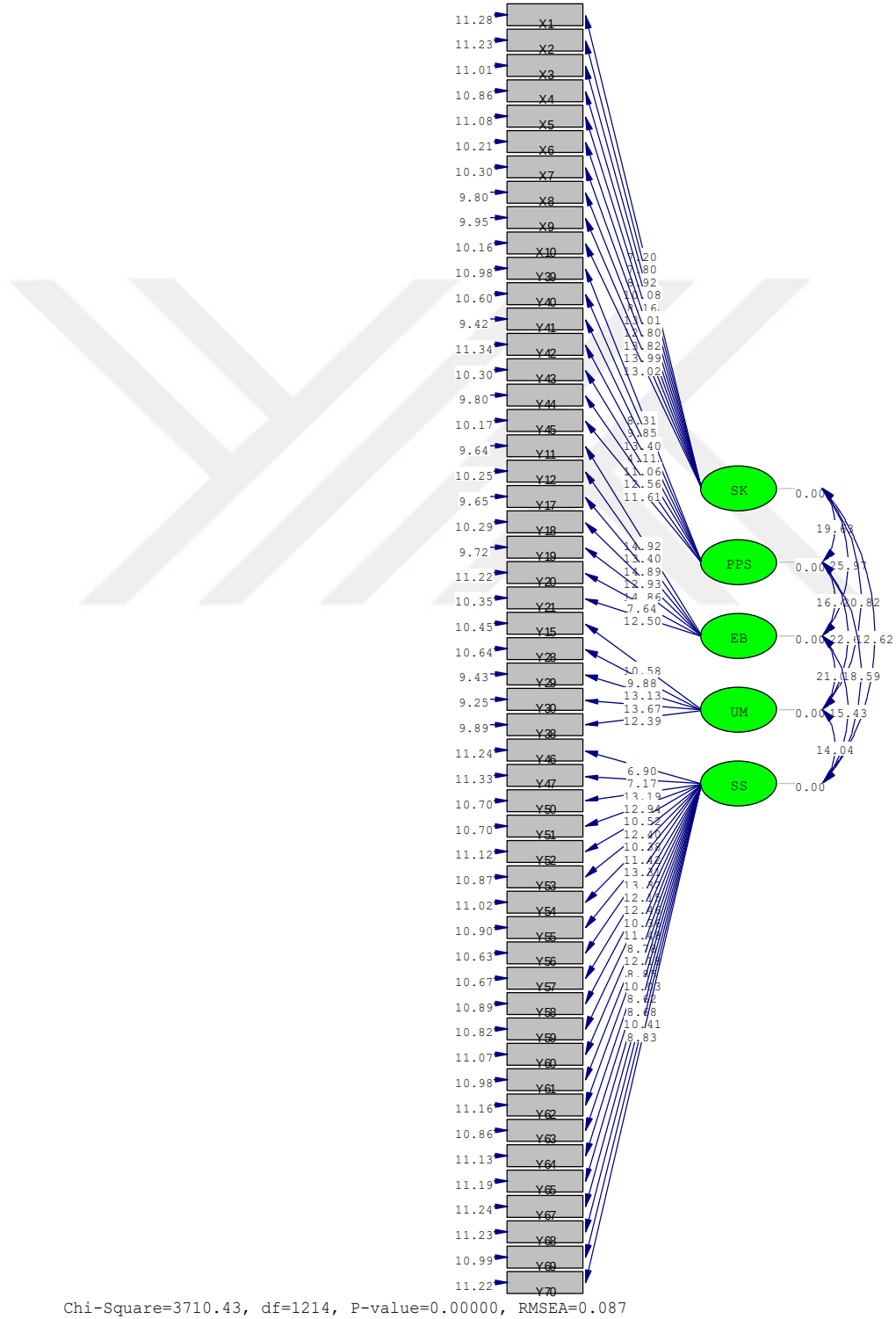
Şekil 4.1: Sosyal Kaynaşma Doğrulayıcı Faktör Analiz Sonuç Modeli

Chi-Square=3710.43, df=1214, P-value=0.00000, RMSEA=0.087

Şekil 4.2’de sosyal kaynaşma doğrulayıcı faktör analizi t değerleri verilmiştir. “ t değerleri” gizil değişkenler arasındaki ilişkilerin ve gözlenen değişkenlerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını göstermektedir

Şekil 4.2: Sosyal Kaynaşma Doğrulayıcı Faktör Analizi T Değerleri

Modelde yer alan gözlenen değişkenlerin tamamının standardize edilmiş faktör yük değerleri pozitiftir. Yine t değerleri $+1,96$ 'dan büyük olarak bulunmuş ve %95 güven sınırları içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi modelinde X^2/df değeri (3710,43/1214) 3,05 olarak hesap edilmiştir. RMSEA değeri 0,087'tir.

Diğer istatistiksel analizlerden farklı olarak, YEM için girdi verileri; genellikle gözlemlenen değişkenlerin bir kovaryans matrisi veya gözlemlenen değişkenlerin bir korelasyon matrisi artı değişkenlerin ortalamaları ve standart sapmalarıdır. YEM programları ham verileri kabul eder, ancak bunları yalnızca bir YEM analizi yapılmadan önce gerekli girdi matrisini oluşturmak için kullanır. Girdi varyans-kovaryans matrisi veya buna karşılık gelen korelasyon matrisi artı standart sapma ve ortalama vektörleri, yalnızca YEM analizi için veri sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bir DFA veya genel yapısal modelin kalitesini test etmek için anahtar mekanizmayı da mümkün kılar. YEM sonuçlarının kalitesi, test edilen YEM modelinin analiz edilen matrisi ne kadar iyi yeniden üretebildiğine göre ölçülür. Bir YEM modeli, modelde yer alan gözlenen ve gizil değişkenler arasında bir dizi ilişkiyi ifade eder (Dattalo, 2008, s. 28-29). Tablo 4.2'de sosyal kaynaşma çalışmasının gizil değişkenleri arasındaki korelasyon matrisi verilmiştir.

Tablo 4.2: Sosyal Kaynaşma Korelasyon Matrisi

	SK	PPS	EB	UM	SS
SK	1.00				
PPS	0.75 (0.04) 19.59	1.00			
EB	0.80 (0.03) 25.92	0.70 (0.04) 16.45	1.00		
UM	0.77 (0.04) 20.78	0.82 (0.04) 22.62	0.77 (0.04) 21.04	1.00	
SS	0.59 (0.05) 12.60	0.72 (0.04) 18.55	0.65 (0.04) 15.41	0.64 (0.05) 14.01	1.00

Model içerisinde yer alan gizil değişkenler arasında pozitif yönde ve anlamlı bir korelasyonun olduğu görülmektedir.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen gözlenen değişkenlere ait standardize edilmiş faktör yük değerleri ve SPSS21 istatistik paket programıyla elde

edilen verilerin ortalaması, standart sapması ve Cronbach's Alpha katsayısı Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3: Gözlenen Değişkenlere Ait Ölçüm ve İstatistik Değerleri

Gözlenen Değişkenler	Ortalama	Standart Sapma	t değeri	Standardize edilmiş faktör değerleri	Cronbach's Alpha Değeri
Sosyal Kaynaşma [SK]					
X1	3,0000	1,09122	7,20	0,44	0,970
X2	3,4598	1,13080	7,80	0,47	0,970
X3	3,7529	1,08157	8,92	0,53	0,970
X4	3,9943	1,04520	10,08	0,59	0,969
X5	3,9368	0,99799	8,16	0,49	0,970
X6	3,4138	0,95023	13,01	0,72	0,969
X7	3,1609	1,14673	12,80	0,71	0,969
X8	3,2701	1,15879	13,82	0,75	0,969
X9	3,3333	1,10351	13,99	0,75	0,969
X10	3,5862	1,10753	13,02	0,72	0,969
Pozitif Psikolojik Sermaye [PPS]					
Y39	3,5920	1,11228	8,31	0,51	0,970
Y40	3,0517	0,95728	9,85	0,59	0,969
Y41	3,3678	1,13906	13,40	0,74	0,969
Y42	3,0632	1,11299	4,11	0,27	0,971
Y43	2,9425	1,10025	11,06	0,64	0,969
Y44	3,2069	1,02159	12,56	0,71	0,969
Y45	3,1839	1,17320	11,61	0,67	0,969
Ekonomik Beklenti [EB]					
Y11	3,0517	1,14431	14,92	0,79	0,969
Y12	2,8563	1,28892	13,40	0,73	0,969
Y17	2,9138	1,04717	14,89	0,79	0,969
Y18	3,0287	1,05034	12,93	0,71	0,969
Y19	3,1782	1,08983	14,86	0,78	0,969
Y20	3,9713	1,16514	7,64	0,46	0,970
Y21	3,0862	1,05816	12,50	0,70	0,969
Umut [UM]					
Y15	3,3391	1,15552	10,58	0,62	0,969
Y28	3,1667	1,13832	9,88	0,59	0,970
(Tablo 4.3. Devamı)					
Y29	3,3218	1,12249	13,13	0,73	0,969
Y30	2,9828	1,17525	13,67	0,75	0,969
Y38	3,1609	1,16672	12,39	0,70	0,969

Tablo 4.3: Gözlenen Değişkenlere Ait Ölçüm ve İstatistik Değerleri (Devamı)

Sosyal Sermaye [SS]					
Y46	2,7356	1,37239	6,90	0,42	0,970
Y47	3,8908	1,25142	7,17	0,43	0,970
Y50	3,0805	1,09880	13,19	0,71	0,969
Y51	3,1494	1,14325	12,94	0,71	0,969
Y52	2,8793	1,10298	10,52	0,60	0,969
Y53	2,8161	1,17320	12,40	0,68	0,969
Y54	3,2069	1,21301	10,38	0,60	0,970
Y55	2,5805	1,13375	11,42	0,64	0,970
Y56	2,6149	1,17094	13,31	0,72	0,969
Y57	2,5690	1,14970	13,33	0,72	0,969
Y58	2,7701	1,17980	12,45	0,67	0,969
Y59	2,8333	1,19287	12,46	0,69	0,969
Y60	3,4713	1,10007	10,36	0,59	0,969
Y61	3,7644	1,14634	11,48	0,64	0,969
Y62	3,6782	1,12763	8,78	0,52	0,969
Y63	3,0862	1,34230	12,19	0,67	0,969
Y64	3,9138	1,22523	8,85	0,52	0,969
Y65	3,7529	1,30887	10,28	0,58	0,969
Y67	3,9425	1,27996	8,62	0,51	0,969
Y68	3,6092	1,38828	8,68	0,51	0,969
Y69	2,5000	1,22946	10,41	0,60	0,970
Y70	2,2989	1,30464	8,83	0,52	0,970

Chi-Square=3710,42 df=1214 p-value=0,00000 RMSEA= 0,087

Modelde yer alan gözlenen değişkenlerin hepsinin Cronbach's Alpha değerleri 0,900 üzerinde çıktığı için yüksek düzeyde güvenilir olduğu bulunmuştur. Yine t değerleri +1,96'dan yüksek olarak bulunmuştur ve %95 güven sınırları içinde yer almaktadır.

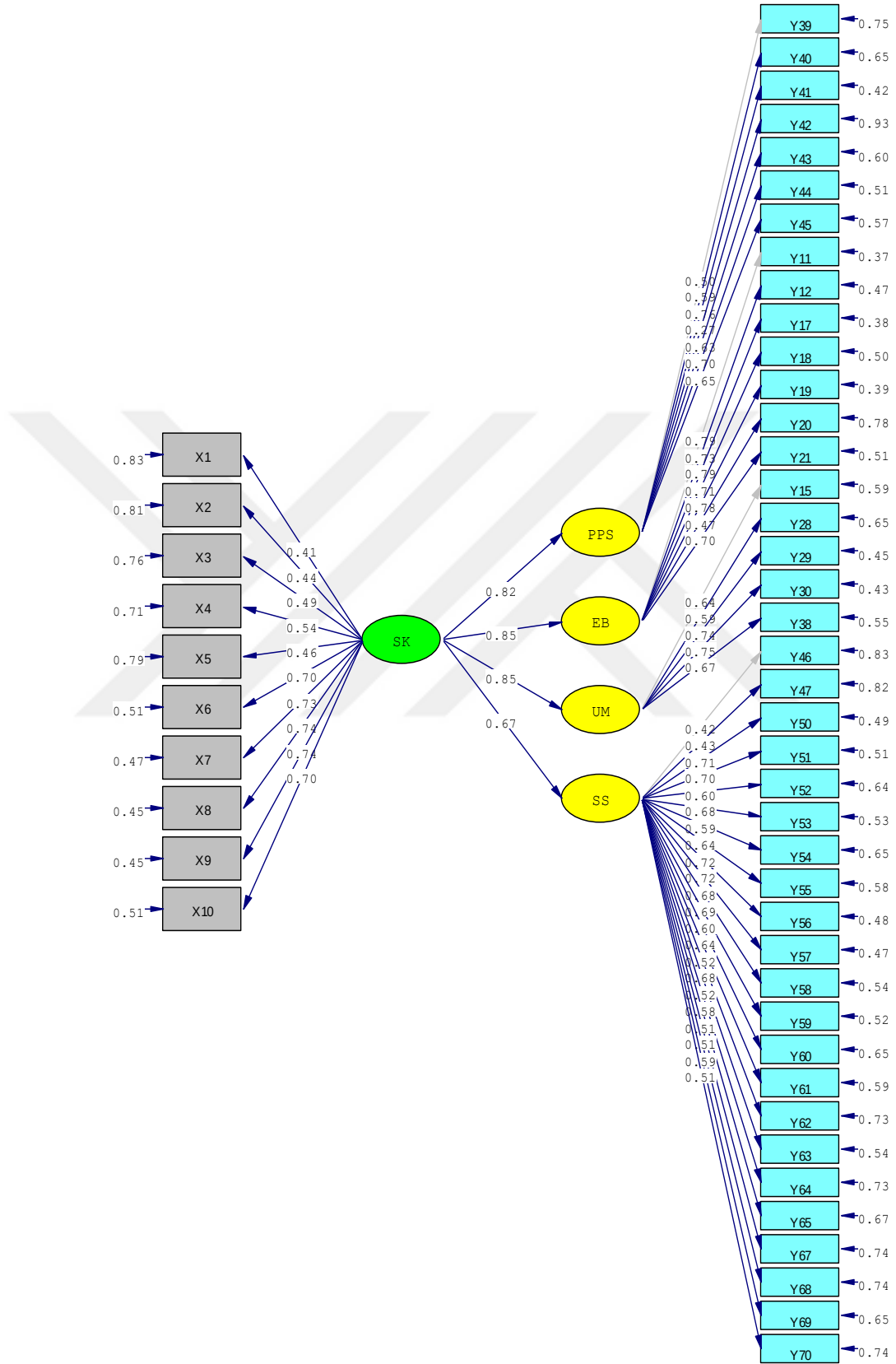
5.2.2. Yapısal Model (Açıklayıcı Faktör Analizi) - AFA

DFA yürütülen araştırmalarda, ilk olarak birden çok faktörlü bir model birinci dereceden faktör test edilmektedir. Birinci dereceden ölçüm modellerinde, tüm gizil değişkenler doğrudan gözlenen değişkenlerle ölçülür. Araştırmacılar, açıklayıcı faktör analizinde (AFA) birden fazla faktör veya gizil değişken bir faktörü veya gizil değişkeni açıklamak için kullanılır (Bowen veGuo, 2011, s. 97-99).

DFA analizi, bütün bir yapıyı değerlendiren açıklayıcı faktör analizinin (AFA) uzantısıdır. AFA bir hipoteze dayalı ilişkileri belirlemeye yönelik ortaya konmuş bir hipotezin gerçekleşip gerçekleşmediğini analiz ederken; DFA, modelde yer alan faktörlerin arasında yeterli düzeyde ilişkinin olup olmadığını, değişkenler arasındaki ilişkilerin yönü, faktörlerin (değişkenlerin) birbirlerinden bağımsız olup olmadığını, faktörlerin modeli açıklamak için yeterli olup olmadığını deneylemek için kullanılır (Özdamar, 2004; Erkorkmaz vd., 2013, s. 211).

Açıklayıcı faktör analizi (AFA), gözlenen ve gizli değişkenler arasındaki bağlantıların bilinmediği veya belirsiz olduğu durumlar için tasarlanmıştır. Bu nedenle analiz, gözlemlenen değişkenlerin altta yatan faktörlerle nasıl ve ne ölçüde bağlantılı olduğunu belirlemek için keşfedici bir yapıda ilerler. Bir araştırmada, gözlemlenen değişkenler arasındaki kovaryasyonun altında yatan (veya açıklayan) minimum sayıda faktörü belirlemek istenir (Byrne, 2013, s. 6). Açıklayıcı faktör analizi (AFA) gizli değişkenler arasındaki açıklayıcı ve nedensel ilişkileri açıklamaya çalışır (Raykov ve Marcoulides, 2006, 134-136). AFA böylece gizil değişkenler arasındaki ilişkileri test eden bir analiz yöntemidir (Wetson ve Gore, 2006). AFA gözlenen ve gizil değişkenleri bir model içerisinde bütün olarak ele alır ve gizil değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren regresyon değerleri gözlenen değişkenler tarafından belirlenir. Bütünleşik bir model olarak AFA; bağımlı ve bağımsız değişken içermesiyle kanonik korelasyonu yönünü ve değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri tanımlaması regresyon analizini yönünü kapsar (Tabachnick ve Fidell, 2007; Kahn, 2006). Bu çalışmanın temel sorunsalı olan “sosyal kaynaşma” 10 gözlenen değişkenle (anket sorusuyla) ölçülmeye çalışılmıştır. Ancak sosyal kaynaşmayı etkileyen pozitif psikolojik sermaye, ekonomik beklentiler, umut ve sosyal sermayenin bir bütünlük içerisinde ölçmeyi tasarlamıştır. Bir modelle içsel dört gizil değişkenin dışsık kabul edilen “sosyal kaynaşma” gizil değişkenini hangi yönde ne kuvvette etkilediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Şekil 4.3’te sosyal kaynaşma yapısal modeli yani AFA sonuçları verilmiştir.

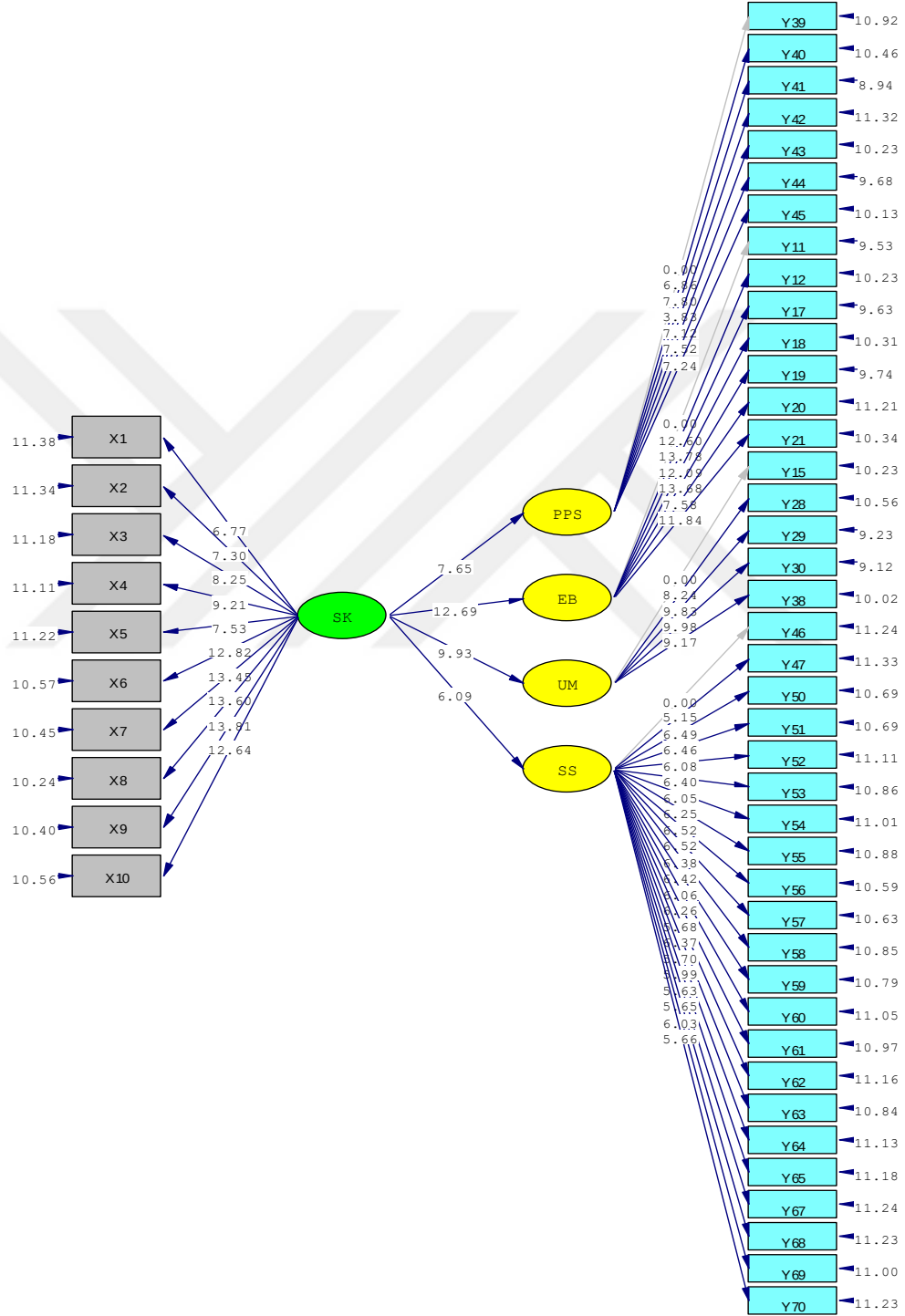
Şekil 4.3: Sosyal Kaynaşma AFA Modeli

Chi-Square=3788.44, df=1220, P-value=0.00000, RMSEA=0.088

Şekil 4.4'te Sosyal kaynaşma yapısal modeli (AFA) t değerleri yer almaktadır. Gizil ve gözlenen bütün değişkenlerin " t " değerleri ± 1.96 'dan büyük olduğu için %5 önem seviyesinde istatistikî olarak önemli bulunmuştur.

Şekil 4.4: Sosyal Kaynaşma AFA Modeli T Değerleri

Chi-Square=3788.44, df=1220, P-value=0.00000, RMSEA=0.088

Açıklayıcı faktör analizi (AFA) analizleri (Şekil 4.3 ve Şekil 4.4) “sosyal kaynaşma” dışsal gizil değişkeni ile pozitif psikolojik sermaye, ekonomik beklenti, umut ve sosyal sermaye içsel gizil değişkenleri (faktörleri) arasında çok yüksek düzeyde ve pozitif yönlü ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

“Sosyal Kaynaşma (SK)” dışsal gizil değişkeni “Pozitif Psikolojik Sermaye (PPS)” içsel gizil değişkenini pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.82$; $t = 7.65$) etkilemektedir. Burada ($\gamma = \text{gama}$), içsel gizil değişkenlere ait gözlenen değişkenlerce belirlenmiş vektörün katsayısıdır (regresyon değeri). AFA ve DFA ölçümlerinde yer alan (t) değeri ise değişkenin hipotezdeki değerden anlamlı bir biçimde farklı olup olmadığını test eder. Eğer (t) değeri ± 1.96 ’dan büyük ise istatistiksel olarak değişken anlamlı olarak kabul edilir. “Pozitif Psikolojik Sermaye” içsel gizil değişkeninin en önemli gözlenen değişkeni “Y4-Hayat güzeldir ($\lambda = 0.76$; $t = 7.80$)” ve “Y44-Çok mutluyum ($\lambda = 0.70$; $t = 7.52$)” olarak hesaplanmıştır. Burada ($\lambda = \text{Yunanca harf lambda}$) gözlenen değişkene ait standardize edilmiş faktör yük değerini göstermektedir. Faktörler arasında bir korelasyonun varlığı kabul edilirken, gözlenen değişkenlerin ve artıkların birbiriyle ilişkisinin olmadığı ve normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmektedir. Bu dağılım varsayımlarının tipik olarak çoklu regresyon modelinde (genel lineer model) yapılanlarla benzerliği, özellikle hata teriminin normallığı, sıfır ortalamaya sahip olduğu ve hata terimiyle gözlenen değişkenlerin ilişkisiz olduğu kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001; Raykov ve Marcoulides, 2012: 15).

“Sosyal Kaynaşma (SK)” dışsal gizil değişkeni “Ekonomik Beklenti (EB)” içsel gizil değişkenini pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.85$; $t = 12.69$) etkilemektedir. “Ekonomik Beklenti” içsel gizil değişkeninin en önemli gözlenen değişkeni “Y17-Burada geçim daha kolaydır ($\lambda = 0.79$; $t = 13.78$)” ve “Y19-Buranın bana ve aileme ekonomik ve sosyal katkısı daha fazla olacaktır. ($\lambda = 0.78$; $t = 13.68$)” olarak hesaplanmıştır.

“Sosyal Kaynaşma (SK)” dışsal gizil değişkeni “Umut (UM)” içsel gizil değişkenini pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.85$; $t = 9.93$) etkilemektedir. “Umut” içsel gizil değişkeninin en önemli gözlenen değişkeni “Y30- Burada gelecek kaygısı duymayacağım. ($\lambda = 0.75$; $t = 9.98$)” ve “Y29- Burada yaşantım zamanla olumlu yönde değişecektir. ($\lambda = 0.74$; $t = 9.83$)” olarak hesaplanmıştır.

“Sosyal Kaynaşma (SK)” dışsal gizil değişkeni “Sosyal Sermaye (SS)” içsel gizil değişkenini pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ($\gamma = 0.67$; $t = 6.09$) etkilemektedir. “Sosyal Sermaye” içsel gizil değişkeninin en önemli gözlenen değişkeni “Y50-Burada halka karşı güçlü bir bağlılık duygusu hissediyorum. ($\lambda = 0.71$; $t = 6.49$)” ve “Y51-Buradaki insanlara karşı bir sadakat duyuyorum. ($\lambda = 0.70$; $t = 6.46$)” olarak hesaplanmıştır.

“Sosyal Kaynaşma (SK)” dışsal gizil değişkeninin en önemli gözlenen değişkenleri sırasıyla; “X9-Burada kendimi değerli hissediyorum ($\lambda = 0.70$; $t = 6.46$)”, “X8-Burada rahat bir yaşamım var ($\lambda = 0.70$; $t = 6.46$)” ve “X7-Bir ömür burada yaşamak istiyorum ($\lambda = 0.70$; $t = 6.46$)” olarak bulunmuştur.

Model uyumunu değerlendirmenin farklı bir yolu uyum indeksleridir. Uyum indeksleri, model ile veri arasında uygunluğun testi olarak düşünölmüştür. Ancak, bu uygunluğun derecesi ile modeldeki asli problemler veya spesifikasyon hataları arasında doğrudan bir ilişki yoktur. Modelin uyum indeksleri referans değerlere ne kadar yakınsa model ile modeli ölçmek için kullanılan veriler arasında o derece iyi uyum söz konusudur (Kline, 2015, s. 195). Teorik modelde yer alan değişkenler arasında ilişkilerin modeli ölçmek için kullanılan veri setince ne ölçüde desteklenip desteklenmediği uyum indeksleri tarafından ortaya konulmaktadır (Bentler & Yuan, 1999). Literatürde model ve veri seti uyumunu test etmek amacıyla birçok uyum indeksi yer almaktadır. Bu amaçla en başta “tahmin hatalarının ortalamasının karekökü” (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) değeri dikkate alınır. RMSEA değerinin 0.10’dan küçük olması uyum için gereklidir. Başka bir kriter; (χ^2/df) Ki-kare/serbestlik derecesidir. (χ^2/df) katsayısı 5’ten küçük değer içermelidir. Diğer uyum kriterleri ise, iyilik uyum indeksi (Goodness of Fit Index, GFI), düzeltilmiş iyilik uyum indeksi (Adjustment Goodness of Fit Index, AGFI), göreceli uyum indeksi (Comparative Fit Index, CFI), göreceli uyum indeksi (Relative Fit Index, RFI), fazlalık uyum indeksi (Incremental Fit Index, IFI), normlaştırılmış uyum indeksi (Normed Fit Index, NFI) indeksleridir (İlhan ve Çetin, 2014). Bu indeks değerlerinin 1’e yakın olması veri ile model arasındaki uyumun mükemmel olduğunu göstermekte, sıfır ise uyumsuzluğu temsil etmektedir. Bu araştırmada söz konusu kriterlere ilişkin değerler 1’e yakındır. Bu durum model ile veri setinin uygunluğunu göstermektedir. Tablo 4.4’te modelin uyum indeksleri yer almaktadır.

Tablo 4.4: Sosyal Kaynaşma Uyum İndeksleri

Uyum indeksi	Model değeri	Uygunluk ölçütü
χ^2/df	3.10	$0 \leq \chi^2/df \leq 5$
RMSEA	0.088	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.10$
GFI	0.90	$0.90 \leq GFI \leq 1$
AGFI	0.87	$0.85 \leq AGFI \leq 1$
NFI	0.90	$0.90 \leq NFI \leq 1.00$
NNFI	0.92	$0.90 \leq NNFI (TLI) \leq 1.00$
RFI	0.90	$0.90 \leq RFI \leq 1.00$
CFI	0.93	$0.90 \leq CFI \leq 1.00$
IFI	0.93	$0.90 \leq IFI \leq 1.00$

Uyum indeksleri çalışmanın modeli ile veri setinin uyumlu olduğunu göstermektedir. İndeks değerleri kabul edilebilir değerlerde ve üzerindedir.

SONUÇ

Sosyal kaynaşmayı konu edinmiş bu çalışma, hipotetik bir model oluşturarak soyut ve nitel kavramları anket yöntemiyle derlediği verilerle somut ve nicel bir yapı içerisinde anlaya ve yorumlamaya çalışmıştır. 21. yüzyıl savaşlar, ambargolar, yokluklar, yoksulluklar ve daha birçok nedenlerle ulusal, uluslararası ve kıtalar arası kitlesel göçlere sahne olmaktadır. Bu göçlerle birlikte göç alan ülkelerde göçmenlerin, barınma, iâşe, eğitim, iş, entegrasyon ve sosyal kaynaşma sorunları baş göstermektedir. Türkiye başta Suriyeli olmak üzere, Afgan, Uygur, Kırgız, Kazak, Çeçen, Çerkez ve diğer Kafkasya halkları, Afrika kökenli halklar ve diğer Türk kökenli halklardan göçmenlere ev sahipliği yapmaktadır.

Türkiye'ye göç eden halklardan biri de Ahıska Türkleridir. Ahıska Türkleri Osmanlı İmparatorluğu'ndan Rusya egemenliğine geçene kadar Anadolu Türklüğünün ayrılmaz bir parçasıdır. Ahıska (Akalsikhe), Gürcistan Devleti'nin toprakları içinde yer alan Tiflis'in 150 km batısında Türkiye'nin 12 km kuzeydoğu sınırında yer almakta ve Ardahan, Çıldır ve Posof'a komşu olmaktadır. Burada ikamet eden Ahıska Türklerinin bir bölümü Ukrayna sınırları içerisindeki Kırım topraklarına yerleştirilmişti. Rus yanlıları ve Ukrayna birlikleri arasındaki çatışmaların şiddetlenmesi Ukrayna Ahıska Türkleri Vatan Cemiyeti'ni Ahıska Türklerinin Türkiye'de iskânı doğrultusunda harekete geçirmiş ve başta savaş bölgesinde yaşayanlar olmak üzere, 677 ailenin Türkiye'ye kabul edilmesi sağlanmıştır. Bu süreçte, Erzincan'ın Üzümlü İlçesine 3 binin üzerinde Ahıska Türkü yerleştirilmiştir.

Göçlerle birlikte en temel sorun göçmenlerin, iskânı, iâşesi, eğitimi, istihdamı ve sosyal kabulüdür. Bu bir entegrasyon sürecidir ve bu süreç yerel halkların göçmenleri sosyal kabulü ve göçmenlerin yerli halkla sosyal kaynaşması ile gerçekleşebilir. Göç olgusu “sosyal kaynaşma” kavramının akademik ve siyasal çevrelerde önemini artırmıştır. Küreselleşmenin ve vahşi kapitalizmin hegemonyasında ülkeler arasındaki gelişmişlik farklılıkları ve ülkeler içindeki sosyal sınıfların aralarındaki refah düzeyinin giderek açılması sosyal kaynaşmayı kolaylaştıran kurumsal yapıları ve referansları zayıflatmaktadır. Ülkelerde yaşanan yoksulluk ve işsizlik yabancı düşmanlığına dönüşmekte yardımlaşma ve dayanışmanın zayıflamasına neden olmaktadır. Ayrıca, göç alan ülkelerde ulusal kimlik bilinci ve milliyetçi akımlar giderek güçlenmekte,

hoşgörünün azalması ve artan bireyselleşme göçmenlerin sosyal kaynaşmasını zorlaştırmaktadır. 21. Yüzyılın en önemli bir olgusu olan “göç” ve mülteci” sorunu; ev sahibi ve mültecilerin birbirlerinin farklılıklarını kabul etmesi ve birlikte barış içerisinde yaşayabilecekleri bir toplum oluşturmasıyla aşılabılır.

Göç olgusu bir sosyal bilim olan iktisadın da makro ve mikro ölçekte çalışma alanı içerisinde yer bulur. Göç ekonomik kalkınmanın bir parçası olarak Neoklasik iktisat teorisinde yer bulur. Dış ve içgöçler, geri kalmış ülke/bölgelerden emeğin değerli olduğu kalkınmış ülke/bölgelere doğru yaşanmaktadır. Çoğunlukla kırsal alandaki geleneksel tarım sektörü ile kentsel alanlarda modern imalat sektörü arasındaki coğrafi farklılıkların bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır ve işgücü arz ve talebinden kaynaklanmaktadır. Sosyal kaynaşmada temel insanların homoeconomicus olarak içine sığdırıldığı dar tanımlamanın, iş, istihdam, emek piyasası vasıtasıyla kaynaşmayı merkezine alırken daha yapısal ve işlevsel bir açıklama getirdiği ancak bu açıklamada dışarıda bırakılan ilişki, etkileşim ve algısal süreçlerin esasen azınlıklar, göçmenler gibi kesimlerin geniş toplumla kaynaşmasında asli işlevler gördüğünün fark edilmesidir.

Sosyal kaynaşmada gelecekle ilgili beklentiler göçmen bireylerin göç edilen yerde kalma ve uyum gösterme ile geri dönme veya başka bir yere tekrar göç etme davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Göç kararı sonrası sosyal kaynaşma bireyler için gelecekle ilgili bir yatırım projesi olarak ele alındığında, sosyal kaynaşmanın göçmen bireylerin yararına olacak şekilde gerçekleşmesi gelecekle ilgili umut ve beklentilere bağlıdır. Sosyal kaynaşmada göçmen bireyler, kararlar alırken şimdiki ekonomik şartlar ve gelecekteki ekonomik beklentilerini dikkate alarak rasyonel bir kanaate göre hareket ederler. Gelecekte muhtemel genel ekonomik durum ve işsizlik hakkında kötü beklenti iyi beklentiden daha etkileyicidir ve sosyal kaynaşma isteği bu beklentilerden etkilenir. Eğer göç edilen yeni yuvada ekonomik durumla bireyin beklentileri örtüşürse sosyal kaynaşma daha kolay gerçekleşir. Sosyal kaynaşma, bireyin ekonomik beklentilerini karşılama ve gerçekleştirme süreciyle eşzamanlı ve doğrusal bir ilişki göstermektedir. Sosyal kaynaşmada sadece “ekonomik beklentiler” değil, daha iyi ve güzel bir yaşama dair “umut” da etkili olmaktadır.

Sosyal kaynaşmada yapıcı ve destekleyici unsurda göçmen bireylerin sahip oldukları pozitif psikolojik sermayeleridir. Pozitif psikoloji, temel olarak bireylerin

olumlu ve güçlü yönlerini ortaya çıkarmayı ve geliştirmeyi esas almaktadır ve bu gaye ile bireylerin nasıl daha başarılı, daha mutlu ve daha iyi olabileceklerini araştırır. Başka bir ifadeyle, pozitif psikoloji bireylerin yanlış ve doğru davranışlarıyla ilgilenmek yerine olumlu davranışları ve olayları hedef alır. Sosyal sermaye, bireylerin formel ve informal ilişkilerinin oluşturduğu güven, arkadaşlık ve dostluk bağları, birliktelik ve dayanışma davranışlarıyla sosyal kaynaşmada önemli etkenlerden biridir.

Türkiye jeostratejik konumu nedeniyle bir göçmenler ülkesine dönmüştür. Suriye, Afganistan, Uygur, Ahıska Türkleri, Afrika kökenli halkalar ve daha birçok yerden her gün göç alır hale gelmiştir. Bu göçmenlerin büyük bir kısmı “misafir” statüsünde olsa da birçoğu Türkiye’de yerleşmek istemektedir. Bu durum göçmenlerin “sosyal kaynaşması” problemini doğurmaktadır. Sosyal kaynaşma olmadan göçmenlerle ülke vatandaşlarının bir arada yaşamaları zordur.

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye’nin en temel sorunlarından biri olan “göçmenlerin kaynaşması” sorununa bilimsel bir çalışmayla çözüm önerisi geliştirmektir.

Bu meyanda sosyal kaynaşmada bireylerin sosyal sermayeleri, ekonomik beklentileri, umutları ve pozitif psikolojik sermayeleri önemli faktörler olduğu teorik olarak bilinmektedir. Çalışma, bu teorik bilginin ampirik olarak ortaya konması ve değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve derecesinin tespiti için Erzincan ili Üzümlü ilçesine göç etmiş Ahıska Türkleri ile anket gerçekleştirerek elde ettiği kesit verileri analiz etmiştir. Önce, sosyal kaynaşma ile pozitif psikolojik sermaye, ekonomik beklentiler, umut ve sosyal sermaye arasında ilişki, ilgili literatür incelenerek hipotetik bir model geliştirilmiştir. Sahadan elde edilen kesit veriler Yapısal Eşitlik Modellemesi metoduyla analiz edilmiştir. YEM sonuçları sosyal kaynaşma ile pozitif psikolojik sermaye, ekonomik beklenti, umut ve sosyal sermaye arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur.

YEM sonuçları, Pozitif Psikolojik Sermaye ve göçmenlerin sosyal kaynaşması arasında pozitif yönde çok yüksek düzeyde bir etki olduğu ortaya koymuştur. Optimist bir bakış açısına sahip olan göçmenler “hayatın güzel olduğunu” düşünmekte ve yerleştikleri ortamdan ve hayat şartlarında “mutlu olduklarını ifade etmektedirler. Ruh halini iyileştirdiği deneysel olarak kanıtlanmış bir "mutluluk müdahalesi", insanların

güçlü yanlarını belirlemelerini ve ardından bu gücü kullanmanın yeni yollarını bulmalarını sağlar (Seligman vd., 2005; Kaplan ve Kaiser, 2009, s. 6). Ahıska Türklerinin sosyal kaynaşması üzerine yapılan bu çalışmanın bulguları göçmenlerin mutlu oldukları yönündedir. Bazı çalışmalarda aynı ülkelerden gelen ve Kanada veya Birleşik Krallık'a taşınan göçmenlerin mutluluklarında önemli farklılıklar olduğu ortaya koymuştur (Helliwell vd., 2016, s. 1620). Bu farklılıklar, iki hedef ülkede yerel halkın ortalama yaşam memnuniyetlerindeki farklılıklarla yakından örtüşmekte, dolayısıyla sosyal kaynaşma politikalarının belirli özelliklerine atfedilebilir olmaktan ziyade genel bir yakınsama hipotezini desteklemektedir. Bu durum Türkiye'nin başka illerinde sosyal kaynaşma üzerine yapılacak çalışmalarda göçmenlerin mutluluklarının yerel halkın mutluluk düzeyi ile benzer olabileceğini göstermektedir. Başka bir çalışma (Polgreen ve Simpson, 2011), bir ülkenin vatandaşlarının ortalama mutluluğu ve ölçülen toplam refahı ile o ülkeye insan akışı (dış göç) arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. A priori olarak, bir toplumun ortalama mutluluğunun insanları bir ülkeyi terk etmeye ve/veya insanları belirli bir ülkeye çekmeye motive etmesi beklenebilir. Mutluluğun göçle bir ilişkisi vardır ki çok mutsuz ülkelere insanların çok mutlu ülkelere göç etmesi muhtemeldir. Bu ilişki ampirik olarak tespit edilmiştir.

Ekonomik Beklenti ile göçmenlerin sosyal kaynaşması arasında çok yüksek düzeyde pozitif yönlü bir etki olduğu görülmüştür. Anket katılımcılarından elde edilen bulgular göçmenlerin göç etmekle geçimlerinin daha kolaylaştığını ve ailelerine ekonomik ve sosyal katkılarının göçle arttığı kanaati hâkimdir. İnsanlar birçok nedenden dolayı ülkeler arasında hareket (göç) ederler. Ekonomik teori, ülkeler arasındaki ücret farklılıklarından kaynaklanan uluslararası emek hareketliliğini en belirgin biçimde vurgular (Kerr ve Kerr, 2011, ss.10-12). Benzer şekilde, gelişmekte olan ekonomilerden birçok öğrenci, kısa veya uzun süreli olarak gelişmiş ülkelere göç ederek gelişmiş ülkelerin okullarında ve üniversitelerinde eğitim görmektedir (Borjas, 2009, s. 1). Türkiye, İtalya ve Kuzey Avrupa'daki mültecilerin artmasının da kanıtladığı gibi, birçok göç zorlukların veya baskıların sonucudur. Göçün doğası göçmenlerin eğitim düzeylerini, yaşlarını ve görev sürelerini ve dolayısıyla olası sosyal kaynaşmalarını etkileyecektir. Göçmenler seçme gücüne sahip olduklarında da göçün doğası seçilen ev sahibi ülkeyi de etkileyecektir (Kerr ve Kerr, 2011, ss.10-12). Temelde “beyin göçü” olarak ifade edilen, ekonomik imkânları iyi olan ülkelere

(gelişmiş ülkelere) geri kalmış ülkelerden kalifiye beşeri sermaye akışı (göç), aralıksız devam etmektedir. Kalifiye işçi göçü ekonomik teori çerçevesinde olumlu görünse de demokratik hükümetler nüfuslarının dışarı akışını kolayca kontrol edemediği için gelecek süreçte kalkınma ve refah sorunları yaşayacaktır (Coppel, 2001, s. 24). Göçmenlerin sosyal kaynaşması ile elde ettikleri gelir arasında doğrusal bir orantı olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. İstihdam ve gelir yoksunluğu arasında güçlü bir ters ilişki olduğu, daha fazla iş olanağı şehirlerin daha az yoksulluk ve sosyal dışlanma eğilimine yöneltmektedir. Ekonomik rekabet edebilirlik, sosyal kaynaşmayla sağlanabilir (Parkinson & Moores, 2007). Yine sosyal kaynaşma, eğitim ve büyüme arasındaki ilişkiyi, ekonomik işlemlerin verimliliğinin işlem yapan ajanlar arasındaki sosyal mesafeye bağlı olduğu dinamik bir model bağlamında incelenmiş ve bireysel gelirle sosyal kaynaşma arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu bulunmuştur (Gradstein ve Justman, 2002; Camilleri ve Camilleri, 2016). Görüldüğü gibi benzer çalışmalarla bu çalışmanın bulguları örtüşmektedir.

Çalışma bulguları, Sosyal Kaynaşma ile çok güçlü ve pozitif yönde etkileşim gösteren önemli bir faktörün de “Umut” olduğunu göstermiştir. Göçmenlerin geleceğe dair iyi beklentiler içinde olduğu, geleceğe dair kaygılarının olmadığı ve yaşantısının zamanla olumlu yönde değişeceği umudu içindedir. Çalışma bulguları, literatürde yer alan önceki çalışmalarla uyumludur. Örneğin, Kanada Federal Hükümetinin “Sosyal Kaynaşma” üzerine Politika Araştırma Alt Komitesi tarafından hazırlanan politika belgelerinden birinde, sosyal kaynaşma “Kanada içinde paylaşılan değerler, paylaşılan zorluklar ve eşit fırsatlardan oluşan bir topluluk geliştirmenin devam eden sürecidir ve Kanadalılar arasında güven, umut ve karşılıklılık duygusuna dayalıdır” şeklinde tanımlanmaktadır (Jenson, 1998, s. 4). Bu tanım, sosyal kaynaşmayı bir “süreç” olarak tanımlarken; güven, umut ve karşılıklılık kavramları üzerinden açıklamaktadır (Chan ve Chan, 2006, ss. 281-282). Dezavantajlı grupların toplumun bütünüyle sosyal kaynaşmasından beklenen sonuç, yoksulluğu azalması, bireysel ve toplumsal refahın artırılmasıdır. Avrupa Konseyi (2001) , doğrudan yoksulluğu önlemek ve sosyal dışlanmanın önüne geçmek bireylerin geleceğe olan umudunun, güvenin gerekliliğine odaklanmıştır. Umut, böylece sosyal dışlanmanın odağında olan “yoksulluk kültürü” ve “alt sınıf”ı kurtarıcı bir kavram olarak görülmektedir (Wilson, 1991; Schwartz, 1991; Kelso, 1994; Oxoby, 2009).

Sosyal Kaynaşma ile Sosyal Sermaye arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir etkileşimin varlığı görülmüştür. Ahıska Türkleri Üzümlü halkına karşı güçlü bir bağlılık ve sadakat duygusu içinde olduklarını ifade etmektedirler. Teorik ve ampirik çalışmalar sosyal sermayenin sosyal kaynaşma üzerinde etkili bir faktör olduğunu göstermiştir (Galabuzi ve Teelucksingh, 2010). Yalnızca belirli etnik grupların ayrımcılık ve sosyal dışlanma deneyimi ve algısı üzerine değil, aynı zamanda sosyal sermaye kavramının kritik unsurları olan hoşgörü, sosyal güven, hoşgörü ve dayanışma ile ilgili bazı ampirik kanıtlar sosyal kaynaşmanın sağlanmasında önemli rol üstlendiği yönündedir. Sosyal sermaye teorisi, özellikle sosyal güvenin sosyal ilişkilerin kritik bir bileşen olduğunu ve sosyal birliktelik ve sosyal kaynaşma sürecinde vazgeçilmez olduğunu öne sürmektedir (Putnam, 1995, 2000; Woolcock, 2001; Portes, 1998; Coleman, 1988). ; World Bank, 1998; Galabuzi ve Teelucksingh, 2010).

Çalışma bulguları, Ahıska Türklerinin Üzümlü halkıyla Sosyal Kaynaşma'sının neticesinde "kendilerini Üzümlü'de değerli hissedişlerini ve rahat bir yaşam sürdüklerini ifade etmektedirler. Yeni vatanlarında yeni komşuları ve dostlarıyla yaşamaktan memnuniyetlerini belirtmişlerdir. Çalışmanın nihai sonucu Ahıska Türkleri ile Üzümlü halkı arasında sosyal kaynaşmanın sağlanmış olduğudur.

Sosyal kaynaşma, Türkiye gibi göç koridoru üzerinde olan ve sürekli göç alan ülkelerde sosyal huzur, refah, asayiş, barış ve kalkınmanın teminatı gibi görünmektedir. Göçmenlere karşı antipati ve şiddet hareketleri son yıllarda artış göstermektedir. Temelde ekonomik sorunlar yabancı düşmanlığına dönüşmekte; özellikle ülkede yükselen işsizlik sorunu yabancıların sosyal tecrit ve dışlanmasına neden olmaktadır. Ülkede istihdamın artırılması, refahı artırabilir ve böylece yabancıların sosyal kabulü sağlanabilir. Ekonomik yapının iyileştirilmesi, umudu, beklentileri ve sosyal barışı temin edebilir. Demokrasinin geliştirilmesi, güven ve adalet hem göçmenlerin sosyal kaynaşmasına ve hem de ülke yurttaşlarının yabancıları sosyal kabulüne yardımcı olabilir. Karşılıklı sosyal empati geliştirilmesi; karşılıklı anlama ve anlaşma yolu olabilir. Sosyal kaynaşma sosyal empati ile sağlanır. Dayanışma, güven, karşılıklılık, sadakat ve birliktelik ile ifade edilen sosyal sermaye, toplumda ekonomik refaha ve sosyal huzura katkı sağlamaktadır. Bireysel ve kamusal bir mal olan sosyal sermayenin artırılması sosyal kaynaşmayı, huzur ve barışı sağlayabilir.

Bu alışma, Üzümlü İlçesi'ne yerleşmiş az sayıda Ahıska Türküyle ve dar bir alanda yürütölmüştür. Yerel halk ve göçmenler aynı etnik köken ve inantandır. Bu nedenle bulguların ve sonuçların genellenmesi uygun olmayabilir. Sosyal kaynaşma konusunda bölgesel veya ulusal araştırmaların yapılması daha açıklayıcı sonuçlar verecektir.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, H., & Yavuz, S. (2013). İşletmelerde Sosyal Sermayenin Ölçülmesi Ve Raporlanmasına Yönelik Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 25-56.

Ağaçbacak, P. M., (2019). Pozitif Psikoloji Bağlamında Sınıf Öğretmenlerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri İle Özyeterlik İnançları ve Örgütsel Bağlılık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ağcasulu, H. (2017). Sosyal sermaye kavramı ve temel bakış açılarının karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 8(17), 114-129.

Akanle, O., Fayehun, O. A., Adejare, G. S., & Orobome, O. A. (2021). International migration, kinship networks and social capital in Southwestern Nigeria. *Journal of Borderlands Studies*, 36(2), 319-332.

Akpınar, E. (2016). Donetsk'ten Erzincan'a: Ahıska sürgünlerinin son göçü. *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*, 13-14.

Albarosa, E., & Elsner, B. (2022). Forced Migration, Social Cohesion and Conflict. Policy Research Working Paper 9913

Alex Linley, P., Joseph, S., Harrington, S., & Wood, A. M. (2006). Positive psychology: Past, present, and (possible) future. *The journal of positive psychology*, 1(1), 3-16.

Aslan, S. (2016). Türkiye'de Sosyal Sermaye Bileşenlerinden Güven Hakkında Bir Değerlendirme. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(2), 181-204.

Avey, J. B., Luthans, F., & Jensen, S. M. (2009). Psychological capital: A positive resource for combating employee stress and turnover. *Human resource management*, 48(5), 677-693.

Aydingün, A. (2002). Creating, recreating and redefining ethnic identity: Ah L ska/Meskhetian Turks in Soviet and post-Soviet contexts. *Central Asian Survey*, 21(2), 185-197.

Bagozzi, R. P., & Phillips, L. W. (1982). Representing and testing organizational theories: A holistic construal. *Administrative science quarterly*, 459-489.

Beauvais, C., & Jenson, J. (2002). *Social cohesion: Updating the state of the research* (Vol. 62). Ottawa: CPRN.

Berry, R. A., & Soligo, R. (1969). Some welfare aspects of international migration. *Journal of political economy*, 77(5), 778-794.

Borjas G. (2009) Immigration in high-skill labor markets: The impact of foreign students on the earning of doctorates, in Freeman R. & Goroff D. (eds.) *Science and Engineering Careers in the United States: An Analysis of Markets and Employment*, University of Chicago Press, Chicago (see also NBER Working Paper 12085).

Borjas, G. J. (1995). The economic benefits from immigration. *Journal of economic perspectives*, 9(2), 3-22.

Bourdieu, P. (1989). Social space and symbolic power. *Sociological theory*, 7(1), 14-25.

Bourdieu, P., & Richardson, J. G. (1986). Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. The forms of capital, 241, 258.

Bowen, N. K., & Guo, S. (2011). *Structural equation modeling*. Oxford University Press.

Burchi, F., & Roscioli, F. (2022). Can integrated social protection programmes affect social cohesion? Mixed-methods evidence from Malawi. *The European Journal of Development Research*, 1-24.

Burchi, F., Loewe, M., Malerba, D., & Leininger, J. (2022). Disentangling the Relationship Between Social Protection and Social Cohesion: Introduction to the Special Issue. *The European Journal of Development Research*, 1-21.

Byrne, B. M. (2013). *Structural equation modeling with Mplus: Basic concepts, applications, and programming*. routledge.

Camilleri, M. A., & Camilleri, A. (2016). Education and social cohesion for economic growth. *International Journal of Leadership in Education*, 19(5), 617-631.

Chan, J., To, H. P., & Chan, E. (2006). Reconsidering social cohesion: Developing a definition and analytical framework for empirical research. *Social indicators research*, 75(2), 273-302.

Chiu, C. M., Hsu, M. H., & Wang, E. T. (2006). Understanding knowledge sharing in virtual communities: An integration of social capital and social cognitive theories. *Decision support systems*, 42(3), 1872-1888.

Chuang, Y. C., Chuang, K. Y., & Yang, T. H. (2013). Social cohesion matters in health. *International journal for equity in health*, 12(1), 1-12.

Cole, D. A., & Preacher, K. J. (2014). Manifest variable path analysis: potentially serious and misleading consequences due to uncorrected measurement error. *Psychological methods*, 19(2), 300-310

Cole, J. (2014). The téléphone malgache: Transnational gossip and social transformation among Malagasy marriage migrants in France. *American Ethnologist*, 41(2), 276-289.

Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*, 94, 95-120.

Coppel, J., Dumont, J. C., & Visco, I. (2001). Trends in immigration and economic consequences. OECD Economics Department Working Papers No. 284

Czaika, M., & De Haas, H. (2014). The globalization of migration: Has the world become more migratory?. *International Migration Review*, 48(2), 283-323.

Çekiç, T. İ., & Ökten, A. N. (2009). Sosyal Sermaye Perspektifinden Kırsal Kalkınma Sorunsalına Yeniden Bakış. *Megaron*, 4(3).

Daban, E. Z., & Daban, C. (2018). Saddam Hüseyin Dönemi Irak Dış Politikası: Irak-İran Savaşı, Kuveyt'in İşgali Ve Abd'nin Irak'a Müdahalesi. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 83-109.

Dağ, A., (2018). Sosyal Sermaye ve Okul Sosyal Hizmeti. İksad Yayınevi.

Dattalo, P. (2008). *Determining sample size: Balancing power, precision, and practicality*. oxford university press.

de Europa, C. (2001). Promoting the policy debate on social cohesion from a comparative perspective. *Trends in Social Cohesion*, (1).

Demir, R., & Fulya, T. Ü. R. K. (2020). Pozitif psikoloji: Tarihçe, temel kavramlar, terapötik süreç, eleştiriler ve katkılar. *Humanistic Perspective*, 2(2), 108-125.

Devrışheva, K. (2019). Ahıska Türklerinin Bitmeyen Göçü. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (45), 333-352.

Duman, B., & Alacahan, O. (2010). Sosyal Kaynaşma. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 15(1).

Durkheim, E. (2016). The elementary forms of religious life. In *Social Theory Rewired* (pp. 52-67). Routledge.

Easterly, W., Ritzen, J., & Woolcock, M. (2006). Social cohesion, institutions, and growth. *Center for Global Development Working Paper*, (94).

Erkorkmaz, Ü., Etikan, İ., Demir, O., Özdamar, K., & Sanisoğlu, S. Y. (2013). Doğrulayıcı faktör analizi ve uyum indeksleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 33(1), 210-223.

Etgü, M. A. İnsana Bakışın Sosyal Sözleşmeye Yansıması: Hobbes ve Locke Merkezli Bir Değerlendirme. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(2), 413-436.

Field, J., Bilgen, B., & Şen, B. (2008). Sosyal sermaye. *İstanbul Bilgi Üniversitesi*.

Flora, J. L. (1998). Social capital and communities of place 1. *Rural sociology*, 63(4), 481-506.

Fonseca, X., Lukosch, S., & Brazier, F. (2019). Social cohesion revisited: a new definition and how to characterize it. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 32(2), 231-253.

Fox, J. (2002). Structural equation models. *Appendix to an R and S-PLUS Companion to Applied Regression*.

Freud, S. (1921). Massenpsychologie und Ich-analyse. *Internationaler Psychoanalytischer Verlag*.

Friedkin, N. E. (2004). Social cohesion. *Annual review of sociology*, 409-425.

Fukuyama, F. (1995). Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity, New York: Free Press, Chapter 9.

Fukuyama, F. (2001). Social capital, civil society and development. *Third world quarterly*, 22(1), 7-20.

Galabuzi, G. E., & Teelucksingh, C. (2010). *Social cohesion, social exclusion, social capital*. Mississauga, ON: Region of Peel, Human Services.

Gradstein, M., & Justman, M. (2002). Education, social cohesion, and economic growth. *American Economic Review*, 92(4), 1192-1204.

Green, A., & Preston, J. (2001). Education and social cohesion: Recentering the debate. *Peabody Journal of Education*, 76(3-4), 247-284.

Gürsu, O., & Yaşar, A. Y. (2019). Pozitif psikoloji: Mutluluğun ve insanın güçlü yönlerinin bilimi. *Turkish Academic Research Review*, 4(4), 655-660.

Haenlein, M., & Kaplan, A. M. (2004). A beginner's guide to partial least squares analysis. *Understanding statistics*, 3(4), 283-297.

- Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., Sarstedt, M., Danks, N. P., & Ray, S. (2021). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) using R: A workbook.
- Hanifan, L. J. (1916). The rural school community center. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 67(1), 130-138.
- Hann, C. M. (Ed.). (2002). *Postsocialism: Ideals, ideologies, and practices in Eurasia*. Psychology Press.
- Hasanoğlu, İ. (2016). Ahıska Türkleri: Bitmeyen Bir Göç Hikâyesi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 16(1), 1-20.
- Helliwell, J. F., Bonikowska, A., & Shiplett, H. (2016). *Migration as a test of the happiness set point hypothesis: Evidence from Immigration to Canada* (No. w22601). National Bureau of Economic Research.
- Hirschman, C. (2014). Immigration to the United States: Recent trends and future prospects. *Malaysian journal of economic studies: journal of the Malaysian Economic Association and the Faculty of Economics and Administration, University of Malaya*, 51(1), 69.
- Hooghe, M. (2011). Social cohesion in contemporary societies: An update of theoretical approaches. *Contemporary Theoretical Perspectives on the Study of Social Cohesion and Social Capital Brussels: Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten*, 7-14.
- Hulse, K., & Stone, W. (2007). Social cohesion, social capital and social exclusion: A cross cultural comparison. *Policy Studies*, 28(2), 109-128.
- Inglehart, R. (2020). *Modernization and postmodernization: Cultural, economic, and political change in 43 societies*. Princeton university press.
- IOM, (2022). *World Migration Report 2022*. International Organization for Migration 17 route des Morillons P.O. Box 17 1211 Geneva 19. Switzerland
- İpek, A. (2015). Sovyetler Birliği'nin Dağılması Karşısında Sovyet İnsanın Tepkiszılgının Nedenleri. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 14(1), 89-118.
- Jackman, R. W., & Miller, R. A. (1998). Social capital and politics. *Annual review of political science*, 1(1), 47-73.
- Jenson, J. (1998). *Mapping social cohesion: The state of Canadian research* (pp. 109-28). Ottawa: Canadian policy research networks.
- Jenson, J. (2010). *Defining and measuring social cohesion* (No. 1). Commonwealth Secretariat.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Scientific software international.
- Kahn, J. (2006). Factor analysis in counseling psychology research, training, and practice: Principles, advances and applications. *The Counseling Psychologist*, 34(5), 684-718.
- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). On the interpretation of intuitive probability: A reply to Jonathan Cohen.
- Kahneman, D., Knetsch, J. L., & Thaler, R. H. (1991). Anomalies: The endowment effect, loss aversion, and status quo bias. *Journal of Economic perspectives*, 5(1), 193-206.

Kaplan, R. E., & Kaiser, R. B. (2009). Toward a positive psychology for leaders. Linley, P. A., Harrington, S., & Page, N. (Eds.). Oxford Handbook of Positive Psychology and Work. New York: Oxford University Press.

Karag  l, M., & D  ndar, S. (2006). Sosyal Sermaye Ve Belirleyicileri   zerine Ampirik Bir   alışma. *Akdeniz İ  BF Dergisi*, 6(12), 61-78.

Katz, E., & Stark, O. (1986). Labor migration and risk aversion in less developed countries. *Journal of labor Economics*, 4(1), 134-149.

Kearns, A., & Forrest, R. (2000). Social cohesion and multilevel urban governance. *Urban studies*, 37(5-6), 995-1017.

Keleş, ř. (2021a). Attractiveness of the city, psychological and social capital: Never-ending migration from rural settlements to urban centers in Turkey. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 7(2), 151-161.

Keleş, ř. (2021b). The impact of economic expectation, social capital and hope on migration request and action. *Journal of Life Economics*, 8(1), 47-58.

Kelso, W. A. (Ed.). (1994). *Poverty and the underclass: Changing perceptions of the poor in America*. NYU Press.

Kerr, S. P., & Kerr, W. R. (2011). Economic impacts of immigration: A survey. Working Paper 16736

Keskin, A., & Keleş, ř. (2018). Formation of the social capital by its dimensions in rural areas of Erzurum province in Turkey. *JOURNAL OF ANIMAL AND PLANT SCIENCES*, 28(6).

Kleist, N. (2016). Introduction: Studying hope and uncertainty in African migration. In *Hope and uncertainty in contemporary African migration* (pp. 1-20). Routledge.

Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.

Ko , A. D., & Keklik, B. (2019). Kamu Sağlık   alışanlarının Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeyleri   zerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(25), 570-583.

Koriouchkina, L. (2009). MESKHETIAN TURKS AND THE REGIME OF CITIZENSHIP IN RUSSIA. *Ethnology*, 48(1).

Kushner, H. I., & Sterk, C. E. (2005). The limits of social capital: Durkheim, suicide, and social cohesion. *American journal of public health*, 95(7), 1139-1143.

Kutanis, R.   ., & Yıldız, E. (2014). Pozitif Psikoloji İ le Pozitif   rg  tsel Davranış İ lişkisi Ve Pozitif   rg  tsel Davranış Boyutları   zerine Bir Değerleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 5(11), 135-154.

Kuznetsov, I. (2007). Constructing identity and social networks: Meskhetian Turks in the Russian Federation. A., Trier T. & Khanzihn. *Meskhetian Turks at a Crossroads: Integration, Reparation or Resettlement*, 197-237.

Lecture, E. J. H. M. (1996). Social Dimensions of Economic Growth.

Leininger, J., Burchi, F., Fiedler, C., Mross, K., Nowack, D., von Schiller, A., ... & Ziaja, S. (2021). *Social cohesion: A new definition and a proposal for its measurement in Africa* (No. 31/2021). Discussion Paper.

- Letki, N. (2008). Does diversity erode social cohesion? Social capital and race in British neighbourhoods. *Political Studies*, 56(1), 99-126.
- Li, P. S. (2004). Social capital and economic outcomes for immigrants and ethnic minorities. *Journal of International Migration and Integration/Revue de l'integration et de la migration internationale*, 5(2), 171-190.
- Lin, N. (2001). *Social capital: A theory of social structure and action*. Cambridge University Press.
- Loewe, M. (2020). Community effects of cash-for-work programmes in Jordan: supporting social cohesion, more equitable gender roles and local economic development in contexts of flight and migration. *DIE Studies*, 102.
- Luthans, F., Luthans, K. W., & Luthans, B. C. (2004). *Positive psychological capital: Beyond human and social capital*. University of Nebraska – Lincoln Digital Commons@University of Nebraska – Lincoln
- Mar, P. (2005). Unsettling potentialities: Topographies of hope in transnational migration. *Journal of intercultural studies*, 26(4), 361-378.
- Marcoulides, G. A. (1989). Structural equation modeling for scientific research. *Journal of Business and Society*, 2(2), 130-138.
- Massey, D. S., & Aysa-Lastra, M. (2011). Social capital and international migration from Latin America. *International journal of population research*.
- McGovern, P. (2007). Immigration, labour markets and employment relations: problems and prospects. *British Journal of industrial relations*, 45(2), 217-235.
- Mirkhanova, M. (2006). People in Exile: The Oral History of Meskhetian Turks (Akhyskha Turkleri). *Journal of Muslim Minority Affairs*, 26(1), 33-44.
- Mouratidis, K., & Poortinga, W. (2020). Built environment, urban vitality and social cohesion: Do vibrant neighborhoods foster strong communities?. *Landscape and Urban Planning*, 204, 103951.
- Münz, R., Straubhaar, T., Vadean, F. P., & Vadean, N. (2006). *The costs and benefits of European immigration* (No. 3). HWWI Policy Report.
- Oxoby, R. (2009). Understanding social inclusion, social cohesion, and social capital. *International Journal of social economics*, 36(12), 1133-1152.
- Özdamar, K. (2004). Tabloların oluşturulması, güvenilirlik ve soru analizi. *Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-1. 5th ed. Eskişehir: Kaan Kitabevi*, 201-50.
- Palloni, A., Massey, D. S., Ceballos, M., Espinosa, K., & Spittel, M. (2001). Social capital and international migration: A test using information on family networks. *American journal of sociology*, 106(5), 1262-1298.
- Parkinson, M., & Moores, L. J. (2007). Social cohesion in English cities: Policy, progress and prospects. *IzR*, 6, 363-370.
- Pentikäinen, O., & Trier, T. (2004). Between integration and resettlement: the Meskhetian Turks.
- Pine, F. (2014). Migration as hope: space, time, and imagining the future. *Current Anthropology*, 55(S9), S95-S104.
- Polgreen, L. A., & Simpson, N. B. (2011). Happiness and international migration. *Journal of Happiness Studies*, 12(5), 819-840.

- Portes, A. (1998). Social capital: Its origins and applications in modern sociology. *Annual review of sociology*, 24(1), 1-24.
- Portes, A., & Landolt, P. (2000). Social capital: promise and pitfalls of its role in development. *Journal of Latin American Studies*, 32(2), 529-547.
- Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1): 65-78.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon and schuster.
- Putnam, R. D., Leonardi, R., & Nanetti, R. Y. (1992). Making democracy work: Civic traditions in modern Italy. Princeton university press.
- Raykov, T., & Marcoulides, G. (2006). On multilevel model reliability estimation from the perspective of structural equation modeling. *Structural Equation Modeling*, 13(1), 130-141.
- Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2012). *A first course in structural equation modeling*. routledge.
- Rumbaut, R. G., & Komaie, G. (2010). Immigration and adult transitions. *The future of children*, 43-66.
- Schiefer, D., & Van der Noll, J. (2017). The essentials of social cohesion: A literature review. *Social Indicators Research*, 132(2), 579-603.
- Schmeets, H., & Te Riele, S. (2014). Declining social cohesion in the Netherlands?. *Social Indicators Research*, 115(2), 791-812.
- Schwartz, J. (1991). The moral environment of the poor. *The Public Interest*, 103, 21.
- Seligman, M. E. (2002). *Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. Simon and Schuster.
- Seligman, M. E., Steen, T. A., Park, N., & Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: empirical validation of interventions. *American psychologist*, 60(5), 410.
- Simon, H. A. (1983). Reason in Human Affairs Stanford University Press. Stanford.
- Sizer, İ., (2019). Ankara'daki Suriyeli Sosyal Sermayesinin Oluşum Süreci. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Stanley, D. (2003). What do we know about social cohesion: The research perspective of the federal government's social cohesion research network. *Canadian Journal of Sociology/Cahiers canadiens de sociologie*, 5-17.
- Strang, A., & Ager, A. (2010). Refugee integration: Emerging trends and remaining agendas. *Journal of refugee studies*, 23(4), 589-607.
- Strupat, C. (2021). *The preserving effect of social protection on social cohesion during the COVID-19 pandemic: Evidence from Kenya* (No. 33/2021). Discussion Paper.
- Sümer, B. (2017). Sosyal Kaynaşma Kavramı Ve Ölçütleri. *Is, Guc: The Journal of Industrial Relations & Human Resources*, 19(3).

Şadıhanov, E. (2006). Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecinde etkili olan bölge sorunları ve milliyetçilik hareketleri. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (33), 1-22.

Tabachnick, B.G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson Education, Inc.

Taş, P. (2021). Türkiye’de Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal Uyumuna Yönelik Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Taştan, C., İrdem, İ., & Özkaya, Ö. (2018). *Politika ve uygulama boyutlarıyla göç ve uyum*. Polis Akademisi.

Tversky, A., & Kahneman, D. (1991). Loss aversion in riskless choice: A reference-dependent model. *The quarterly journal of economics*, 106(4), 1039-1061.

Van der Meer, T., & Tolsma, J. (2014). Ethnic diversity and its effects on social cohesion. *Annual Review of Sociology*, 40(1), 459-478.

Veen, E. J., Bock, B. B., Van den Berg, W., Visser, A. J., & Wiskerke, J. S. (2016). Community gardening and social cohesion: different designs, different motivations. *Local Environment*, 21(10), 1271-1287.

Vigh, H. (2009). Wayward migration: On imagined futures and technological voids. *Ethnos*, 74(1), 91-109.

Wetson, R., & Gore Jr, P. (2006). A brief guide to structural equation model. *The Counseling Psychologist*, 34(5), 719-751.

Wilson, W. J. (1991). Another look at the truly disadvantaged. *Political science quarterly*, 106(4), 639-656.

Woolcock, M. (2000). Why should we care about social capital?. *Canberra Bulletin of Public Administration*, (98), 17-19.

Woolley, F. (1998). Social cohesion and voluntary activity: making connections. Centre for the Study of Living Standards.

World Bank (1998). The Initiative of Defining, Monitoring and Measuring Social Capital: Overview and program description, Social Capital Initiative. Working Paper No. 1, the World Bank, Washington DC.

Yağmur, Ş. (2013). Suriye’de Arap Baharı. *Yasama Dergisi*, (23), 54-79.

Yaman, A. (2016). Suriyeli sosyal sermayenin inşası ve yeniden üretim sürecinin sivil toplum ve ekonomik hayat alanlarında incelenmesi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, (3), 94-127.

Yavuz, Y. (2021). Bir Denge Arayışı: Sosyal Kaynaşma Ve Avrupa Birliği İncelemesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 419-453.

Yılmaz, A., & Mustafa, R. (2014). 1992 Sonrası Türkiye’ye Göçen Ahıska Türklerinin Göç, İskân Ve Uyum Sorunlarına İlişkin Bir Araştırma, Bursa Örneği. *Studies of The Ottoman Domain (Osmanlı Hakimiyet Sahası Çalışmaları)*, 4(6), 1-19.

Yılmaz, A., & Mustafa, R. (2014). 1992 Sonrası Türkiye’ye Göçen Ahıska Türklerinin Göç, İskân Ve Uyum Sorunlarına İlişkin Bir Araştırma, Bursa Örneği. *Studies of The Ottoman D*

Yiyit, T. (2017). Sosyal Sermaye Kavramına Türkiye'deki Örgütsel Davranış Çalışmaları Açısından Bir Bakış. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 1499-1520.

Zhou, M., & Bankston III, C. L. (1994). Social capital and the adaptation of the second generation: The case of Vietnamese youth in New Orleans. *International migration review*, 28(4), 821-845.

ETİK KURUL ONAYI

T.C
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
ETİK KURULU KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi	25/07/2022
Protokol No	07/05
Araştırma Başlığı	Göçmenlerin Sosyal Kaynaşma Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentilerin Etkisi: Erzincan'a Yerleştirilen Ahıska Türkleri Örneği
Araştırma Türü	Nicel-İlişki arayıcı araştırma
Araştırmacılar	Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ (Danışman) Burcu KABACANOĞLU (Tez Öğrencisi)
Karar	Başvuru dosyanıza ait araştırmanız etik açıdan uygun bulunmuştur.
Açıklama:	1. Etik Kurul Onayı, uygulama ve/veya veri toplama için araştırmacının ilgili kurum veya kuruluşlardan izin alma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. 2. Kurul üyelerine ait araştırma önerileri görüşülürken, ilgili yönerge gereğince, öneri sahibi üye görüşmelere katılmamış ve oy kullanmamıştır.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Haydar EFE
İnsan Araştırmaları Sosyal ve Beşeri Bilimleri
Etik Kurul Başkanı

EKLER

Ek 1: Anket Formu

GÖÇ VE SOSYAL KAYNAŞMA ANKET ÇALIŞMASI

Bu çalışma Erzincan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünde Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin KELEŞ danışmanlığında yürütülen ve Yüksek Lisans Öğrencisi Burcu KABACANOĞLU tarafından hazırlanan “Göçmenlerin Sosyal Kaynaşmasında Sosyal Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Umut ve Ekonomik Beklentilerin Etkisi: Erzincan’a Yerleştirilen Ahıska Türkleri Örneği” isimli tezde kullanılmak amacıyla yapılmaktadır. Anketten elde edilen bilgiler bilimsel yayın dışında hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Ankete katılım gönüllülük esasına dayanmakta ve hiçbir şekilde anket katılımcısının **adı ve soyadı** talep edilmemektedir. Verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ederiz.

Burcu KAYA

Dr. Şerafettin KELEŞ

1. Yaşınızı belirtiniz.

☐20-29 arası

☐30-39 arası

☐40-49 arası

☐50-59 arası

☐60 ve üstü

2. Cinsiyetinizi belirtiniz.

☐Kadın

☐Erkek

3. Eğitim durumunuzu belirtiniz.

☐İlkokul

☐Ortaokul

☐Lise

☐Ön lisans

☐Lisans

☐Lisansüstü

4. Ailenizin aylık toplam gelirini (kazancını) belirtiniz.

☐Asgari Ücretin altında

☐Asgari ücret

☐5.000-8.000

☐8000-10.000

☐10.000 ve Üstü

5. Ahıska’da yaşadığınız yeri.

☐Şehir Merkezi

☐İlçe

☐Kasaba ve Köy

6. Medeni durumunuz.

☐Bekâr

☐Evli

7. Çocuk sayınız.

☐Yok

☐1

☐2

☐3

☐4 ve üstü

8. Mesleğinizi belirtiniz.

.....

1-Kesinlikle katılmıyorum 2-Az Katılıyorum 3-Orta derecede katılıyorum 4-Çok Katılıyorum 5-Kesinlikle katılıyorum Anket katılımı gönüllülük esasına dayalıdır. TEŞEKKÜR EDERİM		Kesinlikle Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta derecede katılıyorum	Çok Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Buradaki (Üzümlü) komşularımı evlerinde ziyaret ederim	1	2	3	4	5
2	Buradaki (Üzümlü) diğer insanlarla kurduğum dostluklar ve birliktelikler benim için çok şey ifade ediyor	1	2	3	4	5
3	Bir konuda tavsiyeye ihtiyacım olursa mahallemdeki birine gidebilirim	1	2	3	4	5
4	Komşularımın acil bir durumda yardım edeceğine inanıyorum	1	2	3	4	5
5	Bir şeyler ödünç alırım ve komşularımla iyi ilişkiler içindeyim	1	2	3	4	5
6	Kendimi buraya ait hissediyorum	1	2	3	4	5
7	Bir ömür burada yaşamak istiyorum	1	2	3	4	5
8	Burada rahat bir yaşamım var	1	2	3	4	5
9	Burada kendimi değerli hissediyorum	1	2	3	4	5
10	Burayı seviyorum	1	2	3	4	5
11	Ekonomik durumum burada daha iyiye gidiyor	1	2	3	4	5
12	İş imkânları burada daha iyi	1	2	3	4	5
13	Kendimi bu mahallede yaşayan insanlara benzetmeyi seviyorum	1	2	3	4	5
14	Burada yaşamak bana bir topluluk duygusu veriyor	1	2	3	4	5
15	Genel olarak, buranın çocukları büyütmek için iyi bir yer olduğunu düşünüyorum	1	2	3	4	5
16	Genel olarak, burada yaşamaya ilgi duyuyorum	1	2	3	4	5
17	Burada geçim daha kolaydır	1	2	3	4	5
18	Burada refah seviyesi yüksektir	1	2	3	4	5
19	Buranın bana ve aileme ekonomik ve sosyal katkısı daha fazla olacaktır	1	2	3	4	5
20	Buranın iş imkânlarından faydalanmak istiyorum	1	2	3	4	5
21	Burada yaşam koşulları iyidir	1	2	3	4	5
22	Kırım'dan ayrılmak bana zor gelmedi	1	2	3	4	5
23	Bana göre burada ideallerime yakın bir yaşantı vardır	1	2	3	4	5
24	Savaş ve baskı olmasaydı buraya göç etmek istemezdim	1	2	3	4	5
25	Şartlar uygun olursa memleketime (Kırım'a) geri dönmek isterim	1	2	3	4	5
26	Oradaki (Kırım) yaşamımı özleyorum	1	2	3	4	5
27	Benim için Kırım tek vatanımdır	1	2	3	4	5
28	Burada yaşantımdan memnun olacağımı umut	1	2	3	4	5

	ediyorum					
29	Burada yaşıntım zamanla olumlu yönde değişecektir	1	2	3	4	5
30	Burada gelecek kaygısı duymayacağım	1	2	3	4	5
31	Kırım'daki arkadaş ve akrabalarımın güçlü bir bağım var	1	2	3	4	5
32	Kırımdaki akrabalarımı önemsiyorum	1	2	3	4	5
33	Kırım'daki akraba ve arkadaşlarımla sık sık görüşürüm	1	2	3	4	5
34	Akraba ve arkadaşlarıma güvenirim	1	2	3	4	5
35	Kendimden hoşnudum	1	2	3	4	5
36	Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu düşünüyorum	1	2	3	4	5
37	Neredeyse herkese karşı oldukça sıcak duygular besliyorum	1	2	3	4	5
38	Geleceğim hakkında çok iyimserim	1	2	3	4	5
39	Yaptığım şeylere karşı ilgili ve kendini adayan birisiyim	1	2	3	4	5
40	Pek çok şeyi eğlenceli buluyorum	1	2	3	4	5
41	Hayat güzeldir	1	2	3	4	5
42	Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum	1	2	3	4	5
43	Hayatımdaki her şeyden oldukça memnunum	1	2	3	4	5
44	Çok mutluyum	1	2	3	4	5
45	Çevremdeki güzellikleri fark ederim	1	2	3	4	5
46	Siyasete ilgi duymaktayım	1	2	3	4	5
47	Seçimlerde oy kullanırım	1	2	3	4	5
48	Bir siyasi partide aktif görev almak isterim.	1	2	3	4	5
49	Etrafınızda gördüğünüz bir problem hakkında insanlarla görüşürüm	1	2	3	4	5
50	Burada halka karşı güçlü bir bağlılık duygusu hissediyorum.	1	2	3	4	5
51	Buradaki insanlara karşı bir sadakat duyuyorum.	1	2	3	4	5
52	Buradaki insanlarla pek çok ortak yönümüz vardır	1	2	3	4	5
53	Üzümlü'nün insanına itimat edilir.	1	2	3	4	5
54	Alışverişlerimi genelde Üzümlü esnafından yaparım.	1	2	3	4	5
55	Üzümlü halkı verdiği sözü yerine getirir.	1	2	3	4	5
56	Üzümlü halkı kimsenin hakkını yemez.	1	2	3	4	5
57	Üzümlü'de anlaşmalar adilce olur.	1	2	3	4	5
58	Üzümlü halkı bana karşı dürüsttür.	1	2	3	4	5
59	Üzümlü halkına karşı güçlü bir bağlılık duygusu hissediyorum.	1	2	3	4	5
60	Komşularla olan ilişkim gündelik hayatımın bir parçasıdır	1	2	3	4	5
61	Burada kendimi güvende hissediyorum.	1	2	3	4	5
62	Buradaki arkadaşlarım güvenilir kişilerdir.	1	2	3	4	5
63	Buranın halkı insanlar gerçekten dürüst ve güvenilirdir.	1	2	3	4	5
64	Devlete güvenirim.	1	2	3	4	5
65	Türkiye'deki eğitim sistemine güvenirim.	1	2	3	4	5
66	Güvenlik kuvvetlerine güvenirim.	1	2	3	4	5

67	Hükümete güvenirim.	1	2	3	4	5
68	Belediyeye güvenirim.	1	2	3	4	5
69	İnsanların çoğu dürüştür.	1	2	3	4	5
70	İnsanların çoğu güvenilirdir.	1	2	3	4	5

Ek 2: Yapısal Eşitlik Modeli Analiz Çıktısı

DATE: 10/21/2022

TIME: 14:49

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog and Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file
C:\Users\skele\OneDrive\Masaüstü\bur\ZZ.SPJ:

EM Algorithm for missing Data:

Number of different missing-value patterns= 75
Convergence of EM-algorithm in 10 iterations
-2 Ln(L) = 33307.39152
Percentage missing values= 1.69

Note:

The Covariances and/or Means to be analyzed are estimated
by the EM procedure and are only used to obtain starting
values for the FIML procedure

Latent Variables SK PPS EB UM SS

Relationships

X1 = SK

X2 = SK

X3 = SK

X4 = SK

X5 = SK

X6 = SK

X7 = SK

X8 = SK

X9 = SK

X10 = SK

Y39 = PPS

Y40 = PPS

Y41 = PPS

Y42 = PPS

Y43 = PPS

Y44 = PPS

Y45 = PPS

Y11 = EB

Y12 = EB

Y17 = EB

Y18 = EB

Y19 = EB

Y20 = EB

Y21 = EB

Y15 = UM

Y28 = UM

Y29 = UM

Y30 = UM

Y38 = UM

Y46 = SS

Y47 = SS

Y50 = SS

Y51 = SS

Y52 = SS

Y53 = SS

Y54 = SS

Y55 = SS

Y56 = SS

Y57 = SS

Y58 = SS

Y59 = SS

Y60 = SS

Y61 = SS

Y62 = SS

Y63 = SS

Y64 = SS

Y65 = SS

Y67 = SS
Y68 = SS
Y69 = SS
Y70 = SS
Path Diagram
End of Problem

Sample Size = 269
Covariance Matrix

	X1	X2	X3	X4	X5	X6
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
X1	1.30					
X2	0.74	1.29				
X3	0.62	0.71	1.20			
X4	0.56	0.62	0.72	1.16		
X5	0.42	0.56	0.70	0.79	1.19	
X6	0.35	0.29	0.39	0.44	0.37	1.06
X7	0.20	0.24	0.20	0.30	0.22	0.67
X8	0.33	0.32	0.39	0.42	0.34	0.72
X9	0.34	0.30	0.42	0.47	0.35	0.58
X10	0.39	0.47	0.42	0.53	0.41	0.54
Y39	0.29	0.34	0.44	0.45	0.41	0.39
Y40	0.24	0.29	0.35	0.21	0.12	0.35
Y41	0.19	0.28	0.44	0.37	0.37	0.50
Y42	0.02	0.18	0.15	0.17	0.14	0.11
Y43	0.15	0.19	0.21	0.20	0.15	0.48
Y44	0.14	0.32	0.26	0.33	0.26	0.39
Y45	0.21	0.19	0.31	0.38	0.26	0.37
Y11	0.41	0.39	0.47	0.42	0.36	0.59
Y12	0.30	0.46	0.45	0.39	0.39	0.47
Y17	0.23	0.28	0.27	0.30	0.35	0.49
Y18	0.21	0.20	0.17	0.28	0.22	0.42
Y19	0.39	0.34	0.33	0.35	0.36	0.56
Y20	0.20	0.35	0.53	0.61	0.74	0.41
Y21	0.20	0.23	0.32	0.37	0.39	0.46
Y15	0.35	0.15	0.19	0.27	0.27	0.56
Y28	0.16	0.09	0.15	0.13	0.11	0.40
Y29	0.24	0.20	0.23	0.20	0.22	0.53
Y30	0.23	0.23	0.20	0.24	0.26	0.50
Y38	0.25	0.35	0.19	0.25	0.18	0.54
Y46	0.13	0.11	0.09	0.12	0.00	0.25
Y47	0.21	0.28	0.43	0.46	0.52	0.33
Y50	0.31	0.20	0.24	0.35	0.27	0.46
Y51	0.24	0.24	0.22	0.26	0.29	0.32
Y52	0.25	0.23	0.23	0.12	0.14	0.27
Y53	0.30	0.18	0.15	0.22	0.15	0.22
Y54	0.28	0.20	0.33	0.34	0.37	0.26

Y55	0.23	0.18	0.14	0.06	0.05	0.16
Y56	0.28	0.16	0.19	0.13	0.11	0.17
Y57	0.30	0.17	0.22	0.21	0.02	0.15
Y58	0.32	0.24	0.18	0.15	0.05	0.12
Y59	0.43	0.33	0.28	0.23	0.20	0.24
Y60	0.45	0.55	0.49	0.40	0.32	0.28
Y61	0.35	0.55	0.49	0.56	0.44	0.40
Y62	0.26	0.56	0.44	0.46	0.39	0.20
Y63	0.29	0.33	0.29	0.22	0.32	0.37
Y64	0.33	0.43	0.50	0.53	0.49	0.51
Y65	0.37	0.40	0.40	0.51	0.29	0.52
Y67	0.39	0.51	0.57	0.65	0.54	0.52
Y68	0.26	0.40	0.56	0.56	0.39	0.46
Y69	0.07	0.14	0.14	0.06	0.00	0.33
Y70	0.10	0.04	-0.07	0.04	-0.08	0.30

Covariance Matrix

	X7	X8	X9	X10	Y39	Y40

X7	1.42					
X8	0.82	1.35				
X9	0.77	0.76	1.16			
X10	0.70	0.71	0.64	1.20		
Y39	0.15	0.40	0.42	0.33	1.21	
Y40	0.47	0.33	0.42	0.35	0.33	1.12
Y41	0.64	0.61	0.55	0.46	0.54	0.57
Y42	0.22	0.12	0.14	0.11	0.27	0.23
Y43	0.65	0.66	0.53	0.46	0.30	0.44
Y44	0.68	0.39	0.45	0.40	0.31	0.56
Y45	0.57	0.50	0.42	0.43	0.46	0.37
Y11	0.68	0.73	0.66	0.57	0.46	0.48
Y12	0.59	0.61	0.56	0.51	0.35	0.40
Y17	0.68	0.61	0.54	0.51	0.33	0.41
Y18	0.65	0.56	0.55	0.54	0.24	0.39
Y19	0.68	0.61	0.56	0.49	0.29	0.39
Y20	0.25	0.34	0.39	0.38	0.51	0.17
Y21	0.61	0.59	0.59	0.44	0.29	0.41
Y15	0.68	0.68	0.65	0.62	0.23	0.27
Y28	0.45	0.46	0.35	0.30	0.28	0.16
Y29	0.63	0.55	0.43	0.44	0.31	0.35
Y30	0.82	0.62	0.55	0.50	0.32	0.48
Y38	0.67	0.57	0.50	0.58	0.46	0.62
Y46	0.36	0.21	0.18	0.18	0.29	0.30
Y47	0.35	0.35	0.32	0.36	0.57	0.23
Y50	0.55	0.51	0.45	0.40	0.41	0.33
Y51	0.48	0.37	0.47	0.38	0.37	0.35
Y52	0.40	0.34	0.39	0.18	0.26	0.26

Y53	0.45	0.34	0.39	0.39	0.27	0.31
Y54	0.32	0.23	0.16	0.37	0.43	0.20
Y55	0.15	0.13	0.20	0.23	0.27	0.21
Y56	0.26	0.31	0.30	0.26	0.35	0.27
Y57	0.28	0.22	0.35	0.30	0.20	0.31
Y58	0.31	0.19	0.31	0.45	0.18	0.26
Y59	0.32	0.38	0.41	0.39	0.31	0.33
Y60	0.19	0.31	0.36	0.30	0.52	0.23
Y61	0.48	0.44	0.44	0.51	0.42	0.35
Y62	0.23	0.18	0.28	0.31	0.28	0.35
Y63	0.39	0.30	0.33	0.44	0.29	0.34
Y64	0.53	0.48	0.43	0.56	0.51	0.40
Y65	0.59	0.53	0.50	0.59	0.44	0.45
Y67	0.50	0.52	0.47	0.61	0.61	0.38
Y68	0.44	0.54	0.41	0.51	0.68	0.41
Y69	0.47	0.37	0.34	0.14	0.28	0.45
Y70	0.59	0.43	0.40	0.27	0.30	0.34

Covariance Matrix

	Y41	Y42	Y43	Y44	Y45	Y11
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y41	1.31					
Y42	0.22	1.31				
Y43	0.59	0.28	1.40			
Y44	0.71	0.22	0.60	1.21		
Y45	0.67	0.29	0.61	0.58	1.34	
Y11	0.55	0.10	0.46	0.44	0.48	1.29
Y12	0.36	0.08	0.42	0.45	0.35	0.97
Y17	0.49	0.29	0.54	0.46	0.39	0.75
Y18	0.50	0.09	0.54	0.59	0.48	0.67
Y19	0.49	0.19	0.47	0.45	0.45	0.74
Y20	0.43	0.08	0.17	0.24	0.34	0.43
Y21	0.45	0.11	0.50	0.39	0.41	0.68
Y15	0.47	0.10	0.42	0.25	0.46	0.61
Y28	0.42	0.04	0.47	0.30	0.42	0.43
Y29	0.52	0.15	0.53	0.47	0.41	0.45
Y30	0.52	0.25	0.58	0.60	0.59	0.56
Y38	0.66	0.14	0.67	0.74	0.59	0.54
Y46	0.21	0.22	0.47	0.46	0.43	0.32
Y47	0.52	0.11	0.24	0.36	0.64	0.35
Y50	0.50	0.16	0.53	0.56	0.54	0.46
Y51	0.55	0.17	0.55	0.45	0.57	0.37
Y52	0.42	0.09	0.49	0.44	0.41	0.32
Y53	0.32	0.12	0.55	0.40	0.49	0.44
Y54	0.42	0.21	0.32	0.43	0.55	0.36
Y55	0.26	0.10	0.30	0.36	0.35	0.26
Y56	0.33	0.05	0.36	0.30	0.40	0.37

Y57	0.25	-0.07	0.33	0.41	0.32	0.35
Y58	0.19	0.13	0.34	0.31	0.39	0.33
Y59	0.33	0.09	0.33	0.41	0.38	0.45
Y60	0.47	0.14	0.34	0.41	0.34	0.40
Y61	0.58	0.23	0.51	0.49	0.54	0.46
Y62	0.42	0.18	0.17	0.50	0.36	0.38
Y63	0.31	0.17	0.55	0.43	0.42	0.42
Y64	0.63	0.09	0.31	0.47	0.54	0.54
Y65	0.61	0.02	0.41	0.45	0.47	0.55
Y67	0.67	0.10	0.42	0.50	0.63	0.58
Y68	0.61	0.10	0.43	0.53	0.51	0.55
Y69	0.45	0.26	0.52	0.53	0.48	0.34
Y70	0.40	0.42	0.53	0.52	0.52	0.44

Covariance Matrix

	Y12	Y17	Y18	Y19	Y20	Y21
Y12	1.79					
Y17	0.87	1.18				
Y18	0.72	0.62	1.14			
Y19	0.85	0.78	0.64	1.24		
Y20	0.51	0.41	0.34	0.53	1.38	
Y21	0.84	0.67	0.62	0.65	0.49	1.29
Y15	0.51	0.56	0.56	0.64	0.35	0.66
Y28	0.39	0.42	0.39	0.42	0.08	0.41
Y29	0.43	0.49	0.55	0.51	0.20	0.41
Y30	0.56	0.66	0.53	0.58	0.13	0.57
Y38	0.55	0.55	0.63	0.60	0.29	0.30
Y46	0.29	0.29	0.39	0.39	0.14	0.29
Y47	0.44	0.27	0.25	0.32	0.59	0.28
Y50	0.43	0.51	0.50	0.53	0.36	0.51
Y51	0.33	0.41	0.56	0.44	0.27	0.43
Y52	0.38	0.22	0.46	0.38	0.22	0.35
Y53	0.41	0.36	0.53	0.37	0.10	0.44
Y54	0.30	0.41	0.33	0.43	0.42	0.31
Y55	0.41	0.22	0.35	0.37	0.13	0.18
Y56	0.41	0.38	0.35	0.39	0.26	0.43
Y57	0.45	0.32	0.44	0.41	0.16	0.38
Y58	0.40	0.34	0.46	0.42	0.09	0.31
Y59	0.42	0.33	0.45	0.47	0.29	0.35
Y60	0.39	0.29	0.33	0.34	0.43	0.34
Y61	0.52	0.43	0.46	0.45	0.56	0.51
Y62	0.44	0.34	0.38	0.40	0.51	0.43
Y63	0.41	0.56	0.44	0.53	0.30	0.56
Y64	0.40	0.45	0.47	0.45	0.61	0.41
Y65	0.50	0.48	0.53	0.54	0.54	0.44
Y67	0.37	0.44	0.46	0.51	0.61	0.34

Y68	0.55	0.49	0.47	0.46	0.51	0.44
Y69	0.50	0.44	0.45	0.42	0.19	0.51
Y70	0.47	0.51	0.53	0.48	0.02	0.49

Covariance Matrix

	Y15	Y28	Y29	Y30	Y38	Y46
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y15	1.24					
Y28	0.48	1.25				
Y29	0.51	0.72	1.26			
Y30	0.60	0.56	0.76	1.29		
Y38	0.47	0.49	0.67	0.65	1.37	
Y46	0.25	0.33	0.32	0.39	0.47	1.80
Y47	0.27	0.27	0.32	0.44	0.43	0.31
Y50	0.48	0.41	0.61	0.57	0.56	0.56
Y51	0.46	0.32	0.50	0.49	0.56	0.40
Y52	0.34	0.20	0.36	0.35	0.44	0.43
Y53	0.42	0.39	0.45	0.48	0.42	0.54
Y54	0.30	0.21	0.32	0.30	0.36	0.49
Y55	0.22	0.17	0.32	0.14	0.35	0.33
Y56	0.34	0.27	0.29	0.31	0.34	0.37
Y57	0.28	0.24	0.29	0.29	0.40	0.42
Y58	0.37	0.32	0.37	0.33	0.38	0.43
Y59	0.38	0.30	0.39	0.24	0.48	0.46
Y60	0.22	0.21	0.39	0.27	0.30	0.31
Y61	0.43	0.25	0.36	0.42	0.47	0.36
Y62	0.14	0.05	0.22	0.20	0.36	0.29
Y63	0.39	0.26	0.46	0.46	0.43	0.58
Y64	0.38	0.24	0.46	0.44	0.49	0.29
Y65	0.47	0.39	0.61	0.49	0.64	0.34
Y67	0.39	0.26	0.50	0.47	0.67	0.28
Y68	0.17	0.12	0.44	0.35	0.57	0.25
Y69	0.26	0.14	0.39	0.41	0.45	0.56
Y70	0.39	0.31	0.44	0.42	0.51	0.55

Covariance Matrix

	Y47	Y50	Y51	Y52	Y53	Y54
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y47	1.59					
Y50	0.42	1.24				
Y51	0.50	0.71	1.20			
Y52	0.31	0.62	0.74	1.32		
Y53	0.28	0.61	0.72	0.57	1.26	
Y54	0.56	0.53	0.57	0.37	0.58	1.45
Y55	0.23	0.52	0.45	0.54	0.64	0.61
Y56	0.35	0.62	0.65	0.54	0.78	0.60

Y57	0.27	0.68	0.62	0.61	0.72	0.58
Y58	0.25	0.50	0.54	0.48	0.70	0.56
Y59	0.28	0.58	0.52	0.59	0.62	0.56
Y60	0.43	0.53	0.53	0.44	0.46	0.42
Y61	0.62	0.61	0.59	0.36	0.51	0.57
Y62	0.35	0.45	0.46	0.33	0.37	0.48
Y63	0.38	0.69	0.70	0.53	0.70	0.74
Y64	0.59	0.61	0.46	0.36	0.30	0.42
Y65	0.67	0.65	0.49	0.47	0.43	0.46
Y67	0.74	0.51	0.50	0.35	0.34	0.50
Y68	0.65	0.52	0.44	0.36	0.42	0.50
Y69	0.30	0.56	0.51	0.64	0.46	0.48
Y70	0.15	0.49	0.51	0.64	0.50	0.53

Covariance Matrix

	Y55	Y56	Y57	Y58	Y59	Y60
Y55	1.34					
Y56	0.82	1.40				
Y57	0.82	1.03	1.41			
Y58	0.88	0.94	0.98	1.43		
Y59	0.74	0.76	0.76	0.89	1.32	
Y60	0.46	0.54	0.54	0.47	0.58	1.28
Y61	0.38	0.51	0.46	0.49	0.50	0.75
Y62	0.34	0.37	0.39	0.38	0.42	0.62
Y63	0.67	0.88	0.73	0.83	0.77	0.53
Y64	0.30	0.32	0.32	0.25	0.44	0.56
Y65	0.36	0.45	0.55	0.47	0.53	0.54
Y67	0.26	0.23	0.30	0.24	0.37	0.51
Y68	0.44	0.47	0.50	0.35	0.39	0.58
Y69	0.56	0.64	0.63	0.55	0.53	0.34
Y70	0.51	0.59	0.58	0.60	0.51	0.23

Covariance Matrix

	Y61	Y62	Y63	Y64	Y65	Y67
Y61	1.33					
Y62	0.77	1.42				
Y63	0.71	0.55	1.82			
Y64	0.75	0.69	0.53	1.51		
Y65	0.76	0.49	0.69	0.84	1.71	
Y67	0.64	0.63	0.47	1.03	0.95	1.62
Y68	0.68	0.59	0.55	0.81	0.80	1.20
Y69	0.45	0.41	0.65	0.40	0.60	0.43
Y70	0.27	0.27	0.67	0.30	0.48	0.38

Covariance Matrix

	Y68	Y69	Y70
Y68	1.97		
Y69	0.68	1.52	
Y70	0.53	1.28	1.82

Number of Iterations = 30

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

Measurement Equations

X1 = 0.50*SK, Errorvar.= 1.03 , R² = 0.19
 (0.069) (0.092)
 7.19 11.26

X2 = 0.53*SK, Errorvar.= 1.00 , R² = 0.22
 (0.068) (0.089)
 7.78 11.21

X3 = 0.58*SK, Errorvar.= 0.84 , R² = 0.28
 (0.065) (0.077)
 8.90 10.99

X4 = 0.63*SK, Errorvar.= 0.76 , R² = 0.35
 (0.063) (0.070)
 10.06 10.84

X5 = 0.54*SK, Errorvar.= 0.90 , R² = 0.24
 (0.066) (0.081)
 8.14 11.06

X6 = 0.73*SK, Errorvar.= 0.51 , R² = 0.51
 (0.056) (0.050)
 12.99 10.20

X7 = 0.84*SK, Errorvar.= 0.71 , R² = 0.50
 (0.066) (0.069)
 12.78 10.28

X8 = 0.88*SK, Errorvar.= 0.59 , R² = 0.57

(0.063) (0.060)
13.79 9.78

X9 = 0.81*SK, Errorvar.= 0.50 , R_y = 0.57
(0.058) (0.051)
13.97 9.94

X10 = 0.79*SK, Errorvar.= 0.58 , R_y = 0.52
(0.060) (0.057)
13.00 10.14

Y39 = 0.55*PPS, Errorvar.= 0.90 , R_y = 0.26
(0.067) (0.082)
8.30 10.96

Y40 = 0.62*PPS, Errorvar.= 0.73 , R_y = 0.34
(0.063) (0.069)
9.83 10.58

Y41 = 0.84*PPS, Errorvar.= 0.58 , R_y = 0.55
(0.063) (0.062)
13.37 9.40

Y42 = 0.30*PPS, Errorvar.= 1.21 , R_y = 0.071
(0.074) (0.11)
4.10 11.32

Y43 = 0.75*PPS, Errorvar.= 0.80 , R_y = 0.41
(0.068) (0.078)
11.04 10.28

Y44 = 0.78*PPS, Errorvar.= 0.60 , R_y = 0.50
(0.062) (0.061)
12.53 9.78

Y45 = 0.77*PPS, Errorvar.= 0.74 , R_y = 0.44
(0.066) (0.073)
11.59 10.16

Y11 = 0.89*EB, Errorvar.= 0.49 , R_y = 0.62
(0.060) (0.051)
14.90 9.62

Y12 = 0.97*EB, Errorvar.= 0.83 , R_y = 0.53
(0.072) (0.081)
13.37 10.23

Y17 = 0.85*EB, Errorvar.= 0.45 , R_y = 0.62

(0.057) (0.047)
14.86 9.64

Y18 = 0.76*EB, Errorvar.= 0.56 , R_y = 0.51
(0.059) (0.055)
12.90 10.27

Y19 = 0.87*EB, Errorvar.= 0.48 , R_y = 0.61
(0.059) (0.049)
14.83 9.70

Y20 = 0.54*EB, Errorvar.= 1.08 , R_y = 0.21
(0.071) (0.097)
7.63 11.20

Y21 = 0.79*EB, Errorvar.= 0.66 , R_y = 0.49
(0.063) (0.064)
12.48 10.33

Y15 = 0.69*UM, Errorvar.= 0.76 , R_y = 0.38
(0.065) (0.073)
10.56 10.43

Y28 = 0.66*UM, Errorvar.= 0.82 , R_y = 0.34
(0.066) (0.077)
9.87 10.62

Y29 = 0.82*UM, Errorvar.= 0.57 , R_y = 0.54
(0.063) (0.061)
13.11 9.41

Y30 = 0.85*UM, Errorvar.= 0.56 , R_y = 0.57
(0.063) (0.060)
13.64 9.23

Y38 = 0.82*UM, Errorvar.= 0.70 , R_y = 0.49
(0.066) (0.071)
12.36 9.87

Y46 = 0.56*SS, Errorvar.= 1.48 , R_y = 0.18
(0.082) (0.13)
6.89 11.21

Y47 = 0.54*SS, Errorvar.= 1.28 , R_y = 0.19
(0.076) (0.11)
7.15 11.31

Y50 = 0.79*SS, Errorvar.= 0.60 , R_y = 0.51

(0.060) (0.056)
13.17 10.68

Y51 = 0.77*SS, Errorvar.= 0.60 , R_y = 0.50

(0.060) (0.056)
12.91 10.68

Y52 = 0.69*SS, Errorvar.= 0.84 , R_y = 0.36

(0.065) (0.076)
10.50 11.09

Y53 = 0.76*SS, Errorvar.= 0.67 , R_y = 0.46

(0.062) (0.062)
12.38 10.85

Y54 = 0.72*SS, Errorvar.= 0.93 , R_y = 0.36

(0.069) (0.084)
10.36 11.00

Y55 = 0.74*SS, Errorvar.= 0.78 , R_y = 0.41

(0.065) (0.072)
11.40 10.88

Y56 = 0.86*SS, Errorvar.= 0.68 , R_y = 0.52

(0.064) (0.064)
13.28 10.61

Y57 = 0.86*SS, Errorvar.= 0.68 , R_y = 0.52

(0.064) (0.064)
13.30 10.65

Y58 = 0.80*SS, Errorvar.= 0.78 , R_y = 0.45

(0.066) (0.072)
12.13 10.87

Y59 = 0.79*SS, Errorvar.= 0.70 , R_y = 0.47

(0.063) (0.065)
12.44 10.80

Y60 = 0.67*SS, Errorvar.= 0.82 , R_y = 0.35

(0.065) (0.074)
10.34 11.04

Y61 = 0.74*SS, Errorvar.= 0.78 , R_y = 0.41

(0.065) (0.071)
11.46 10.96

Y62 = 0.61*SS, Errorvar.= 1.02 , R_y = 0.27

(0.070)	(0.091)
8.77	11.14

Y63 = 0.90*SS, Errorvar.= 0.97 , R_y = 0.45

(0.074)	(0.090)
12.16	10.84

Y64 = 0.64*SS, Errorvar.= 1.09 , R_y = 0.27

(0.072)	(0.098)
8.84	11.11

Y65 = 0.75*SS, Errorvar.= 1.14 , R_y = 0.33

(0.075)	(0.10)
10.01	11.17

Y67 = 0.64*SS, Errorvar.= 1.19 , R_y = 0.26

(0.075)	(0.11)
8.60	11.22

Y68 = 0.71*SS, Errorvar.= 1.44 , R_y = 0.26

(0.082)	(0.13)
8.66	11.21

Y69 = 0.73*SS, Errorvar.= 0.97 , R_y = 0.36

(0.071)	(0.088)
10.39	10.97

Y70 = 0.70*SS, Errorvar.= 1.33 , R_y = 0.27

(0.079)	(0.12)
8.81	11.20

Correlation Matrix of Independent Variables

	SK	PPS	EB	UM	SS
SK	1.00				
PPS	0.75 (0.04) 19.59	1.00			
EB	0.80 (0.03) 25.92	0.70 (0.04) 16.45	1.00		
UM	0.77	0.82	0.77	1.00	

(0.04) (0.04) (0.04)
20.78 22.62 21.04

SS 0.59 0.72 0.65 0.64 1.00
(0.05) (0.04) (0.04) (0.05)
12.60 18.55 15.41 14.01

Global Goodness of Fit Statistics, Missing Data Case

Degrees of Freedom = 1212

Minimum Fit Function Chi-Square = 3850.70 (P = 0.0)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 5117.65 (P = 0.0)

Chi-Square Difference with 2 Degrees of Freedom = 1407.22 (P = 0.0)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 3905.65

90 Percent Confidence Interval for NCP = (3688.29 ; 4130.40)

Minimum Fit Function Value = 14.37

Population Discrepancy Function Value (F0) = 14.57

90 Percent Confidence Interval for F0 = (13.76 ; 15.41)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.11

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.11 ; 0.11)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 19.95

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (19.14 ; 20.79)

ECVI for Saturated Model = 9.90

ECVI for Independence Model = 138.12

Chi-Square for Independence Model with 1275 Degrees of Freedom = 36912.83

Independence AIC = 37014.83

Model AIC = 5345.65

Saturated AIC = 2652.00

Independence CAIC = 37249.16

Model CAIC = 5869.45

Saturated CAIC = 8744.59

Normed Fit Index (NFI) = 0.90

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.92

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.85

Comparative Fit Index (CFI) = 0.93

Incremental Fit Index (IFI) = 0.93

Relative Fit Index (RFI) = 0.90

Critical N (CN) = 93.53

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.13

Standardized RMR = 0.093

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.90

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.87

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.85

The Modification Indices Suggest to Add the

Path to	from	Decrease in Chi-Square	New Estimate
X2	UM	8.8	-0.38

X3	UM	18.2	-0.52
X4	UM	28.6	-0.62
X5	UM	10.5	-0.41
X7	PPS	16.1	0.44
X7	EB	9.5	0.37
X7	UM	38.6	0.73
Y12	SK	10.7	-0.43
Y12	PPS	18.6	-0.45
Y12	UM	15.4	-0.49
Y18	PPS	13.0	0.31
Y18	UM	13.0	0.38
Y18	SS	9.7	0.22
Y15	SK	33.0	0.70
Y15	EB	31.4	0.67
Y29	SK	9.9	-0.38
Y29	PPS	10.1	-0.50
Y29	EB	12.8	-0.43
Y38	PPS	42.6	1.01
Y47	SK	8.3	0.28
Y47	PPS	12.1	0.42
Y50	PPS	10.6	0.28
Y50	UM	19.6	0.33
Y55	SK	25.5	-0.39
Y55	PPS	18.5	-0.42
Y55	EB	14.6	-0.31
Y55	UM	19.1	-0.37
Y56	SK	22.9	-0.35
Y56	PPS	27.5	-0.49
Y56	EB	10.7	-0.25
Y56	UM	20.0	-0.36
Y57	SK	22.8	-0.34
Y57	PPS	36.3	-0.55
Y57	EB	11.7	-0.26
Y57	UM	23.3	-0.39
Y58	SK	11.1	-0.25
Y58	PPS	21.6	-0.45
Y61	SK	16.9	0.31
Y61	PPS	11.0	0.32
Y64	SK	28.0	0.47
Y64	PPS	19.6	0.51
Y64	EB	11.8	0.33
Y64	UM	11.4	0.33
Y65	SK	18.6	0.39
Y65	PPS	8.5	0.33
Y65	EB	8.7	0.29
Y65	UM	14.5	0.38
Y67	SK	36.3	0.56
Y67	PPS	31.4	0.66

Y67	EB	12.1	0.34
Y67	UM	20.3	0.46
Y68	SK	11.7	0.35
Y68	PPS	10.1	0.41

The Modification Indices Suggest to Add an Error Covariance

Between and		Decrease in Chi-Square	New Estimate
X2	X1	60.9	0.50
X3	X1	34.3	0.35
X3	X2	55.6	0.43
X4	X1	22.7	0.27
X4	X2	31.9	0.31
X4	X3	58.4	0.39
X5	X2	23.8	0.29
X5	X3	56.0	0.41
X5	X4	85.7	0.49
X7	X1	21.5	-0.26
X7	X2	18.2	-0.24
X7	X3	44.7	-0.34
X7	X4	31.8	-0.28
X7	X5	26.5	-0.27
X8	X2	11.7	-0.18
X8	X3	9.0	-0.14
X8	X4	13.5	-0.17
X8	X5	11.5	-0.17
X9	X2	10.7	-0.16
X9	X7	8.0	0.12
Y39	X3	12.3	0.19
Y39	X4	13.5	0.19
Y39	X5	12.2	0.20
Y39	X7	45.3	-0.35
Y43	X4	9.9	-0.16
Y43	X5	8.3	-0.16
Y43	X8	13.9	0.18
Y44	X7	14.7	0.17
Y44	X8	8.3	-0.12
Y44	Y39	9.7	-0.16
Y45	Y40	8.0	-0.14
Y12	Y11	9.3	0.14
Y17	Y42	11.1	0.16
Y18	X3	14.5	-0.17
Y18	Y39	9.3	-0.14
Y18	Y44	13.5	0.15
Y20	X3	21.2	0.28
Y20	X4	35.8	0.34
Y20	X5	63.3	0.49
Y20	X7	18.6	-0.25
Y20	Y39	22.1	0.29

Y15	X2	8.0	-0.16
Y15	X9	10.0	0.13
Y15	Y44	20.1	-0.21
Y15	Y21	11.9	0.16
Y28	Y40	10.6	-0.17
Y29	Y28	24.7	0.25
Y30	X7	19.7	0.20
Y30	Y17	10.6	0.12
Y30	Y20	14.2	-0.20
Y38	Y40	11.2	0.16
Y38	Y44	16.6	0.19
Y38	Y21	27.5	-0.24
Y47	X4	8.4	0.18
Y47	X5	19.9	0.30
Y47	Y39	14.9	0.26
Y47	Y45	13.9	0.24
Y47	Y20	23.2	0.35
Y50	X2	9.2	-0.15
Y51	Y18	10.6	0.13
Y51	Y50	8.4	0.12
Y52	X10	11.3	-0.15
Y52	Y17	9.9	-0.13
Y52	Y51	24.8	0.23
Y53	Y43	9.6	0.15
Y53	Y20	16.8	-0.22
Y53	Y51	12.1	0.15
Y54	X5	11.2	0.19
Y54	X9	16.4	-0.18
Y55	Y12	8.4	0.15
Y55	Y30	8.3	-0.13
Y55	Y51	9.3	-0.14
Y56	Y53	10.2	0.14
Y56	Y55	23.0	0.23
Y57	X5	10.0	-0.16
Y57	Y42	10.6	-0.19
Y57	Y47	12.0	-0.21
Y57	Y55	23.3	0.23
Y57	Y56	66.0	0.37
Y58	X6	8.8	-0.12
Y58	X10	19.7	0.20
Y58	Y41	14.5	-0.17
Y58	Y20	11.4	-0.20
Y58	Y47	9.2	-0.19
Y58	Y50	13.7	-0.17
Y58	Y55	40.1	0.32
Y58	Y56	37.4	0.29
Y58	Y57	51.2	0.34
Y59	X1	9.4	0.17

Y59	Y30	12.4	-0.15
Y59	Y55	14.7	0.18
Y59	Y58	35.3	0.29
Y60	X1	10.7	0.19
Y60	X2	29.0	0.31
Y60	X3	20.1	0.24
Y60	X4	8.0	0.14
Y60	X7	20.4	-0.23
Y60	Y39	16.2	0.22
Y60	Y20	8.3	0.17
Y61	X2	14.8	0.21
Y61	X4	17.3	0.20
Y61	X5	7.9	0.15
Y61	Y20	16.0	0.23
Y61	Y47	13.2	0.23
Y61	Y52	10.3	-0.17
Y61	Y55	14.4	-0.19
Y61	Y56	8.9	-0.14
Y61	Y57	16.8	-0.19
Y61	Y60	28.6	0.27
Y62	X2	27.8	0.33
Y62	X3	13.0	0.21
Y62	X4	16.5	0.23
Y62	X5	11.5	0.20
Y62	X8	10.1	-0.16
Y62	Y43	12.3	-0.21
Y62	Y44	9.6	0.16
Y62	Y20	14.2	0.25
Y62	Y56	9.1	-0.16
Y62	Y60	15.5	0.23
Y62	Y61	37.4	0.35
Y63	Y41	8.8	-0.15
Y63	Y17	8.5	0.13
Y64	X5	8.6	0.18
Y64	Y41	9.7	0.17
Y64	Y43	8.7	-0.18
Y64	Y20	18.4	0.29
Y64	Y47	12.0	0.26
Y64	Y53	16.3	-0.22
Y64	Y55	10.5	-0.19
Y64	Y56	22.4	-0.26
Y64	Y57	22.3	-0.26
Y64	Y58	24.6	-0.29
Y64	Y61	23.9	0.29
Y64	Y62	21.8	0.31
Y65	Y47	13.1	0.27
Y65	Y53	8.8	-0.17
Y65	Y55	13.0	-0.22

Y65	Y56	15.0	-0.22
Y65	Y61	12.9	0.22
Y65	Y64	28.5	0.37
Y67	X4	17.0	0.25
Y67	X5	10.6	0.21
Y67	Y39	10.4	0.21
Y67	Y41	8.0	0.16
Y67	Y20	15.0	0.28
Y67	Y47	27.5	0.40
Y67	Y53	9.4	-0.18
Y67	Y55	15.1	-0.24
Y67	Y56	38.3	-0.36
Y67	Y57	24.1	-0.28
Y67	Y58	24.5	-0.30
Y67	Y62	12.4	0.24
Y67	Y64	81.5	0.64
Y67	Y65	44.9	0.49
Y68	X3	9.4	0.21
Y68	X4	8.8	0.20
Y68	Y39	16.7	0.29
Y68	Y15	10.8	-0.22
Y68	Y47	10.6	0.28
Y68	Y58	13.8	-0.25
Y68	Y59	9.2	-0.19
Y68	Y64	20.8	0.36
Y68	Y65	11.2	0.27
Y68	Y67	88.0	0.77
Y69	X1	8.6	-0.18
Y69	X4	11.8	-0.19
Y69	X5	11.0	-0.20
Y69	X10	15.4	-0.19
Y69	Y60	8.7	-0.17
Y70	X2	9.3	-0.22
Y70	X3	25.5	-0.34
Y70	X4	12.8	-0.23
Y70	X5	18.5	-0.29
Y70	X7	16.7	0.26
Y70	Y42	12.6	0.28
Y70	Y20	18.2	-0.32
Y70	Y47	8.6	-0.24
Y70	Y60	15.0	-0.26
Y70	Y61	18.0	-0.27
Y70	Y69	129.7	0.81

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Burcu KAYA	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fakülte	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bölümü	İktisat Bölümü
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Program	
Makale Ve Bildiriler (Varsa)	
1.	
2.	